

Estatut d'autonomia de Catalunya

EDICIÓ 2025

PARLAMENT DE CATALUNYA

Estatut d'autonomia de Catalunya

Tramitació parlamentària i afectacions

Tràmits de l'aprovació de l'Estatut

Text de la proposta de reforma elaborat per la Ponència redactora (BOPC 208, 11.07.2005).

Informe de la Ponència de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local (BOPC 211, 28.07.2005).

Dictamen de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local (BOPC 213, 01.08.2005; correcció d'errades: BOPC 214, 04.08.2005).

Dictamen del Consell Consultiu (BOPC 217, 06.09.2005).

Proposta aprovada pel Ple del Parlament (BOPC 224, 03.10.2005), en sessió tinguda el dia 30 de setembre de 2005 (DSPC-P 54).

Presa en consideració pel Congrés dels Diputats (BOCG-B 210-2, 04.11.2005), en sessió tinguda el dia 2 de novembre de 2005 (DSCD-P 125).

Informe de la Ponència mixta paritària Congrés dels Diputats - Parlament de Catalunya (BOCG-B 210-11, 07.03.2006; correcció d'errades: BOCG-B 210-12, 09.03.2006, i BOCG-B 210-13, 10.03.2006).

Dictamen de la Comissió Mixta Constitucional Congrés dels Diputats - Parlament de Catalunya aprovat el dia 30 de març de 2006 (BOCG-B 210-14, 22.03.2006).

Debat final al Ple del Congrés dels Diputats (BOCG-B 210-15, 31.03.2006; correcció d'errades: BOCG-B 210-16, 18.05.2006), en sessió tinguda el dia 30 de març de 2006 (DSCD-P 166).

Dictamen elaborat per la Comissió Mixta Senat - Parlament de Catalunya (BOCG-S-IIIB 12-g, 08.05.2006), en sessió tinguda els dies 3, 4 i 5 de maig de 2006 (DSS-C 318, 319 i 321).

Debat final al Ple del Senat (BOCG-S-IIIB 12-h, 12.05.2006), en sessió tinguda el dia 10 de maig de 2006 (DSS-P 83).

Projecte de reforma de l'Estatut aprovat a Catalunya per referèndum popular el dia 18 de juny de 2006.

Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el dia 19 de juliol de 2006.

Publicada en català, en aranès i en castellà en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC 4680, 20.07.2006).

Publicada en castellà en el Boletín Oficial del Estado (BOE 172, 20.07.2006).

Modificacions de l'Estatut

Llei de l'Estat 16/2010, del 16 de juliol, del règim de cessió de tributs de l'Estat a la Comunitat Autònoma de Catalunya i de fixació de l'abast i les condicions de la cessió (BOE 173, 17.07.2010).

Vigència de preceptes de l'Estatut del 1979

En l'apèndix es reproduïx el text de les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, que, d'acord amb la disposició transitòria segona d'aquesta Llei orgànica 6/2006, mantenen, en el que correspon, la vigència com a regulació transitòria.

Sentències del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut

Sentència 31/2010, del 28 de juny, del Tribunal Constitucional (RI 8045-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 172, 16.07.2010).

Sentència 48/2010, del 9 de setembre, del Tribunal Constitucional (RI 9501-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 246, 11.10.2010).

Sentència 137/2010, del 16 de desembre, del Tribunal Constitucional (RI 8675-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 16, 19.01.2011).

Sentència 138/2010, del 16 de desembre, del Tribunal Constitucional (RI 9330-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 16, 19.01.2011).

Les afectacions de les sentències es recullen en aquest document de la manera següent:

- Els articles, paràgrafs, sintagmes o paraules declarats inconstitucionals o nuls apareixen destacats en vermell.
- Els articles, paràgrafs, sintagmes o paraules subjectes a una interpretació conforme a la sentència apareixen destacats entre claudàtors.

Estatut d'autonomia de Catalunya

EDICIÓ 2025

PARLAMENT DE CATALUNYA

Barcelona, 2025

Setena edició, maig del 2025

© Parlament de Catalunya
Parc de la Ciutadella, s/n · 08003 Barcelona
Tel. 933 046 635 · Fax 933 046 636
www.parlament.cat
A/e: edicions@parlament.cat

Índex sistemàtic

Preàmbul	19
Títol preliminar	21
Article 1. Catalunya	21
Article 2. La Generalitat	21
Article 3. Marc polític	21
Article 4. Drets i principis rectors	21
[Article 5. Els drets històrics	22
Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials	22
Article 7. La condició política de catalans	23
Article 8. Símbols de Catalunya	23
Article 9. El territori	24
Article 10. La capital	24
Article 11. L'Aran	24
Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya	24
Article 13. Les comunitats catalanes a l'exterior	25
Article 14. Eficàcia territorial de les normes	25
Títol I. Dels drets, deures i principis rectors	25
Capítol I. Drets i deures de l'àmbit civil i social	25
Article 15. Drets de les persones	25
Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies	26
Article 17. Drets dels menors	26
Article 18. Drets de les persones grans	26
Article 19. Drets de les dones	26
Article 20. Dret a viure amb dignitat el procés de la mort	26
Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació	26
Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural	27
Article 23. Drets en l'àmbit de la salut	27
Article 24. Drets en l'àmbit dels serveis socials	28
Article 25. Drets en l'àmbit laboral	28

Article 26. Drets en l'àmbit de l'habitatge	29
Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient	29
Article 28. Drets dels consumidors i usuaris	29
Capítol II. Drets en l'àmbit polític i de l'Administració	30
Article 29. Dret de participació	30
Article 30. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Adminis- tració	30
Article 31. Dret a la protecció de les dades personals	31
Capítol III. Drets i deures lingüístics	31
Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües	31
Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals	31
[Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris	32
Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament	32
Article 36. Drets amb relació a l'aranès	33
Capítol IV. Garanties dels drets estatutaris	33
Article 37. Disposicions generals	33
Article 38. Tutela	34
Capítol V. Principis rectors	34
Article 39. Disposicions generals	34
Article 40. Protecció de les persones i de les famílies	35
Article 41. Perspectiva de gènere	36
Article 42. Cohesió i benestar socials	36
Article 43. Foment de la participació	37
Article 44. Educació, recerca i cultura	38
Article 45. Àmbit socioeconòmic	38
Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial	39
Article 47. Habitatge	40
Article 48. Mobilitat i seguretat viària	40
Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris	40
Article 50. Foment i difusió del català	41
Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament	41
Article 52. Mitjans de comunicació social	42
Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comuni- cació	42

Article 54. Memòria històrica	42
Títol II. De les institucions	43
Capítol I. El Parlament	43
Article 55. Disposicions generals	43
Article 56. Composició i règim electoral	43
Article 57. Estatut dels diputats	44
Article 58. Autonomia parlamentària	44
Article 59. Organització i funcionament	44
Article 60. Règim de les reunions i les sessions	45
Article 61. Funcions	45
Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa	46
Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa	46
Article 64. Decrets llei	47
Article 65. Promulgació i publicació de les lleis	47
Article 66. Causes de finiment de la legislatura	48
Capítol II. El president o presidenta de la Generalitat	48
Article 67. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències	48
Capítol III. El Govern i l'Administració de la Generalitat	49
<i>Secció primera. El Govern</i>	<i>49</i>
Article 68. Funcions, composició, organització i cessament	49
Article 69. El conseller primer o consellera primera	50
Article 70. Estatut personal dels membres del Govern	50
<i>Secció segona. L'Administració de la Generalitat.</i>	<i>50</i>
Article 71. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament	50
Article 72. Òrgans consultius del Govern	51
Capítol IV. Les relacions entre el Parlament i el Govern	51
Article 73. Drets i obligacions dels membres del Govern envers el Parlament	51
Article 74. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres	52
Article 75. Dissolució anticipada del Parlament	52
Capítol V. Altres institucions de la Generalitat	52
<i>Secció primera. El Consell de Garanties Estatutàries</i>	<i>52</i>
Article 76. Funcions	52
Article 77. Composició i funcionament	53

<i>Secció segona. El Síndic de Greuges</i>	54
Article 78. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues	54
Article 79. Designació i estatut del síndic de greuges	54
<i>Secció tercera. La Sindicatura de Comptes</i>	55
Article 80. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes	55
Article 81. Composició, funcionament i estatut personal	55
<i>Secció quarta. Regulació del Consell de l'Audiovisual de Catalunya</i>	55
Article 82. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya	55
Capítol VI. El govern local	56
<i>Secció primera. Organització territorial local</i>	56
Article 83. Organització del govern local de Catalunya	56
Article 84. Competències locals	56
Article 85. El Consell de Govern Locals	57
<i>Secció segona. El municipi</i>	58
Article 86. El municipi i l'autonomia municipal	58
Article 87. Principis d'organització i funcionament i potestat normativa	58
Article 88. Principi de diferenciació	59
Article 89. Règim especial del municipi de Barcelona	59
<i>Secció tercera. La vegueria</i>	59
[Article 90. La vegueria	59
Article 91. El Consell de Vegueria	59
<i>Secció quarta. La comarca i els altres ens locals supramunicipals</i>	60
Article 92. La comarca	60
Article 93. Els altres ens locals supramunicipals	60
Capítol VII. Organització institucional pròpia de l'Aran	60
Article 94. Règim jurídic	60
Títol III. Del poder judicial a Catalunya	61
Capítol I. El Tribunal Superior de Justícia i el fiscal o la fiscal superior de Catalunya	61
Article 95. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya	61
Article 96. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya	62
Capítol II. El Consell de Justícia de Catalunya	63
Article 97. El Consell de Justícia de Catalunya	63
Article 98. Atribucions	63
Article 99. Composició, organització i funcionament	64
Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya	64

Capítol III. Competències de la Generalitat sobre l'Administració de justícia	65
Article 101. Oposicions i concursos	65
Article 102. El personal judicial i la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya	65
Article 103. Mitjans personals	66
Article 104. Mitjans materials	67
Article 105. Oficina judicial i institucions i serveis de suport	67
Article 106. Justícia gratuïta. Procediments de mediació i de conciliació	67
Article 107. Demarcació, planta i capitalitat judicials	68
Article 108. Justícia de pau i de proximitat	68
Article 109. Clàusula subrogatòria	68
Títol IV. De les competències	69
Capítol I. Tipologia de les competències	69
[Article 110. Competències exclusives	69
Article 111. Competències compartides	69
[Article 112. Competències executives	69
Article 113. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea	70
Article 114. Activitat de foment	70
Article 115. Abast territorial i efectes de les competències	70
Capítol II. Les matèries de les competències	71
Article 116. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals	71
Article 117. Aigua i obres hidràuliques	72
Article 118. Associacions i fundacions	73
Article 119. Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer	74
Article 120. Caixes d'estalvis	74
Article 121. Comerç i fires	75
[Article 122. Consultes populars	76
Article 123. Consum	76
Article 124. Cooperatives i economia social	77
Article 125. Corporacions de dret públic i professions titulades	77
Article 126. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social	78
Article 127. Cultura	79
Article 128. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat	81
[Article 129. Dret civil	82

Article 130. Dret processal	82
Article 131. Educació	82
Article 132. Emergències i protecció civil	83
Article 133. Energia i mines	84
Article 134. Esport i lleure	85
Article 135. Estadística	86
Article 136. La funció pública i el personal al servei de les administracions públiques catalanes	86
Article 137. Habitatge	86
[Article 138. Immigració	87
Article 139. Indústria, artesania, control metrològic i contrastació de metalls	88
Article 140. Infraestructures del transport i de les comunicacions	88
Article 141. Joc i espectacles	90
Article 142. Joventut	91
Article 143. Llengua pròpia	91
Article 144. Medi ambient, espais naturals i meteorologia	91
Article 145. Mercats de valors i centres de contractació	93
Article 146. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual	93
Article 147. Notariat i registres públics	94
Article 148. Obres públiques	95
Article 149. Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme	95
Article 150. L'organització de l'Administració de la Generalitat	97
Article 151. Organització territorial	97
Article 152. Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica	97
Article 153. Polítiques de gènere	98
Article 154. Promoció i defensa de la competència	98
Article 155. Propietat intel·lectual i industrial	99
Article 156. Protecció de dades de caràcter personal	99
Article 157. Publicitat	100
Article 158. Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica	100
Article 159. Règim jurídic, procediment, contractació, expropiació i responsabilitat en les administracions públiques catalanes	101
Article 160. Règim local	102
Article 161. Relacions amb les entitats religioses	103
Article 162. Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics	103

Article 163. Seguretat privada	104
Article 164. Seguretat pública	104
Article 165. Seguretat social	105
Article 166. Serveis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies	106
Article 167. Símbols de Catalunya	107
Article 168. Sistema penitenciari	107
Article 169. Transports	107
Article 170. Treball i relacions laborals	108
Article 171. Turisme	109
Article 172. Universitats	110
Article 173. Videovigilància i control de so i enregistraments	111
Títol V. De les relacions institucionals de la Generalitat	111
Capítol I. Relacions de la Generalitat amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes	111
Article 174. Disposicions generals	111
<i>Secció primera. Col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes</i>	<i>112</i>
Article 175. Instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat	112
Article 176. Efectes de la col·laboració entre la Generalitat i l'Estat	112
Article 177. Règim dels convenis entre la Generalitat i l'Estat	113
Article 178. Convenis i acords amb altres comunitats autònomes	113
<i>Secció segona. Participació en institucions i en procediments de presa de decisions estatals</i>	<i>113</i>
Article 179. Compareixença de senadors davant el Parlament	113
[Article 180. Designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial]	114
Article 181. Participació en l'ordenació general de l'activitat econòmica	114
Article 182. Designació de representants en els organismes econòmics i socials	114
<i>Secció tercera. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat</i>	<i>115</i>
Article 183. Funcions i composició de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat	115
Capítol II. Relacions de la Generalitat amb la Unió Europea	116
Article 184. Disposició general	116
Article 185. Participació en els tractats de la Unió Europea	116
Article 186. Participació en la formació de les posicions de l'Estat	117

Article 187. Participació en institucions i organismes europeus	117
Article 188. Participació en el control dels principis de subsidiari- etat i de proporcionalitat	118
Article 189. Desenvolupament i aplicació del dret de la Unió Euro- pea	118
Article 190. Gestió de fons europeus	118
Article 191. Accions davant el Tribunal de Justícia	119
Article 192. Delegació de la Generalitat davant la Unió Europea	119
Capítol III. Acció exterior de la Generalitat	119
Article 193. Disposicions generals	119
Article 194. Oficines a l'exterior	119
Article 195. Acords de col·laboració	119
Article 196. Tractats i convenis internacionals	120
Article 197. Cooperació transfronterera, interregional i al desen- volupament	120
Article 198. Participació en organismes internacionals	120
Article 199. Coordinació de les accions exteriors	120
Article 200. Projecció internacional de les organitzacions de Cata- lunya	121
Títol VI. Del finançament de la Generalitat	121
Capítol I. Les finances de la Generalitat	121
Article 201. Principis	121
Article 202. Els recursos de la Generalitat	121
Article 203. Competències financeres	122
Article 204. L'Agència Tributària de Catalunya	123
Article 205. Òrgans economicoadministratius	124
Article 206. Participació en el rendiment dels tributs estatals i me- canismes d'anivellament i de solidaritat	124
Article 207. El tractament fiscal	125
Article 208. Actualització del finançament	125
Article 209. Lleialtat institucional	126
Article 210. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat	126
Capítol II. El pressupost de la Generalitat	127
Article 211. Competències de la Generalitat	127
Article 212. El pressupost de la Generalitat	127
Article 213. Recurs a l'endeutament	128
Article 214. Estabilitat pressupostària	128

Article 215. El patrimoni de la Generalitat	128
Article 216. Empreses públiques	128
Capítol III. Les finances dels governs locals	128
Article 217. Principis rectors	128
Article 218. Autonomia i competències financeres	129
Article 219. Sufficiència de recursos	129
Article 220. Llei de finances locals	130
Article 221. El cadastre	130
Títol VII. De la reforma de l'Estatut	131
Article 222. La reforma dels títols que no afecten les relacions amb l'Estat	131
Article 223. La reforma de la resta dels títols	132
Disposicions	133
Disposició addicional primera. Designació de senadors	133
Disposició addicional segona. Acords amb el Govern de l'Estat	133
Disposició addicional tercera. Inversions en infraestructures	133
Disposició addicional quarta. Capacitat de finançament	134
Disposició addicional cinquena. Revisió del règim especial de l'Aran	134
Disposició addicional sisena. Administració ordinària	134
Disposició addicional setena. Relació de tributs cedits	134
[Disposició addicional vuitena. Cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques	136
[Disposició addicional novena. Cessió de l'impost sobre hidrocarburs, de l'impost sobre les labors del tabac, de l'impost sobre l'alcohol i begudes derivades, de l'impost sobre la cervesa, de l'impost sobre el vi i begudes fermentades i de l'impost sobre productes intermedis	136
[Disposició addicional desena. Cessió de l'Impost sobre el valor afegit	137
Disposició addicional onzena. Capacitat normativa	137
Disposició addicional dotzena. Interpretació harmònica	137
Disposició addicional tretzena. Fons propis i comuns amb altres territoris	137
Disposició addicional catorzena. Jocs i apostes	138
Disposició addicional quinzena. Transparència	138
Disposició transitòria primera. Adaptació de les lleis i les normes amb rang de llei	138

Disposició transitòria segona. Vigència de disposicions transitòries anteriors	138
Disposició derogatòria	139
Disposició final primera. Aplicació dels preceptes del títol VI . .	139
Disposició final segona. L'Agència Tributària de Catalunya . . .	139
Disposició final tercera. Termini de creació de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat	139
Disposició final quarta. Relació d'entitats econòmiques i financeres	140
Apèndix	141
Tercera	141
Quarta	141
Sisena.	142
Índex analític	145

Estatut d'autonomia de Catalunya

PREÀMBUL

Catalunya s'ha anat fent en el decurs del temps amb les aportacions d'energies de moltes generacions, de moltes tradicions i cultures, que hi han trobat una terra d'acollida.

El poble de Catalunya ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern, encarnada en institucions pròpies com la Generalitat –que fou creada el 1359 a les Corts de Cervera– i en un ordenament jurídic específic, aplegat, entre altres recopilacions de normes, en les Constitucions i altres drets de Catalunya. Després del 1714, han estat diversos els intents de recuperació de les institucions d'autogovern. En aquest itinerari històric constitueixen fites destacades, entre altres, la Mancomunitat del 1914, la recuperació de la Generalitat amb l'Estatut del 1932, el restabliment de la Generalitat el 1977 i l'Estatut del 1979, nascut amb la democràcia, la Constitució del 1978 i l'Estat de les autonomies.

La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles; una història que les dones i els homes de Catalunya volen prosseguir amb la finalitat de fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa.

El poble català continua proclamant avui com a valors superiors de la seva vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat, i manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurí una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya.

Els poders públics estan al servei de l'interès general i dels drets de la ciutadania, amb respecte pel principi de la subsidiarietat.

És per tot això que, seguint l'esperit del preàmbul de l'Estatut del 1979, aquest Estatut assumeix que:

- Catalunya és un país ric en territoris i gents, una diversitat que la defineix i l'enriqueix des de fa segles i l'enforteix per als temps venidors.
- Catalunya és una comunitat de persones lliures per a persones lliures on cadascú pot viure i expressar identitats diverses, amb un decidit compromís comunitari basat en el respecte per la dignitat de cadascuna de les persones.
- L'aportació de tots els ciutadans i ciutadanes ha configurat una societat integradora, amb l'esforç com a valor i amb capacitat innovadora i emprenedora, uns valors que continuen impulsant-ne el progrés.
- L'autogovern de Catalunya es fonamenta en la Constitució, i també en els drets històrics del poble català, que, en el marc d'aquella, donen origen en aquest Estatut al reconeixement d'una posició singular de la Generalitat. Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya.
- La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes, dels drets i els deures, del saber, de la formació, de la cohesió social, del desenvolupament sostenible i de la igualtat de drets, i avui, especialment, de la igualtat entre dones i homes.
- Catalunya, per mitjà de l'Estat, participa en la construcció del projecte polític de la Unió Europea, els valors i els objectius de la qual comparteix.
- Catalunya, des de la seva tradició humanista, afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just.

El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit [Catalunya com a nació]¹ d'una manera àmpliament majoritària. La Constitució espanyola, en l'article segon, reconeix [la realitat nacional de Catalunya]² com a nacionalitat.

1. Aquesta referència del preàmbul de l'Estatut no té eficàcia jurídica interpretativa d'acord amb el FJ 12 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. Aquesta referència del preàmbul de l'Estatut no té eficàcia jurídica interpretativa d'acord amb el FJ 12 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

En exercici del dret inalienable de Catalunya a l'autogovern, els parlamentaris catalans proposen, la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats acorda, les Corts Generals aproven i el poble de Catalunya ratifica aquest Estatut.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. Catalunya

Catalunya, com a nacionalitat, exerceix el seu autogovern constituïda en comunitat autònoma d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut, que és la seva norma institucional bàsica.

Article 2. La Generalitat

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat és integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II.

3. Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin integren també el sistema institucional de la Generalitat, com a ens en els quals aquesta s'organitza territorialment, sens perjudici de llur autonomia.

4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la Constitució.

Article 3. Marc polític

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat.

2. Catalunya té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part.

Article 4. Drets i principis rectors

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen aquest Estatut, la

Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar llur identitat.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

[Article 5. Els drets històrics

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, que aquest Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació al dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat.]³

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent⁴ de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

[2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per

3. Aquest precepte és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 10 de la STC 31/2010, del 28 de juny, i pel FJ 4 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

4. Aquesta expressió és inconstitucional i nulla d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües.]⁵

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 7. La condició política de catalans

1. Gaudeixen de la condició política de catalans o ciutadans de Catalunya els ciutadans espanyols que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Llurs drets polítics s'exerceixen d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits per aquest Estatut els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

Article 8. Símbols de Catalunya

[1. Catalunya, definida com a nacionalitat en l'article 1, té com a símbols nacionals la bandera, la festa i l'himne.]⁶

2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc i ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya.

5. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 14.b de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 6 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

6. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 12 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

3. La festa de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre.
4. L'himne de Catalunya és *Els segadors*.
5. El Parlament ha de regular les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya i n'ha de fixar l'ordre protocol·lari.
6. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

Article 9. El territori

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Article 10. La capital

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sens perjudici que el Parlament i el Govern es puguin reunir en altres llocs de Catalunya, d'acord amb el que estableixen, respectivament, el Reglament del Parlament i la llei.

Article 11. L'Aran

1. El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant aquest Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies.
2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. Aquest Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial.

Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, trac-

tats i altres instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 13. Les comunitats catalanes a l'exterior

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària. Amb aquesta finalitat, la Generalitat, segons que correspongui, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre aquesta matèria.

Article 14. Eficàcia territorial de les normes

1. Les normes i les disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir en cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'estatut personal o per altres normes d'extraterritorialitat.

2. Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra.

TÍTOL I

Dels drets, deures i principis rectors

CAPÍTOL I

Drets i deures de l'àmbit civil i social

Article 15. Drets de les persones

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures reconeguts per les normes a què fa referència l'article 4.1.

2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal.

3. Els drets que aquest Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars.

Article 17. Drets dels menors

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

Article 18. Drets de les persones grans

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ésser discriminades a causa de l'edat.

Article 19. Drets de les dones

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

Article 20. Dret a viure amb dignitat el procés de la mort

1. Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort.

2. Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre, que han d'ésser respectades, en els termes que estableixen les lleis, especialment pel personal sanitari quan no estiguin en condicions d'expressar personalment llur voluntat.

Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets.

2. Les mares i els pares tenen garantit, d'acord amb els principis establerts per l'article 37.4, el dret que els assisteix per tal que llurs fills i filles rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic.

3. Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics d'acord amb el que determinen les lleis, per tal de garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.

4. L'ensenyament és gratuït en totes les etapes obligatòries i en els altres nivells que s'estableixin per llei.

5. Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent, en els termes que estableixen les lleis.

6. Totes les persones tenen dret a disposar, en els termes i les condicions que estableixin les lleis, d'ajuts públics per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció de llurs recursos econòmics, aptituds i preferències.

7. Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport necessari que els permeti accedir al sistema educatiu, d'acord amb el que estableixen les lleis.

8. Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris en els termes que estableixen les lleis.

Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i collectives.

2. Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.

Article 23. Drets en l'àmbit de la salut

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública, en els termes que estableixen les lleis.

2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret al respecte de llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari, en els termes i les condicions que estableixen les lleis.

3. Totes les persones, amb relació als serveis sanitaris públics i privats, tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i els requisits necessaris per a usar-los; sobre els tractaments mèdics i llurs riscos, abans que els siguin aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica pròpia, i a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia, en els termes que estableixen les lleis.

Article 24. Drets en l'àmbit dels serveis socials

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, a ésser informades sobre aquestes prestacions i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment, en els termes que estableixen les lleis.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantenir l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

3. Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

4. Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials.

Article 25. Drets en l'àmbit laboral

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu, en els termes que estableixen les lleis.

3. Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Article 26. Drets en l'àmbit de l'habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis.

Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis. També tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que determinen les lleis. També tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics. El dret d'informació només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats, en els termes que estableixen les lleis.

Article 28. Drets dels consumidors i usuaris

1. Les persones, en llur condició de consumidores i usuàries de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant conductes abusives, negligents o fraudulent.

2. Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a

les administracions públiques de Catalunya, en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL II

Drets en l'àmbit polític i de l'Administració

Article 29. Dret de participació

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o per mitjà d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, mitjançant els procediments que estableixi el Reglament del Parlament.

5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixen les lleis, a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals de Catalunya, en matèries de les competències respectives. La llei ha d'establir les condicions d'exercici i els efectes d'aquest dret i les obligacions de les institucions receptores.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments, en matèria de les competències respectives, en la forma i amb les condicions que les lleis estableixen.

Article 30. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Administració

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general. Les administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'aquests serveis, amb independència del règim de llur prestació.

2. Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya les tractin, en els afers que les afecten, d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen.

3. Les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties dels drets a què fan referència els apartats 1 i 2 i han de determinar els casos en què les administracions públiques de Catalunya i els serveis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

Article 31. Dret a la protecció de les dades personals

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i tenen dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar perquè aquests drets siguin respectats, en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL III

Drets i deures lingüístics

Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües

Totes les persones tenen dret a no ésser discriminades per raons lingüístiques. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes.

Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin. Aquest dret obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques.

2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial

emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per a garantir el dret d'opció lingüística, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixen les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

4. Per a garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

[5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret de relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Aquestes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català, que tenen, en tot cas, plena eficàcia jurídica.]⁷

[Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.]⁸

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

[1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.]⁹

7. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 21 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 6 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

8. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 22 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 6 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

9. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 24 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. [Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari.]¹⁰ També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 36. Drets amb relació a l'aranès

1. A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.

3. S'han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranès.

CAPÍTOL IV

Garanties dels drets estatutaris

Article 37. Disposicions generals

1. Els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol vinculen tots els poders públics de Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions que dictin els poders públics de Catalunya han de respectar aquests drets i s'han d'interpretar i aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat.

Els drets que reconeixen els articles 32 i 33 també vinculen l'Administració general de l'Estat a Catalunya.

10. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 24 de la STC 31/2.010, del 28 de juny.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya. Les disposicions d'aquest article relatives als drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol s'apliquen també als drets reconeguts per la dita Carta.

3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol s'han de fer per llei del Parlament.

4. Els drets i els principis d'aquest títol no comporten una alteració del règim de distribució de competències ni la creació de títols competencials nous o la modificació dels que ja existeixen. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ésser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals que reconeixen la Constitució i els tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 38. Tutela

1. El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b i c.

2. Els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya són objecte de recurs davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, d'acord amb els procediments que estableixen les lleis.

CAPÍTOL V

Principis rectors

Article 39. Disposicions generals

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir-ne l'eficàcia plena.

2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

3. Els principis rectors són exigibles davant la jurisdicció, d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

Article 40. Protecció de les persones i de les famílies

1. Els poders públics han de tenir com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.

2. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família que regulen les lleis, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses.

3. Els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes. En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari.

4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge per tal que puguin desenvolupar llur propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.

5. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure'n la integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport de llur entorn familiar directe.

6. Els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones grans en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella, tenint en compte llurs característiques, amb independència de l'orientació sexual de llurs membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes.

8. Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han

de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

Article 41. Perspectiva de gènere

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, en la formació, en la promoció professional, en les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

3. Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

4. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.

5. Els poders públics, en l'àmbit de llurs competències, i en els supòsits que estableix la llei, han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar físic i mental, en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual.

Article 42. Cohesió i benestar socials

1. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats

de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que les lleis determinen com a bàsics.

6. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acolliment de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i els ajuts que en permetin la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics.

7. Els poders públics han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.

Article 43. Foment de la participació

1. Els poders públics han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

2. Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori.

3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

Article 44. Educació, recerca i cultura

1. Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

3. Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills i filles, en el marc de la comunitat educativa, i han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure.

4. Els poders públics han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

5. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.

Article 45. Àmbit socioeconòmic

1. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.

2. Els poders públics han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.

3. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure'n la participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i d'higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball, de no-discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes.

4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empre-

sarial específica de Catalunya i dels seus agents socials, en el qual han d'estar representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En aquest marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució extrajudicial de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.

5. La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de les empreses petites i mitjanes. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.

6. Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.

7. Les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin.

8. La Generalitat, en consideració a les funcions social, cultural i de promoció econòmica que compleixen les caixes d'estalvis, ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social d'aquestes entitats a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya.

Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial

1. Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals s'han de dirigir especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el respecte als principis de pre-

servació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics han de fer efectives les condicions per a la preservació de la natura i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals a les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

4. Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

Article 47. Habitatge

Els poders públics han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col·lectius més necessitats.

Article 48. Mobilitat i seguretat viària

1. Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda.

2. Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit, amb una incidència especial en la prevenció, l'educació viària i l'atenció a les víctimes.

Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris

1. Els poders públics han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris.

2. Els poders públics han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, n'han de promoure

el coneixement i la utilització i han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris.

Article 50. Foment i difusió del català

1. Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.

3. Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

4. Els poders públics han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin també en català.

[5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.]¹¹

6. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis que estableix aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món.

11. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 23 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència.

Article 52. Mitjans de comunicació social

1. Correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha d'ésser neutral.

2. Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.

Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació

1. Els poders públics han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.

2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials.

Article 54. Memòria històrica

1. La Generalitat i els altres poders públics han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de la tolerància, de la dignitat dels valors democràtics, del rebuig dels totalitarismes i del reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència.

TÍTOL II

De les institucions

CAPÍTOL I

El Parlament

Article 55. Disposicions generals

1. El Parlament representa el poble de Catalunya.
2. El Parlament exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.
3. El Parlament és inviolable.

Article 56. Composició i règim electoral

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys per mitjà de sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb aquest Estatut i la legislació electoral.
2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garanteix la transparència i l'objectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dues tercers parts dels diputats.
3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals.
4. El president o presidenta de la Generalitat, quinze dies abans del finiment de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Article 57. Estatut dels diputats

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec. Durant llur mandat gaudeixen d'immunitat amb l'efecte concret que no poden ésser detinguts si no és en cas de delictes flagrants.

2. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

3. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

Article 58. Autonomia parlamentària

1. El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament, el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que en depèn.

3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple del Parlament i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

Article 59. Organització i funcionament

1. El Parlament té un president o presidenta i una mesa elegits pel Ple. El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions.

2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus.

3. El Parlament funciona en ple i en comissions. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció a llurs membres.

4. El Parlament té una diputació permanent, presidida pel president o presidenta del Parlament i integrada pel nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetlla pels poders del Parlament quan aquest no és reunit en els períodes entre sessions, quan ha acabat el mandat parlamentari i quan ha estat dissolt. En cas de finalment de la legislatura o de dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent és prorrogat fins a la constitució del nou Parlament.

5. Els càrrecs públics i el personal al servei de les administracions públiques que actuen a Catalunya tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament.

6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer-hi obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.

7. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

Article 60. Règim de les reunions i les sessions

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament es pot reunir en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president o presidenta per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o a petició de grups parlamentaris o de diputats que en representin la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president o presidenta de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un ordre del dia determinat i s'aixequen després d'haver-lo exhaurit.

2. Les sessions del Ple són públiques, excepte en els supòsits establerts pel Reglament del Parlament.

3. El Parlament, per a adoptar acords vàlidament, s'ha de trobar reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids si han estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents, sens perjudici de les majories especials establertes per aquest Estatut, per les lleis o pel Reglament del Parlament.

Article 61. Funcions

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establertes per l'article 55, les següents:

a) Designar els senadors que representen la Generalitat al Senat. La designació s'ha de fer en una convocatòria específica i de manera proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

b) Elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar els diputats del Parlament encarregats de defensar-les.

c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.

d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.

e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que estableixi la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.

f) Les altres funcions que li atribueixen aquest Estatut i les lleis.

Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix aquest Estatut.

2. Són lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació d'aquestes lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut n'estableixi una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot revocar aquesta delegació. No poden ésser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que contenen legislació delegada tenen el nom de *decrets legislatius*. No poden ésser objecte de delegació legislativa la reforma de l'Estatut, les lleis de

desenvolupament bàsic, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. La delegació legislativa només es pot atorgar al Govern. La delegació ha d'ésser expressa, per mitjà d'una llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer-ne ús. La delegació s'exhaureix quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent o quan el Govern es troba en funcions.

3. Quan es tracti d'autoritzar el Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a les quals s'ha d'ajustar el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracti d'autoritzar el Govern a refondre textos legals, les lleis han de determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius.

Article 64. Decrets llei

1. En cas d'una necessitat extraordinària i urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. No poden ésser objecte de decret llei la reforma de l'Estatut, les matèries que són objecte de lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. Els decrets llei resten derogats si en el termini improrrogable dels trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. El Parlament pot tramitar els decrets llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència, dins el termini establert per l'apartat 2.

Article 65. Promulgació i publicació de les lleis

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat, el qual n'ordena la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en el termini de quinze dies des de l'aprovació, i en el *Boletín Oficial del Estado*. A l'efecte de l'entrada en vigor, regeix la data de publicació en el

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. La versió oficial en castellà és la traducció elaborada per la Generalitat.

Article 66. Causes de finiment de la legislatura

La legislatura fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finir anticipadament si no té lloc la investidura del president o presidenta de la Generalitat, o per dissolució anticipada, acordada pel president o presidenta de la Generalitat.

CAPÍTOL II

El president o presidenta de la Generalitat

Article 67. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències

1. El president o presidenta té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.

2. El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. Es pot regular per llei la limitació de mandats.

3. Si, un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata no és elegit, el Parlament resta dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions convoca eleccions de manera immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

4. El president o presidenta de la Generalitat és nomenat pel rei.

5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat. Als efectes de precedències i protocol a Catalunya, el president o presidenta de la Generalitat té la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat a Catalunya.

6. Com a representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president o presidenta:

a) Promulgar, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius de Catalunya i ordenar-ne la publicació.

b) Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.

c) Demanar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya.

d) Les altres que determinin les lleis.

7. El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

8. El conseller primer o consellera primera, si n'hi ha, o el conseller o consellera que determini la llei, supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten exercir les atribucions del president o presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

9. El president o presidenta de la Generalitat, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

CAPÍTOL III

El Govern i l'Administració de la Generalitat

SECCIÓ PRIMERA

El Govern

Article 68. Funcions, composició, organització i cessament

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. El Govern es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.

4. El Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

5. Els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de l'Administració de la Generalitat han d'ésser pu-

blicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Aquesta publicació és suficient, a tots els efectes, per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes.

Article 69. El conseller primer o consellera primera

El president o presidenta de la Generalitat per decret pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. El conseller primer o consellera primera és membre del Govern. El conseller primer o consellera primera, d'acord amb el que estableix la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta.

Article 70. Estatut personal dels membres del Govern

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers, durant llurs mandats i pels actes presumptament delictius comesos al territori de Catalunya, no poden ésser detinguts ni retinguts excepte en cas de delictes flagrants.

2. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

SECCIÓ SEGONA

L'Administració de la Generalitat

Article 71. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes per aquest Estatut a la Generalitat. Té la condició d'administració ordinària d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis, sens perjudici de les competències que corresponen a l'Administració local.

2. L'Administració de la Generalitat serveix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a les lleis i al dret.

3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, amb la finalitat de garantir la integració de les polítiques públiques.

4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió.

5. L'Administració de la Generalitat exerceix les seves funcions al territori d'acord amb els principis de desconcentració i de descentralització.

6. Les lleis han de regular l'organització de l'Administració de la Generalitat i han de determinar en tot cas:

a) Les modalitats de descentralització funcional i les diverses formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.

b) Les formes d'organització i de gestió dels serveis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat, i també la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels serveis públics.

7. S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat, incloent-hi, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a complir les funcions públiques.

Article 72. Òrgans consultius del Govern

1. La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu del Govern. Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions.

2. El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya és l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals. Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions.

CAPÍTOL IV

Les relacions entre el Parlament i el Govern

Article 73. Drets i obligacions dels membres del Govern envers el Parlament

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions. També en pot requerir la presència al Ple i a les comissions, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 74. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant el Parlament de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells.

2. La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament.

Article 75. Dissolució anticipada del Parlament

El president o presidenta de la Generalitat, amb la deliberació prèvia del Govern i sota la seva exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Aquesta facultat no pot ésser exercida quan estigui en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un any com a mínim des de la darrera dissolució per aquest procediment. El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

CAPÍTOL V

Altres institucions de la Generalitat

SECCIÓ PRIMERA

El Consell de Garanties Estatutàries

Article 76. Funcions

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a aquest Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en els termes que estableix l'apartat 2.

2. El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableixi la llei, en els casos següents:

a) L'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya abans que el Parlament els aprovi.

b) L'adequació a aquest Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament.

c) L'adequació a aquest Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern.

d) L'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix aquest Estatut.

3. El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.

4. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que desenvolupin o afectin drets reconeguts per aquest Estatut.¹²

Article 77. Composició i funcionament

1. El Consell de Garanties Estatutàries és format per membres nomenats pel president o presidenta de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència, dues terceres parts dels quals a proposta del Parlament, per majoria de tres cinquenes parts dels diputats, i una tercera part a proposta del Govern.

2. Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han d'eleger d'entre ells el president o presidenta.

3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions. Es poden ampliar per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix aquest Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

4. El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària, d'acord amb la llei.

12. Aquest apartat és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

SECCIÓ SEGONA

El Síndic de Greuges

Article 78. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i aquest Estatut. Amb aquesta finalitat supervisa, amb caràcter exclusiu,¹³ l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen, la de les empreses privades que gestionen serveis públics o acompleixen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de manera concertada o indirecta i la de les altres persones amb un vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i amb les entitats públiques que en depenen. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen.

2. El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de llurs funcions.

3. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts per aquest Estatut.

4. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

5. Les administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones a què fa referència l'apartat 1 tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. S'han de regular per llei les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació.

Article 79. Designació i estatut del síndic de greuges

1. El síndic o síndica de greuges és elegit pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres.

2. El síndic o síndica de greuges exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència, és inviolable per les opinions expres-

13. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

sades en l'exercici de les seves funcions, és inamovible i només pot ésser destituït i suspès per les causes que estableix la llei.

3. S'han de regular per llei l'estatut personal del síndic de greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

SECCIÓ TERCERA La Sindicatura de Comptes

Article 80. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació d'aquest i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir llurs relacions de cooperació per mitjà d'un conveni. En aquest conveni s'han d'establir els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Article 81. Composició, funcionament i estatut personal

1. La Sindicatura de Comptes és formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts. Els síndics elegeixen d'entre ells el síndic o síndica major.

2. S'han de regular per llei l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

SECCIÓ QUARTA Regulació del Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Article 82. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Consell actua amb plena independència del Govern de

la Generalitat en l'exercici de les seves funcions. Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació.

CAPÍTOL VI

El govern local

SECCIÓ PRIMERA

Organització territorial local

Article 83. Organització del govern local de Catalunya

1. Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries.
2. L'àmbit supramunicipal és constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament.
3. Els altres ens supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

Article 84. Competències locals

1. Aquest Estatut garanteix als municipis un nucli de competències pròpies que han d'ésser exercides per aquestes entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat.
2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les matèries següents, en els termes que determinin les lleis:
 - a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.
 - b) La planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.
 - c) L'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat.
 - d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.
 - e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en locals de concurrència pública. La coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diversos cossos i forces presents al municipi.
 - f) La protecció civil i la prevenció d'incendis.

g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.

h) La circulació i els serveis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal.

i) La regulació de l'establiment d'autoritzacions i promocions de tot tipus d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic i foment de l'ocupació.

j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

k) La regulació i la gestió dels equipaments esportius i de lleure i promoció d'activitats.

l) La regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i prestació de serveis de telecomunicacions.

m) La regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acolliment dels immigrants.

n) La regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges, als rius, als llacs i a la muntanya.

3. La distribució de les responsabilitats administratives en les matèries a què fa referència l'apartat 2 entre les diverses administracions locals ha de tenir en compte llur capacitat de gestió i es regeix per les lleis aprovades pel Parlament, pel principi de subsidiarietat, d'acord amb el que estableix la Carta europea de l'autonomia local, pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal, i pel principi de suficiència financera.

4. La Generalitat ha de determinar i fixar els mecanismes per al finançament dels nous serveis derivats de l'ampliació de l'espai competencial dels governs locals.

Article 85. El Consell de Governos Locals

El Consell de Governos Locals és l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat. El Consell ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals i en la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic. Una llei del Parlament regula la composició, l'organització i les funcions del Consell de Governos Locals.

SECCIÓ SEGONA

El municipi

Article 86. El municipi i l'autonomia municipal

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els afers públics.

2. El govern i l'administració municipals corresponen a l'ajuntament, format per l'alcalde o alcaldessa i els regidors. S'han d'establir per llei els requisits que s'han de complir per a l'aplicació del règim de consell obert.

3. Aquest Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.

4. Els actes i els acords adoptats pels municipis no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.

5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i els acords adoptats pels municipis i, si escau, la impugnació corresponent davant la jurisdicció contenciosa administrativa, sens perjudici de les accions que l'Estat pugui emprendre en defensa de les seves competències.

6. Els regidors són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

7. Les concentracions de població que dins d'un municipi formin nuclis separats es poden constituir en entitats municipals descentralitzades. La llei els ha de garantir la descentralització i la capacitat suficients per a portar a terme les activitats i prestar els serveis de llur competència.

Article 87. Principis d'organització i funcionament i potestat normativa

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.

2. Els municipis tenen dret a associar-se amb altres i a cooperar entre ells i amb altres ens públics per a exercir llurs competències, i també per a complir tasques d'interès comú. A aquests efectes, tenen capacitat per a establir convenis i crear mancomunitats, consorcis i associacions i participar-hi, i també adoptar altres formes

d'actuació conjunta. Les lleis no poden limitar aquest dret si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que la tenen reconeguda.

3. Els municipis tenen potestat normativa, com a expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de llurs competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia.

Article 88. Principi de diferenciació

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte necessàriament les diferents característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

Article 89. Règim especial del municipi de Barcelona

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació d'aquest règim especial i, d'acord amb les lleis i el Reglament del Parlament, ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en aquest règim especial i ha d'ésser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

SECCIÓ TERCERA

La vegueria

[Article 90. La vegueria]

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus serveis.

2. La vegueria, com a govern local, té naturalesa territorial i gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.¹⁴

Article 91. El Consell de Vegueria

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al Consell de Vegueria, format pel president o presidenta i pels consellers de vegueria.

¹⁴. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 40 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. El president o presidenta de vegueria és escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.

[3. Els consells de vegueria substitueixen les diputacions.]¹⁵

[4. La creació, la modificació i la supressió, i també el desplegament del règim jurídic de les vegueries, són regulats per llei del Parlament. L'alteració dels límits provincials, si s'escau, s'ha de portar a terme d'acord amb el que estableix l'article 141.1 de la Constitució.]¹⁶

SECCIÓ QUARTA

La comarca i els altres ens locals supramunicipals

Article 92. La comarca

1. La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia i és formada per municipis per a la gestió de competències i serveis locals.

2. La creació, la modificació i la supressió de les comarques, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, són regulats per una llei del Parlament.

Article 93. Els altres ens locals supramunicipals

Els altres ens locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes. La creació, la modificació i la supressió, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, són regulats per una llei del Parlament.

CAPÍTOL VII

Organització institucional pròpia de l'Aran

Article 94. Règim jurídic

1. L'Aran disposa d'un règim jurídic especial establert per llei del Parlament. Per mitjà d'aquest règim es reconeix l'especificitat de l'organització institucional i administrativa de l'Aran i se'n garanteix l'autonomia per a ordenar i gestionar els afers públics del seu territori.

15. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 41 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

16. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 41 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. La institució de govern de l'Aran és el Conselh Generau, que és format pel Síndic, el Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes. El síndic o síndica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran.

3. La institució de govern de l'Aran és elegida per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per llei.

4. El Conselh Generau té competència en les matèries que determinin la llei reguladora del règim especial de l'Aran i la resta de lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix, en especial, en les actuacions de muntanya. L'Aran, per mitjà de la seva institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

5. Una llei del Parlament estableix els recursos financers suficients perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència.

TÍTOL III

Del poder judicial a Catalunya

CAPÍTOL I

El Tribunal Superior de Justícia i el fiscal o la fiscal superior de Catalunya

Article 95. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial a Catalunya i és competent, en els termes establerts per la llei orgànica corresponent, per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts per aquest Estatut. En tot cas, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contenciós administratiu i social i en els altres que es puguin crear en el futur.

[2. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'última instància jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya, i de tots els recursos que es tramiten en el seu àmbit territorial, sigui quin sigui el dret invocat com a aplicable, d'acord amb la Llei orgànica del poder judicial i sens perjudici de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina. La Llei orgànica

del poder judicial ha de determinar l'abast i el contingut dels recursos esmentats.]¹⁷

3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya.

4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritzi la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.

5. El president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant del poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial **i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya**,¹⁸ en els termes que determini la Llei orgànica del poder judicial. El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

6. Els presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial **i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya**,¹⁹ en els termes que determini la llei orgànica del poder judicial.

Article 96. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya

1. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya és el fiscal o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, representa el Ministeri Fiscal a Catalunya i és designat en els termes que estableix el seu estatut orgànic.

2. El president o presidenta de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

3. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest dins els sis mesos següents al dia en què es fa pública.

17. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 44 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

18. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

19. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

4. Les funcions del fiscal o la fiscal superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal. La Generalitat pot subscriure convenis amb el Ministeri Fiscal.

CAPÍTOL II

El Consell de Justícia de Catalunya

Article 97. *El Consell de Justícia de Catalunya*

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sens perjudici de les competències d'aquest darrer, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial.²⁰

Article 98. Atribucions

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen aquest Estatut, la Llei orgànica del poder judicial, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial.

2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial, les següents:

a) Participar en la designació del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i també en la designació dels presidents de sala del dit Tribunal Superior i dels presidents de les audiències provincials.

b) Proposar al Consell General del Poder Judicial i expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, i també determinar l'adscripció d'aquests jutges i magistrats als òrgans judicials que requereixin mesures de reforç.

c) Instruir expedients i, en general, exercir les funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats, en els termes que estableixen les lleis.

d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals; ordenar-ne, si escau, la inspecció i la vigilància, i fer propostes en aquest àmbit; atendre les ordres d'inspecció dels jutjats i tribunals que acordi el Govern, i donar compte de la resolució i de les mesures adoptades.

20. Aquest article és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

e) Informar sobre els recursos d'alçada interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.²¹

f) Precisar i aplicar, quan escaigui, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.

g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.

h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya.

i) Totes les funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos s'han d'adoptar d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial.²²

4. El Consell de Justícia de Catalunya, per mitjà del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada.

Article 99. Composició, organització i funcionament

1. El Consell de Justícia de Catalunya és integrat **pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix**,²³ pels membres que siguin nomenats, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial, entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi. El Parlament de Catalunya designa els membres del Consell que determini la Llei orgànica del poder judicial.

2. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament, d'acord amb la normativa aplicable.

Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya són impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial, llevat que hagin estat dictats en exercici de competències de la comunitat autònoma.²⁴

21. Aquestes lletres són inconstitucionals i nul·les d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

22. Aquest apartat és inconstitucional i nul·l d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

23. Aquest incís és inconstitucional i nul·l d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

24. Aquest apartat és inconstitucional d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguin impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial es poden impugnar jurisdiccionalment en els termes establerts per les lleis.

CAPÍTOL III

Competències de la Generalitat sobre l'Administració de justícia

Article 101. Oposicions i concursos

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya,²⁵ segons que correspongui, la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats a Catalunya en els termes establerts per la Llei orgànica del poder judicial.²⁶

3. Les proves dels concursos i les oposicions regulats per aquest article, si tenen lloc a Catalunya, poden fer-se en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat.

Article 102. El personal judicial i la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya

1. Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per a fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.

2. Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determini la llei.

3. En tot cas, el coneixement suficient de la llengua i del dret propis ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat corresponents.

4. El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu càrrec o lloc de treball.

25. Aquest incís és inconstitucional d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

26. Aquest apartat és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

Article 103. Mitjans personals

1. Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, dins el respecte a l'estatut jurídic d'aquest personal establert per la Llei orgànica del poder judicial. En els termes esmentats, aquesta competència inclou la regulació de:

- a) L'organització d'aquest personal en cossos i escales.
- b) El procés de selecció.
- c) La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- d) La provisió de destinacions i ascensos.
- e) Les situacions administratives.
- f) El règim de retribucions.
- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. En els mateixos termes que estableix l'apartat 1, correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia. Aquesta competència inclou:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.
- c) Nomenar els funcionaris que superin els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaiguin, inclosa la separació del servei.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per a garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

3. En el marc del que disposa la Llei orgànica del poder judicial, es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei

de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat.

4. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia.

Article 104. Mitjans materials

Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
b) La provisió de béns mobles i materials per a les dependències judicials i de la fiscalia.

c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació, sens perjudici de les competències de coordinació i homologació que corresponen a l'Estat per a garantir la compatibilitat del sistema.

d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.

e) La participació en la gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i en llurs rendiments, tenint en compte el volum de l'activitat judicial acomplerta a la comunitat autònoma i el cost efectiu dels serveis.

f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials que estableixi la Generalitat en l'àmbit de les seves competències sobre l'Administració de justícia.

Article 105. Oficina judicial i institucions i serveis de suport

Correspon a la Generalitat, d'acord amb la Llei orgànica del poder judicial, determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

Article 106. Justícia gratuïta. Procediments de mediació i de conciliació

1. Correspon a la Generalitat la competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.

2. La Generalitat pot establir els instruments i els procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

Article 107. Demarcació, planta i capitalitat judicials

1. El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. Aquesta proposta, que és preceptiva, ha d'acompanyar el projecte de llei que el Govern trameti a les Corts Generals.

2. Les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa poden correspondre al Govern de la Generalitat. Així mateix, la Generalitat pot crear seccions i jutjats, per delegació del Govern de l'Estat, en els termes establerts per la Llei orgànica del poder judicial.

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Article 108. Justícia de pau i de proximitat

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau, en els termes que estableixi la Llei orgànica del poder judicial. En els mateixos termes, correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges. La Generalitat també es fa càrrec de llurs indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de llurs funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i llur provisió.

2. La Generalitat, en les poblacions que es determini i d'acord amb el que disposa la Llei orgànica del poder judicial, pot instar que s'estableixi un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Article 109. Clàusula subrogatòria

La Generalitat exerceix, ultra les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya.

TÍTOL IV

De les competències

CAPÍTOL I

Tipologia de les competències

[Article 110. Competències exclusives]

1. Corresponen a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra, la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. Correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'aquestes potestats i funcions, mitjançant les quals pot establir polítiques pròpies.

2. El dret català, en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable en el seu territori amb preferència sobre qualsevol altre.²⁷

Article 111. Competències compartides

En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de les bases que fixi l'Estat **com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, excepte en els supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut.**²⁸ En exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies. El Parlament ha de desplegar i concretar per mitjà d'una llei les dites disposicions bàsiques.

[Article 112. Competències executives]

Correspon a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències executives, la potestat reglamentària, que comprèn l'aprovació de disposicions per a l'execució de la normativa de l'Estat, i també la funció executiva, que en tot cas inclou la potestat d'organització de la seva pròpia administració i, en general, totes les

27. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 59 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

28. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública.]²⁹

Article 113. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea

Correspon a la Generalitat el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea quan afecti l'àmbit de les seves competències, en els termes que estableix el títol V.

Article 114. Activitat de foment

1. Correspon a la Generalitat, en les matèries de la seva competència, l'exercici de l'activitat de foment. Amb aquesta finalitat, la Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis.

2. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència exclusiva, l'especificació dels objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, i també la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

3. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, i també completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

4. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, la gestió de les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, incloent-hi la tramitació i la concessió.

5. La Generalitat participa en la determinació del caràcter no territorialitzable de les subvencions estatals i comunitàries europees. Així mateix, participa, en els termes que fixi l'Estat, en la gestió i la tramitació d'aquestes subvencions.

Article 115. Abast territorial i efectes de les competències

1. L'àmbit material de les competències de la Generalitat està referit al territori de Catalunya, excepte en els supòsits a què fan referència expressament aquest Estatut i altres disposicions legals

29. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 61 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

que estableixen l'eficàcia jurídica extraterritorial de les disposicions i els actes de la Generalitat.

2. La Generalitat, en els casos en què l'objecte de les seves competències té un abast territorial superior al del territori de Catalunya, exerceix les seves competències sobre la part d'aquest objecte situada en el seu territori, sens perjudici dels instruments de col·laboració que s'estableixin amb altres ens territorials o, subsidiàriament, de la coordinació per l'Estat de les comunitats autònomes afectades.

CAPÍTOL II

Les matèries de les competències

Article 116. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les competències que li atribueix l'article 149.1.13 i 16 de la Constitució, la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i el sector agroalimentari.

b) La regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders, i també la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries.

c) La regulació de la participació de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries en organismes públics.

d) La sanitat vegetal i animal en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana i la protecció dels animals.

e) Les llavors i els planters, especialment tot allò que estigui relacionat amb els organismes genèticament modificats.

f) La regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic.

g) El desenvolupament integral i la protecció del món rural.

h) La recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica, la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries.

i) Les fires i els certàmens agrícoles, forestals i ramaders.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre:

a) La planificació de l'agricultura i la ramaderia i del sector agroalimentari.

b) La regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de la forest, dels aprofitaments i els serveis forestals i de les vies pecuàries de Catalunya.

Article 117. Aigua i obres hidràuliques

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'aigües que pertanyin a conques hidrogràfiques intracomunitàries, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de l'aigua superficial i subterrània, dels usos i els aprofitaments hidràulics i també de les obres hidràuliques que no siguin qualificades d'interès general.

b) La planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics i terrestres vinculats a l'aigua.

c) Les mesures extraordinàries en cas de necessitat per a garantir el subministrament d'aigua.

d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, inclosa la participació dels usuaris.

e) La regulació i l'execució de les actuacions relacionades amb la concentració parcel·lària i amb les obres de regatge.

2. La Generalitat, en els termes que estableix la legislació estatal, assumeix competències executives sobre el domini públic hidràulic i les obres d'interès general. En els mateixos termes, li correspon la participació en la planificació i la programació de les obres d'interès general.

3. La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques intercomunitàries. Correspon a la Generalitat, dins del seu àmbit territorial, la competència executiva sobre:

a) L'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics.

b) L'execució i l'explotació de les obres de titularitat estatal, si s'estableix mitjançant conveni.

c) Les facultats de policia del domini públic hidràulic que li són atribuïdes per la legislació estatal.

4. La Generalitat ha d'emetre un informe preceptiu per a qualsevol proposta de transvasament de conques que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial.

5. La Generalitat participa en la planificació hidrològica dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, d'acord amb els mecanismes que estableix el títol V, i participa en l'execució de la dita planificació en els termes que estableix la legislació estatal.

Article 118. Associacions i fundacions

1. Correspon a la Generalitat, respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableixi per garantir la igualtat en l'exercici del dret i la reserva de llei orgànica, la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats d'associació, de la denominació de les associacions, de les finalitats, dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, del contingut dels estatuts, dels òrgans de govern, dels drets i deures dels associats, de les obligacions de les associacions i de les associacions de caràcter especial.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions que estableixi la normativa tributària, i també la declaració d'utilitat pública, el contingut i els requisits per a obtenir-la.

c) El registre d'associacions.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats de fundació, de la denominació de les fundacions, de les finalitats i dels beneficiaris de la finalitat fundacional; de la capacitat per a fundar; dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació; dels estatuts; de la dotació i el règim de la fundació en procés de formació; del patronat i el protectorat, i del patrimoni i el règim econòmic i financer.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les fundacions que estableixi la normativa tributària.

c) El registre de fundacions.

3. Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics a les associacions i les fundacions.

Article 119. Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de caça i pesca fluvial, que inclou en tot cas:

- a) La planificació i la regulació.
- b) La regulació del règim d'intervenció administrativa de la caça i la pesca, de la vigilància i dels aprofitaments cinegètics i piscícoles.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors, i també la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes, que inclou en tot cas:

- a) La regulació i la gestió del marisqueig i l'aqüicultura i l'establiment de les condicions per a practicar-los, i també la regulació i la gestió dels recursos.
- b) La regulació i la gestió de les instal·lacions destinades a aquestes activitats.
- c) El busseig professional.
- d) La formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a les condicions professionals per a l'exercici de la pesca, la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells, les confraries de pescadors i les llotges de contractació.

Article 120. Caixes d'estalvis

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència exclusiva sobre la regulació de llur organització, respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les competències que li atribueix l'article 149.1.11 i 13 de la Constitució. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La determinació de llurs òrgans rectors i de la manera en què els diversos interessos socials hi han d'estar representats.
- b) L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels altres càrrecs de les caixes d'estalvis.
- c) El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre.

d) L'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que creïn.

e) La regulació de les agrupacions de caixes d'estalvis amb seu social a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre l'activitat financera, d'acord amb **els principis, les regles i els estàndards mínims que estableixin**³⁰ les bases estatals, que inclou, en tot cas, la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les caixes.

Així mateix, la Generalitat fa el seguiment del procés d'emissió i distribució de quotes participatives, excepte en els aspectes relatius al règim d'ofertes públiques de venda o subscripció de valors i admissió a negociació, a l'estabilitat financera i a la solvència.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les caixes. Aquesta competència inclou en tot cas l'establiment d'infraccions i sancions addicionals en matèries de la seva competència.

4. La Generalitat, d'acord amb el que estableix la legislació estatal, collabora en les activitats d'inspecció i sanció que el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya exerceixen sobre les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya.

Article 121. Comerç i fires

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de comerç i fires, que inclou la regulació de l'activitat firal no internacional i l'ordenació administrativa de l'activitat comercial, la qual alhora inclou en tot cas:

a) La determinació de les condicions administratives per a exercir-la i dels llocs i els establiments on s'acompleixi i l'ordenació administrativa del comerç electrònic o del comerç per qualsevol altre mitjà.

b) La regulació administrativa de totes les modalitats de venda i totes les formes de prestació de l'activitat comercial, i també de les vendes promocionals i de la venda a pèrdua.

c) La regulació dels horaris comercials, respectant en l'exercici d'aquesta competència el principi constitucional d'unitat de mercat.

30. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

d) La classificació i la planificació territorial dels equipaments comercials i la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, ampliació i canvi d'activitat dels establiments.

e) L'establiment i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial.

f) L'adopció de mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de fires internacionals celebrades a Catalunya, que inclou en tot cas:

a) L'activitat d'autorització i declaració de la fira internacional.

b) La promoció, la gestió i la coordinació.

c) L'activitat inspectora, l'avaluació i la rendició de comptes.

d) L'establiment de la reglamentació interna.

e) El nomenament d'un delegat o delegada en els òrgans de direcció de cada fira.

3. La Generalitat col·labora amb l'Estat en l'establiment del calendari de fires internacionals.

[Article 122. Consultes populars

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals, en l'àmbit de llurs competències, d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular, salvant el que disposa l'article 149.1.32 de la Constitució.³¹

Article 123. Consum

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de consum, que inclou en tot cas:

a) La defensa dels drets dels consumidors i els usuaris, proclamats per l'article 28, i l'establiment i l'aplicació dels procediments administratius de queixa i reclamació.

b) La regulació i el foment de les associacions dels consumidors i els usuaris i llur participació en els procediments i afers que les afectin.

c) La regulació dels òrgans i els procediments de mediació en matèria de consum.

31. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 69 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

- d) La formació i l'educació en el consum.
- e) La regulació de la informació en matèria de consumidors i usuaris.

Article 124. Cooperatives i economia social

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cooperatives.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou l'organització i el funcionament de les cooperatives, els quals alhora inclouen en tot cas:

- a) La definició, la denominació i la classificació.
- b) Els criteris sobre fixació del domicili.
- c) Els criteris rectors d'actuació.
- d) Els requisits de constitució, modificació dels estatuts socials, fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació.
- e) La qualificació, la inscripció i la certificació en el registre corresponent.
- f) Els drets i deures dels socis.
- g) El règim econòmic i la documentació social.
- h) La conciliació i la mediació.
- i) Els grups cooperatius i les formes de col·laboració econòmica de les cooperatives.

3. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou en tot cas la regulació i el foment del moviment cooperatiu, en especial per a promoure les formes de participació a l'empresa, l'accés dels treballadors als mitjans de producció i la cohesió social i territorial. La regulació i el foment del moviment cooperatiu inclouen:

- a) La regulació de l'associacionisme cooperatiu.
- b) L'ensenyament i la formació cooperatius.
- c) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics al món cooperatiu.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació del sector de l'economia social.

Article 125. Corporacions de dret públic i professions titulades

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, indústria i navegació i altres corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la competència exclusiva, salvant el que estableixen els apartats 2 i 3. Aquesta competència, respectant el que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució, inclou en tot cas:

a) La regulació de l'organització interna, del funcionament i del règim econòmic, pressupostari i comptable, i també del règim de col·legiació i adscripció, dels drets i deures de llurs membres i del règim disciplinari.

b) La creació i l'atribució de funcions.

c) La tutela administrativa.

d) El sistema i el procediment electorals aplicables a l'elecció dels membres de les corporacions.

e) La determinació de l'àmbit territorial i la possible agrupació dins de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la definició de les corporacions a què fa referència l'apartat 1 i sobre els requisits per a crear-ne i per a ésser-ne membre.

3. Les cambres de comerç, indústria i navegació, si ho acorden prèviament la Generalitat i l'Estat, poden complir funcions de comerç exterior i destinar-hi recursos camerals.

4. Correspon a la Generalitat, respectant les normes generals sobre titulacions acadèmiques i professionals i el que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució, la competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades, que inclou en tot cas:

a) La determinació dels requisits i les condicions d'exercici de les professions titulades, i també dels drets i les obligacions dels professionals titulats i del règim d'incompatibilitats.

b) La regulació de les garanties administratives davant l'intrusisme i les actuacions irregulars, i també la regulació de les prestacions professionals de caràcter obligatori.

c) El règim disciplinari de l'exercici de les professions titulades.

Article 126. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les mutualitats de previsió social no integrades en el sistema de seguretat social.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvis, de les cooperatives de crèdit i de les entitats gestores de plans i fons de pensions i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador altres que aquelles a

les quals fa referència l'apartat 1, d'acord amb **els principis, les regles i els estàndards mínims que fixin**³² les bases estatals.

3. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'activitat de les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2. Aquesta competència inclou els actes d'execució reglats que li atribueixi la legislació estatal.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats a què fa referència l'apartat 2.

Article 127. Cultura

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura. Aquesta competència exclusiva comprèn en tot cas:

a) Les activitats artístiques i culturals, que es porten a terme a Catalunya, incloent-hi:

Primer. Les mesures relatives a la producció i la distribució de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, i també la gestió del dipòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.

Segon. La regulació i la inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya.

Tercer. La qualificació de les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals.

Quart. La promoció, la planificació, la construcció i la gestió d'equipaments culturals situats a Catalunya.

Cinquè. L'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals en els tributs sobre els quals la Generalitat tingui competències normatives.

b) El patrimoni cultural, incloent-hi en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.

Segon. La inspecció, l'inventari i la restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

32. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns, excepte els que siguin de titularitat de l'Estat.

Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

c) Els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de dipòsit cultural que no són de titularitat estatal, incloent-hi en tot cas:

Primer. La creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius i el sistema bibliotecari, dels museus i dels altres centres de dipòsit cultural.

Segon. L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que hi estan dipositats.

Tercer. La conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

d) El foment de la cultura, amb relació al qual inclou:

Primer. El foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades portades a terme a Catalunya.

Segon. La promoció i la difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de dipòsit cultural de Catalunya.

Tercer. La projecció internacional de la cultura catalana.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre els arxius, les biblioteques, els museus i els centres de dipòsit cultural de titularitat estatal situats a Catalunya la gestió dels quals no es reservi expressament l'Estat, que inclou, en tot cas, la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal.

[3. En les actuacions que l'Estat faci a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals es requereix l'acord previ amb la Generalitat. En el cas de les activitats que l'Estat compleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura, el Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues, d'acord amb el que estableix el títol V d'aquest Estatut.]³³

33. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 73 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

Article 128. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que disposa l'article 149.1.13 de la Constitució, la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, que inclou el règim jurídic de creació i funcionament, el qual alhora inclou:

a) La determinació dels possibles nivells de protecció dels productes, llur règim i llurs condicions, i també els drets i les obligacions que en deriven.

b) El règim de titularitat de les denominacions, respectant la legislació de propietat industrial.

c) La regulació de les formes i les condicions de producció i comercialització dels productes corresponents, i el règim sancionador aplicable.

d) El règim de l'organització administrativa de la denominació d'origen, o menció de qualitat, referida tant a la gestió com al control de la producció i la comercialització.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou el reconeixement de les denominacions o les indicacions, l'aprovació de llurs normes reguladores i totes les facultats administratives de gestió i control sobre l'actuació de les denominacions o les indicacions, especialment les que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació i de l'exercici de la potestat sancionadora per infraccions del règim de la denominació.

3. La Generalitat, en cas que el territori d'una denominació superi els límits de Catalunya, exerceix les facultats de gestió i control sobre les actuacions dels òrgans de la denominació relatives a terrenys i instal·lacions situats a Catalunya, en els termes que determinen les lleis. La Generalitat participa en els òrgans de la denominació i en l'exercici de llurs facultats de gestió.

4. La Generalitat exerceix sobre el seu territori les obligacions de protecció derivades del reconeixement per la mateixa Generalitat d'una denominació d'origen o d'una indicació geogràfica protegida. Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat catalanes fora del territori de Catalunya i davant les corresponents institucions de protecció europees i internacionals.

[Article 129. Dret civil

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, excepte en les matèries que l'article 149.1.8 de la Constitució atribueix en tot cas a l'Estat. Aquesta competència inclou la determinació del sistema de fonts del dret civil de Catalunya.]³⁴

Article 130. Dret processal

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

Article 131. Educació

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència exclusiva sobre els ensenyaments postobligatoris que no condueixen a l'obtenció d'un títol o una certificació acadèmica o professional amb validesa a tot l'Estat i sobre els centres docents en què s'imparteixen aquests ensenyaments.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, amb relació als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat i amb relació als ensenyaments d'educació infantil, la competència exclusiva que inclou:

a) La regulació dels òrgans de participació i consulta dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament en el seu territori.

b) La determinació dels continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil i la regulació dels centres en què s'imparteix aquest cicle, i també la definició de les plantilles del professorat i de les titulacions i les especialitzacions de la resta del personal.

c) La creació, el desenvolupament organitzatiu i el règim dels centres públics.

d) La inspecció, l'avaluació interna del sistema educatiu, la innovació, la recerca i l'experimentació educatives i també el garantiment de la qualitat del sistema educatiu.

e) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts amb fons propis.

f) La formació permanent i el perfeccionament del personal docent i dels altres professionals de l'educació i l'aprovació de directrius d'actuació en matèria de recursos humans.

34. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 76 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

g) Els serveis educatius i les activitats extraescolars complementàries amb relació als centres docents públics i als centres docents privats sostinguts amb fons públics.

h) Els aspectes organitzatius dels ensenyaments en règim no presencial adreçats a l'alumnat d'edat superior a la d'escolarització obligatòria.

3. En allò que no regula l'apartat 2 i amb relació als ensenyaments a què fa referència el dit apartat, correspon a la Generalitat, respectant els aspectes essencials del dret a l'educació i a la llibertat d'ensenyament en matèria d'ensenyament no universitari i d'acord amb el que disposa l'article 149.1.30 de la Constitució, la competència compartida que inclou en tot cas:

a) La programació de l'ensenyament, la seva definició i l'avaluació general del sistema educatiu.

b) L'ordenació del sector de l'ensenyament i de l'activitat docent i educativa.

c) L'establiment dels plans d'estudi corresponents, incloent-hi l'ordenació curricular.

d) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts estatals.

e) L'accés a l'educació i l'establiment i la regulació dels criteris d'admissió i escolarització de l'alumnat als centres docents.

f) El règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres que els imparteixen.

g) Els requisits i les condicions dels centres docents i educatius.

h) L'organització dels centres públics i dels privats sostinguts amb fons públics.

i) La participació de la comunitat educativa en el control i la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics.

j) L'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari o funcionària docent de l'administració educativa, el desenvolupament dels seus drets i deures bàsics, i també la política de personal al servei de l'administració educativa.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència executiva sobre l'expedició i l'homologació dels títols acadèmics i professionals estatals.

Article 132. Emergències i protecció civil

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències i la segure-

tat civil, i també la direcció i la coordinació dels serveis de protecció civil, que inclouen els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats dels governs locals en aquesta matèria, respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

2. La Generalitat, en els casos relatius a emergències i protecció civil d'abast superior a Catalunya, ha de promoure mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de salvament marítim, en els termes que determini la legislació de l'Estat.

4. La Generalitat participa en l'execució en matèria de seguretat nuclear, en els termes que siguin acordats en els convenis subscrits a aquest efecte i, si s'escau, en les lleis.

Article 133. Energia i mines

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que s'acompleixi a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

c) El desplegament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.

d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.

2. La Generalitat participa, per mitjà de l'emissió d'un informe previ, en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que ultrapassin el territori de Catalunya o si l'energia és objecte d'aprofitament fora d'aquest territori.

3. La Generalitat participa en la regulació i la planificació d'àmbit estatal del sector de l'energia que afecti el territori de Catalunya.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre el règim miner. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació

i el règim d'intervenció administrativa i control de les mines i els recursos miners que estiguin situats al territori de Catalunya i de les activitats extractives que s'hi compleixin.

Article 134. Esport i lleure

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'esport, que inclou en tot cas:

a) El foment, la divulgació, la planificació, la coordinació, l'execució, l'assessorament, la implantació i la projecció de la pràctica de l'activitat física i de l'esport arreu de Catalunya, a tots els nivells socials.

b) L'ordenació dels òrgans de mediació en matèria d'esport.

c) La regulació de la formació esportiva i el foment de la tecnificació i de l'alt rendiment esportiu.

d) L'establiment del règim jurídic de les federacions i els clubs esportius i de les entitats catalanes que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física en l'àmbit de Catalunya, i la declaració d'utilitat pública de les entitats esportives.

e) La regulació en matèria de disciplina esportiva, competitiva i electoral de les entitats que promouen i organitzen la pràctica esportiva.

f) El foment i la promoció de l'associacionisme esportiu.

g) El registre de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva amb seu social a Catalunya.

h) La planificació de la xarxa d'equipaments esportius de Catalunya i la promoció de la seva execució.

i) El control i el seguiment medicoesportiu i de salut dels practicants de l'activitat física i esportiva.

j) La regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius, respectant les facultats reservades a l'Estat en matèria de seguretat pública.

k) El garantiment de la salut dels espectadors i de les altres persones implicades en l'organització i l'acompliment de l'activitat física i esportiva, i també de la seguretat i el control sanitaris dels equipaments esportius.

l) El desenvolupament de la recerca científica en matèria esportiva.

2. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament de l'esport.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de lleure, que inclou en tot cas el foment i la regulació de les activitats

que s'acompleixin al territori de Catalunya i el règim jurídic de les entitats que tinguin per finalitat l'acompliment d'activitats de lleure.

4. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament del lleure.

Article 135. Estadística

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre estadística d'interès de la Generalitat, que inclou en tot cas:

- a) La planificació estadística.
- b) L'organització administrativa.
- c) La creació d'un sistema estadístic oficial propi de la Generalitat.

2. La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic.

Article 136. La funció pública i el personal al servei de les administracions públiques catalanes

Correspon a la Generalitat, en matèria de funció pública, respectant el principi d'autonomia local:

a) La competència exclusiva sobre el règim estatutari del personal al servei de les administracions públiques catalanes i sobre l'ordenació i l'organització de la funció pública, salvant el que disposa la lletra b).

b) La competència compartida per al desenvolupament dels principis ordenadors de l'ocupació pública, sobre l'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari, les situacions administratives i els drets, els deures i les incompatibilitats del personal al servei de les administracions públiques.

c) La competència exclusiva, en matèria de personal laboral, per a l'adaptació de la relació de llocs de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la formació d'aquest personal.

Article 137. Habitatge

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'habitatge, que inclou en tot cas:

a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de l'habitatge d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.

b) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habi-

tatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant amb relació al sector públic com al privat.

c) La promoció pública d'habitatges.

d) La regulació administrativa del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit.

e) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.

f) Les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.

g) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable als habitatges.

h) La normativa sobre conservació i manteniment dels habitatges i la seva aplicació.

2. Correspon a la Generalitat la competència sobre les condicions dels edificis per a la instal·lació d'infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable, respectant la legislació de l'Estat en matèria de telecomunicacions.

[Article 138. Immigració

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'immigració:

a) La competència exclusiva en matèria de primer acolliment de les persones immigrades, que inclou les actuacions sociosanitàries i d'orientació.

b) El desenvolupament de la política d'integració de les persones immigrades en el marc de les seves competències.

c) L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a llur participació social.

d) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades.

e) La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a aquestes, i l'impuls de les polítiques i les mesures pertinents que en facilitin el retorn a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya. Aquesta competència, que s'exerceix necessàriament en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou:

a) La tramitació i la resolució de les autoritzacions inicials de treball per compte propi o aliè.

b) La tramitació i la resolució dels recursos presentats amb relació als expedients a què fa referència la lletra a i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

3. Correspon a la Generalitat la participació en les decisions de l'Estat sobre immigració que tinguin una transcendència especial per a Catalunya i, en particular, la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers mitjançant els mecanismes que estableix el títol V.³⁵

Article 139. Indústria, artesania, control metrològic i contrastació de metalls

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'indústria, salvant el que estableix l'apartat 2. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'ordenació dels sectors i dels processos industrials a Catalunya, la seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials i la regulació de les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o la salut de les persones.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de la indústria, en el marc de la planificació general de l'economia.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'artesania.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de control metrològic.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de contrastació de metalls.

Article 140. Infraestructures del transport i de les comunicacions

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre ports, aeroports, heliports i altres infraestructures de transport al territori de Catalunya que no tinguin la qualificació legal d'interès general. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) El règim jurídic, la planificació i la gestió de tots els ports i aeroports, instal·lacions portuàries i aeroportuàries, instal·lacions

35. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 83 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

marítimes menors, estacions terminals de càrrega en recintes portuaris i aeroportuaris i altres infraestructures de transport.

b) La gestió del domini públic necessari per a prestar el servei, especialment l'atorgament d'autoritacions i concessions dins dels recintes portuaris o aeroportuaris.

c) El règim econòmic dels serveis portuaris i aeroportuaris, especialment les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens relacionats amb la utilització de la infraestructura i del servei que presta.

d) La delimitació de la zona de serveis dels ports o els aeroports i la determinació dels usos, els equipaments i les activitats complementàries dins del recinte del port o l'aeroport o de les altres infraestructures de transport, respectant les facultats del titular del domini públic.

2. La Generalitat participa en els organismes d'abast supraautonòmic que exerceixen funcions sobre les infraestructures de transport situades a Catalunya que són de titularitat estatal.

3. La qualificació d'interès general d'un port, un aeroport o una altra infraestructura de transport situats a Catalunya requereix l'informe previ de la Generalitat, que pot participar en la seva gestió, o assumir-la, d'acord amb el que estableixen les lleis.

4. Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general, en els termes que determini la normativa estatal.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la seva xarxa viària en tot l'àmbit territorial de Catalunya, i també la participació en la gestió de la xarxa de l'Estat a Catalunya, d'acord amb el que estableix la normativa estatal. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'ordenació, la planificació i la gestió integrada de la xarxa viària de Catalunya.

b) El règim jurídic i financer de tots els elements de la xarxa viària dels quals és titular la Generalitat.

c) La connectivitat dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya entre ells o amb altres infraestructures del transport o altres xarxes.

6. Correspon a la Generalitat, en matèria de xarxa ferroviària, la competència exclusiva amb relació a les infraestructures de les quals és titular i la participació en la planificació i la gestió de les in-

fraestructures de titularitat estatal situades a Catalunya, d'acord amb el que estableixi la normativa estatal.

7. Correspon a la Generalitat, d'acord amb la normativa de l'Estat, la competència executiva en matèria de comunicacions electròniques, que inclou en tot cas:

a) Promoure l'existència d'un conjunt mínim de serveis d'accés universal.

b) La inspecció de les infraestructures comunes de telecomunicacions i l'exercici de la potestat sancionadora corresponent.

c) La resolució de conflictes entre operadors de radiodifusió que comparteixin multiplex la cobertura dels quals no ultrapassi el territori de Catalunya.

d) La gestió del registre d'instal·ladors d'infraestructures comunes de telecomunicacions i del registre de gestors de multiplex l'àmbit dels quals no ultrapassi el territori de Catalunya.

Article 141. Joc i espectacles

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joc, apostes i casinos, si l'activitat s'acompleix exclusivament a Catalunya, incloent-hi en tot cas:

a) La creació i l'autorització de joc i apostes i llur regulació, i també la regulació de les empreses dedicades a la gestió, l'explotació i la pràctica d'aquestes activitats o que tenen per objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc en general, incloent-hi les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics.

b) La regulació i el control dels locals, les instal·lacions i els equipaments utilitzats per a accomplir aquestes activitats.

c) La determinació, en el marc de les seves competències, del règim fiscal sobre l'activitat de joc de les empreses que l'acompleixen.

2. L'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal, o bé la modificació de les existents, requereix la deliberació a la Comissió Bilateral Generalitat - Estat que estableix el títol V i l'informe previ determinant de la Generalitat.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'espectacles i activitats recreatives, que inclou, en tot cas, l'ordenació del sector, el règim d'intervenció administrativa i el control de tota mena d'espectacles en espais i locals públics.

Article 142. Joventut

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joventut, que inclou en tot cas:

a) El disseny, l'aplicació i l'avaluació de polítiques, plans i programes destinats a la joventut.

b) La promoció de l'associacionisme juvenil, de les iniciatives de participació de la gent jove, de la mobilitat internacional i del turisme juvenil.

c) La regulació, la gestió, la intervenció i la policia administrativa d'activitats i instal·lacions destinades a la joventut.

2. Correspon a la Generalitat la subscripció d'acords amb entitats internacionals i la participació en aquestes en col·laboració amb l'Estat o de manera autònoma, si ho permet la normativa de l'entitat corresponent, i en tot cas la tramitació de documents atorgats per entitats internacionals que afectin persones, instal·lacions o entitats amb residència a Catalunya, respectant la legislació de l'Estat.

Article 143. Llengua pròpia

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, i també la normalització lingüística del català.

2. Correspon a la Generalitat i també al Conselh Generau d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat *aranès* a l'Aran.

Article 144. Medi ambient, espais naturals i meteorologia

1. Corresponen a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Aquesta competència compartida inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació ambiental i del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments.

b) L'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals.

c) La regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat, del medi ambient marí i aquàtic si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims.

d) La regulació sobre prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot llur cicle de vida, des que es generen fins que passen a ésser residus.

e) La regulació sobre prevenció i correcció de la generació de residus amb origen o destinació a Catalunya i sobre la gestió i el trasllat d'aquests i llur disposició final.

f) La regulació en la prevenció, el control, la correcció, la recuperació i la compensació de la contaminació de sòl i subsòl.

g) La regulació i la gestió dels abocaments efectuats en les aigües interiors de Catalunya, i també dels efectuats en les aigües superficials i subterrànies que no passen per una altra comunitat autònoma. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en les aigües superficials i subterrànies.

h) La regulació de l'ambient atmosfèric i de les diverses classes de contaminació d'aquest, la declaració de zones d'atmosfera contaminada i l'establiment d'altres instruments de control de la contaminació, amb independència de l'administració competent per a autoritzar l'obra, la instal·lació o l'activitat que la produeixi.

i) La regulació del règim d'autorització i seguiment de l'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

j) La promoció de les qualificacions relatives a productes, activitats, instal·lacions, infraestructures, procediments, processos productius o conductes respectuosos amb el medi.

k) La prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, i també el règim sancionador corresponent.

l) Les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva que, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució, inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya.

3. La Generalitat, en el cas dels espais naturals que ultrapassin el territori de Catalunya, ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar aquests espais.

4. La declaració i la delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Co-

missió Bilateral Generalitat - Estat. Si l'espai està situat íntegrament al territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat.

5. Correspon a la Generalitat l'establiment d'un servei meteorològic propi, el subministrament d'informació meteorològica i climàtica, incloent-hi el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc, i també la recerca en aquests àmbits i l'elaboració de la cartografia climàtica.

6. La Generalitat exerceix les seves competències per mitjà del Cos d'Agents Rurals, competents en la vigilància, el control, la protecció, la prevenció integral i la col·laboració en la gestió del medi ambient. Els membres d'aquest cos tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial, en els termes que estableix la llei.

Article 145. Mercats de valors i centres de contractació

Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La creació, la denominació, l'autorització i la supervisió dels mercats de valors i dels sistemes organitzats de negociació.

b) La regulació i les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors.

c) El control de l'emissió, l'admissió, la suspensió, l'exclusió i l'establiment de requisits addicionals d'admissió dels valors que es negocien exclusivament en aquests mercats, i també la inspecció i el control.

d) L'acreditació de les persones i de les entitats per a ésser membres d'aquests mercats.

e) L'establiment de les fiances que han de constituir els membres de les borses de valors en garantia de les operacions pendents de liquidació.

Article 146. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de serveis de ràdio i televisió, i també de qualsevol altre servei de comunicació audiovisual:

a) La competència exclusiva sobre l'organització de la prestació del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat i dels

serveis públics de comunicació audiovisual d'àmbit local, respectant la garantia de l'autonomia local.

b) La competència compartida sobre la regulació i el control dels serveis de comunicació audiovisual que utilitzin qualsevol dels suports i de les tecnologies disponibles dirigits al públic de Catalunya, i també sobre les ofertes de comunicació audiovisual, si es distribueixen al territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mitjans de comunicació social.

3. La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya en els mitjans de comunicació social.

Article 147. Notariat i registres públics

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya, en matèria de notaries i de registres públics de la propietat, mercantils i de béns mobles, la competència executiva que inclou en tot cas:

a) El nomenament dels notaris i els registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles, per mitjà de la convocatòria, l'administració i la resolució de les oposicions lliures i restringides i dels concursos, que ha de convocar i portar a terme fins a la formalització dels nomenaments. Per a la provisió de les notaries i dels registres, els candidats han d'ésser admesos en igualtat de drets i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

b) La participació en l'elaboració dels programes d'accés als cossos de notaris i registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles d'Espanya, als efectes de l'acreditació del coneixement del dret català.

c) L'establiment de les demarcacions notariales i registrals, incloent-hi la determinació dels districtes hipotecaris i dels districtes de competència territorial dels notaris.

d) El nomenament de notaris arxivers de protocols de districte i la guarda i custòdia dels llibres de comptadoria d'hipoteques.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc de la regulació general, la competència executiva en matèria de Registre Civil, incloent-hi

el nomenament dels seus encarregats, interins i substituïts, l'exercici amb relació a aquests de la funció disciplinària, i també la provisió dels mitjans humans i materials necessaris per a l'exercici de les funcions. Aquests encarregats han d'acreditar el coneixement de la llengua catalana i del dret català en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

Article 148. Obres públiques

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de les obres públiques que s'executen al territori de Catalunya i que no han estat qualificades d'interès general ni afecten una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou en tot cas la planificació, la construcció i el finançament de les obres.

2. La qualificació d'interès general requereix l'informe previ de la Generalitat. La Generalitat participa en la planificació i la programació de les obres qualificades d'interès general, d'acord amb el que disposa la legislació de l'Estat i segons el que estableix el títol V d'aquest Estatut.

3. Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin afectades o adscrites totes les obres públiques que no siguin d'interès general. En el supòsit de les obres qualificades d'interès general o que afecten una altra comunitat autònoma, es poden subscriure convenis de col·laboració per a la gestió dels serveis.

Article 149. Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de les directrius d'ordenació i gestió del territori, del paisatge i de les actuacions que hi incideixen.

b) L'establiment i la regulació de les figures de planejament territorial i del procediment per a tramitar-les i aprovar-les.

c) L'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals i de corredors biològics, d'acord amb el que estableix l'article 144.2.

d) Les previsions sobre emplaçaments de les infraestructures i els equipaments de competència de la Generalitat.

e) La determinació de mesures específiques de promoció de l'equilibri territorial, demogràfic, socioeconòmic i ambiental.

2. La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal a Catalunya requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del litoral, respectant el règim general del domini públic, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels plans territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges, i també la regulació del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments i plans.

b) La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, especialment l'atorgament d'autoritacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes a la mar, respectant les excepcions que es puguin establir per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors i de transició.

c) La regulació i la gestió del règim econòmic financer del domini públic maritimoterrestre, en els termes que estableix la legislació general.

d) L'execució d'obres i actuacions al litoral català que no siguin d'interès general.

4. Corresponen a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral català, d'acord amb el que estableix l'article 148.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria d'urbanisme, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La regulació del règim urbanístic del sòl, que inclou, en tot cas, la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.

b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl, respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableix per garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.

c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, i també de llur procediment de tramitació i aprovació.

d) La política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl.

e) La protecció de la legalitat urbanística, que inclou, en tot cas, la inspecció urbanística, les ordres de suspensió d'obres i llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada, i també la disciplina urbanística.

6. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques en el marc de la legislació estatal.

Article 150. L'organització de l'Administració de la Generalitat

Correspon a la Generalitat, en matèria d'organització de la seva Administració, la competència exclusiva sobre:

- a) L'estructura, la regulació dels òrgans i directius públics, el funcionament i l'articulació territorial.
- b) Les diverses modalitats organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa.

Article 151. Organització territorial

Correspon a la Generalitat, respectant la garantia institucional que estableixen els articles 140 i 141 de la Constitució, la competència exclusiva sobre organització territorial, que inclou en tot cas:

- a) La determinació, la creació, la modificació i la supressió dels ens que configuren l'organització territorial de Catalunya.
- b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com dels ens locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i dels altres ens locals; els topònims, i la determinació dels règims especials.
- c) L'establiment per mitjà de llei de procediments de relació entre els ens locals i la població, respectant l'autonomia local.

Article 152. Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica

1. Correspon a la Generalitat la competència per a la promoció de l'activitat econòmica a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'ordenació de l'activitat econòmica a Catalunya.

3. La Generalitat pot establir una planificació de l'activitat econòmica en el marc de les directrius que estableixi la planificació general de l'Estat.

4. Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general de l'activitat econòmica. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) El desplegament dels plans estatals.

b) La participació en la planificació estatal per mitjà dels mecanismes que estableix el títol V.

c) La gestió dels plans, incloent-hi els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica, en els termes que s'estableixin per mitjà de conveni.

Article 153. Polítiques de gènere

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, que, respectant el que estableix l'Estat en exercici de la competència que li atribueix l'article 149.1.1 de la Constitució, inclou en tot cas:

a) La planificació, el disseny, l'execució, l'avaluació i el control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques per a la dona, i també l'establiment d'accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe que s'hagin d'executar amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.

b) La promoció de l'associacionisme de dones que compleixen activitats relacionades amb la igualtat i la no-discriminació i de les iniciatives de participació.

c) La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a detectar-la i prevenir-la, i també la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

Article 154. Promoció i defensa de la competència

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats respecte a les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de defensa de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no ultrapassi el territori de Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'execució en mesures relatives als processos econòmics que afectin la competència.

b) La inspecció i l'execució del procediment sancionador.

c) La defensa de la competència en l'exercici de l'activitat comercial.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'establiment i la regulació del Tribunal Català de Defensa de la Competència, com a òrgan independent, amb jurisdicció sobre tot el territori de Catalunya, al qual correspon en exclusiva tractar de les activitats econòmiques que s'acompleixin principalment a Catalunya i que alterin o puguin alterar la competència, en els termes que estableixen els apartats 1 i 2.

Article 155. Propietat intel·lectual i industrial

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de propietat intel·lectual, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, dels drets de propietat intel·lectual generats a Catalunya o dels quals siguin titulars persones amb residència habitual a Catalunya; l'activitat d'inscripció, modificació o cancel·lació d'aquests drets, i l'exercici de l'activitat administrativa necessària per a garantir-ne la protecció a tot el territori de Catalunya. La Generalitat ha de comunicar a l'Estat les inscripcions efectuades en el seu registre perquè siguin incorporades al registre estatal; ha de col·laborar amb aquest registre i facilitar el bescanvi d'informació.

b) L'autorització i la revocació de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya, i també assumir tasques complementàries d'inspecció i control de l'activitat d'aquestes entitats.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, de drets de propietat industrial de les persones físiques o jurídiques.

b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

Article 156. Protecció de dades de caràcter personal

Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal que, respectant les garanties dels drets fonamentals en aquesta matèria, inclou en tot cas:

a) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions pú-

bliques de Catalunya, l'Administració de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i les altres entitats de dret públic o privat que depenen de les administracions autonòmica o locals o que presten serveis o acompleixen activitats per compte propi per mitjà de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, i les universitats que integren el sistema universitari català.

b) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques per a l'exercici de les funcions públiques amb relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya, si el tractament s'efectua a Catalunya.

c) La inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les corporacions de dret públic que exerceixin llurs funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya.

d) La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetlli per garantir el dret a la protecció de les dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

Article 157. Publicitat

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació de l'activitat publicitària, sens perjudici de la legislació mercantil de l'Estat.

Article 158. Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de recerca científica i tècnica, la competència exclusiva amb relació als centres i les estructures de recerca de la Generalitat i als projectes que aquesta finança, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de línies pròpies de recerca i el seguiment, el control i l'avaluació dels projectes.

b) L'organització, el règim de funcionament, el control, el seguiment i l'acreditació dels centres i les estructures situats a Catalunya.

c) La regulació i la gestió de les beques i dels ajuts convocats i finançats per la Generalitat.

d) La regulació i la formació professional del personal investigador i de suport a la recerca.

e) La difusió de la ciència i la transferència de resultats.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la coordinació dels centres i les estructures de recerca de Catalunya.

3. Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació s'han de fixar en el marc del que estableix el títol V. Així mateix, s'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquestes matèries en l'àmbit de la Unió Europea i en altres organismes i institucions internacionals.

Article 159. Règim jurídic, procediment, contractació, expropiació i responsabilitat en les administracions públiques catalanes

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes, la competència exclusiva en allò que no estigui afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució. Aquesta competència inclou:

a) Els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent-hi el règim dels béns de domini públic i patrimonials.

b) Les potestats de control, inspecció i sanció en tots els àmbits materials de competència de la Generalitat.

c) Les normes de procediment administratiu que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot allò relatiu al règim jurídic i el procediment de les administracions públiques catalanes en allò que no queda inclòs a l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat, amb relació als contractes de les administracions públiques de Catalunya:

a) La competència exclusiva sobre organització i competències en matèria de contractació dels òrgans de les administracions públiques catalanes i sobre les regles d'execució, modificació i extinció dels contractes de l'Administració, en allò que no estigui afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució.

b) La competència compartida en tot allò que no és atribuït a la competència exclusiva de la Generalitat per la lletra a.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva, en tot cas, per a:

a) Determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions catalanes poden exercir la potestat expropiatòria.

b) Establir criteris de valoració dels béns expropiats segons la naturalesa i la funció social que hagin de complir aquests béns, d'acord amb la legislació estatal.

c) Crear i regular un òrgan propi per a la determinació del preu just i fixar-ne el procediment.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria de responsabilitat patrimonial, la competència compartida per a establir les causes que poden originar responsabilitat amb relació a les reclamacions dirigides a la Generalitat, d'acord amb el sistema general de responsabilitat de totes les administracions públiques.

6. Les competències de la Generalitat especificades en els apartats 1, 3, 4 i 5 s'han d'exercir respectant el principi d'autonomia local.

Article 160. Règim local

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim local que, respectant el principi d'autonomia local, inclou:

a) Les relacions entre les institucions de la Generalitat i els ens locals, i també les tècniques d'organització i de relació per a la cooperació i la col·laboració entre els ens locals i entre aquests i l'Administració de la Generalitat, incloent-hi les diverses formes associatives, mancomunades, convencionals i consorcials.

b) La determinació de les competències i de les potestats pròpies dels municipis i dels altres ens locals, en els àmbits especificats per l'article 84.

c) El règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials i les modalitats de prestació dels serveis públics.

d) La determinació dels òrgans de govern dels ens locals creats per la Generalitat i el funcionament i el règim d'adopció d'acords d'aquests òrgans.

e) El règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot allò que no estableix l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim electoral dels ens locals que crea, a excepció dels que són garantits constitucionalment.

Article 161. Relacions amb les entitats religioses

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'entitats religioses que aconsegueixen llur activitat a Catalunya, que inclou, en tot cas, la regulació i l'establiment de mecanismes de col·laboració i cooperació per a l'acompliment de llurs activitats en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria relativa a la llibertat religiosa. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) Participar en la gestió del registre estatal d'entitats religioses amb relació a les esglésies, les confessions i les comunitats religioses que aconsegueixen llur activitat a Catalunya, en els termes que determinin les lleis.

b) L'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el registre estatal d'entitats religioses, en l'àmbit de competències de la Generalitat.

c) La promoció, el desenvolupament i l'execució, en l'àmbit de les competències de la Generalitat, dels acords i dels convenis signats entre l'Estat i les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el registre estatal d'entitats religioses.

3. La Generalitat col·labora en els òrgans d'àmbit estatal que tenen atribuïdes funcions en matèria d'entitats religioses.

Article 162. Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de sanitat i salut pública, la competència exclusiva sobre l'organització, el funcionament intern, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, serveis i establiments sanitaris.

2. Correspon a la Generalitat l'ordenació farmacèutica, en el marc de l'article 149.1.16 de la Constitució.

3. Correspon a la Generalitat, en tot cas, la competència compartida en els àmbits següents:

a) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les prestacions i els serveis sanitaris, sociosanitaris i de salut mental de caràcter públic en tots els nivells i per a tots els ciutadans.

b) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les mesures i les actuacions destinades a preservar, protegir i promoure la salut pública en tots els àmbits, incloent-hi la salut la-

bora, la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana, la sanitat alimentària, la sanitat ambiental i la vigilància epidemiològica.

c) La planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i la coordinació de les activitats sanitàries privades amb el sistema sanitari públic.

d) La formació sanitària especialitzada, que inclou l'acreditació i l'avaluació de centres; la planificació de l'oferta de places; la participació en l'elaboració de les convocatòries i la gestió dels programes de formació de les especialitats i les àrees de capacitat específica i l'expedició de diplomes d'àrees de capacitat específica.

e) El règim estatutari i la formació del personal que presta serveis en el sistema sanitari públic.

4. La Generalitat participa en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública, d'acord amb el que estableix el títol V.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació estatal en matèria de productes farmacèutics.

Article 163. Seguretat privada

Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en les matèries següents:

a) L'autorització de les empreses de seguretat privada que tenen llur domicili social a Catalunya i l'àmbit d'actuació de les quals no ultrapassa el territori de Catalunya.

b) La inspecció i la sanció de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya.

c) L'autorització dels centres de formació del personal de seguretat privada.

d) La coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les policies locals de Catalunya.

Article 164. Seguretat pública

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat pública, d'acord amb el que disposa la legislació estatal:

a) La planificació i la regulació del sistema de seguretat pública de Catalunya i l'ordenació de les policies locals.

b) La creació i l'organització de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

c) El control i la vigilància del trànsit.

2. Correspon a la Generalitat el comandament suprem de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i la coordinació de l'actuació de les policies locals.

3. Corresponen a la Generalitat, en el marc de la legislació estatal sobre seguretat, les facultats executives que li atribueixi l'Estat i en tot cas:

a) Les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació.

b) El compliment de les disposicions per a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hidrològics.

4. La Generalitat participa, per mitjà d'una junta de seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat i presidida pel president de la Generalitat, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya, i també en el bescanvi d'informació en l'àmbit internacional i en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policials d'altres països. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, ha d'ésser present en els grups de treball de col·laboració amb les policies d'altres països en què participi l'Estat.

5. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia, en els àmbits següents:

a) La seguretat ciutadana i l'ordre públic.

b) La policia administrativa, que inclou la que deriva de la normativa estatal.

c) La policia judicial i la investigació criminal, incloent-hi les diverses formes de crim organitzat i terrorisme, en els termes que estableixin les lleis.

Article 165. Seguretat social

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat social, respectant els principis d'unitat econòmica patrimonial i de solidaritat financera de la seguretat social, la competència compartida, que inclou:

a) El desplegament i l'execució de la legislació estatal, llevat de les normes que configuren el règim econòmic.

b) La gestió del règim econòmic de la seguretat social.

c) L'organització i la gestió del patrimoni i dels serveis que integren l'assistència sanitària i els serveis socials del sistema de la seguretat social a Catalunya.

d) L'ordenació i l'exercici de les potestats administratives sobre les institucions, les empreses i les fundacions que col·laboren amb el sistema de la seguretat social, en les matèries a què fa referència la lletra c, i també la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que aconsegueixen a Catalunya les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

e) El reconeixement i la gestió de les pensions no contributives.

f) La coordinació de les actuacions del sistema sanitari vinculades a les prestacions de la seguretat social.

2. La Generalitat pot organitzar i administrar, a aquests efectes i dins del seu territori, tots els serveis relacionats amb les matèries damunt especificades, i exerceix la tutela de les institucions, les entitats i les fundacions en matèria de sanitat i seguretat social, llevat de l'alta inspecció, que queda reservada a l'Estat.

Article 166. Serveis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que inclou en tot cas:

a) La regulació i l'ordenació de l'activitat de serveis socials, les prestacions tècniques i les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública.

b) La regulació i l'ordenació de les entitats, els serveis i els establiments públics i privats que presten serveis socials a Catalunya.

c) La regulació i l'aprovació dels plans i els programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social.

d) La intervenció i el control dels sistemes de protecció social complementària privats.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de voluntariat, que inclou, en tot cas, la definició de l'activitat i la regulació i la promoció de les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària que s'executin individualment o per mitjà d'institucions públiques o privades.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de menors:

a) La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en tot cas, la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors, respectant en aquest darrer cas la legislació penal.

b) La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incideixi en les competències de menors.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que inclou en tot cas les mesures de protecció social i llur execució.

Article 167. Símbols de Catalunya

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació, l'ordenació, la configuració i la preservació dels símbols de Catalunya, d'acord amb el que estableix aquest Estatut.

Article 168. Sistema penitenciari

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:

a) La capacitat per a dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya.

b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment la direcció, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades a Catalunya.

c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.

d) L'administració i la gestió patrimonial dels immobles i dels equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa, i també l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció.

2. La Generalitat pot emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.

Article 169. Transports

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament dins el territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació, la planificació, la gestió, la coordinació i la inspecció dels serveis i les activitats.

b) La regulació de la intervenció administrativa per a l'exercici de les activitats de transport.

c) La regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme.

d) La regulació específica del transport turístic, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilloses o peribles i d'altres que requereixin un règim específic, respectant les competències estatals sobre seguretat pública.

e) La regulació d'un sistema de mediació en matèria de transports.

f) La potestat tarifària sobre transports terrestres.

2. La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament per Catalunya en línies o serveis d'àmbit superior requereix l'informe previ de la Generalitat.

3. La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional, d'acord amb el que estableix el títol V.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els centres de transport, logística i distribució localitzats a Catalunya que inclou:

a) Els centres d'informació i distribució de càrregues.

b) Les estacions de transport per carretera.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els operadors de les activitats vinculades a l'organització del transport, la logística i la distribució localitzades a Catalunya.

6. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de transport marítim i fluvial que transcorri íntegrament per Catalunya que, respectant les competències de l'Estat en marina mercant i ports, inclou:

a) La regulació, la planificació i la gestió del transport marítim i fluvial de passatgers.

b) La intervenció administrativa per la prestació dels serveis i l'acompliment de les activitats que tinguin relació amb el transport marítim i fluvial.

c) Els requisits per a l'exercici de l'activitat.

Article 170. Treball i relacions laborals

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou en tot cas:

- a) Les relacions laborals i les condicions de treball.
- b) Les polítiques actives d'ocupació, que inclouen la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu, i també la gestió de les subvencions corresponents. La Generalitat participa en els plans o les activitats de formació que superin l'àmbit territorial de Catalunya.
- c) Les qualificacions professionals a Catalunya.
- d) La intermediació laboral, que inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació amb seu a Catalunya.
- e) La negociació col·lectiva i el registre dels convenis col·lectius de treball.
- f) Els procediments de regulació d'ocupació i d'actuació administrativa en matèria de trasllats col·lectius entre centres de treball situats a Catalunya.
- g) La prevenció de riscos laborals i la seguretat i la salut en el treball.
- h) La potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social, en l'àmbit de les seves competències.
- i) La determinació dels serveis mínims de les vagues que tinguin lloc a Catalunya.
- j) El control de legalitat i, si escau, el registre posterior dels convenis col·lectius de treball de les empreses que aconsegueixen llur activitat exclusivament a Catalunya.
- k) Els instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals.
- l) L'elaboració del calendari de dies festius que ha de regir a tot el territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la funció pública inspectora en tot allò que regula aquest article. A aquest efecte, els funcionaris dels cossos que aconsegueixen aquesta funció depenen orgànicament i funcionalment de la Generalitat. Per mitjà dels mecanismes de cooperació que determina el títol V, s'han d'establir les fórmules de garantia de l'exercici eficaç de la funció inspectora en l'àmbit social.

Article 171. Turisme

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou en tot cas:

- a) L'ordenació i la planificació del sector turístic.
- b) La promoció del turisme que inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines a l'estranger.

c) La regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat de la Generalitat.

A fi de facilitar la coordinació entre aquests establiments i els establiments de la xarxa de paradors de l'Estat situats a Catalunya, la Generalitat participa, en els termes que estableixi la legislació estatal, en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya.

d) La regulació dels drets i els deures específics dels usuaris i els prestadors de serveis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes.

e) Els ensenyaments i la formació sobre turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial.

f) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajut i de promoció del turisme.

Article 172. Universitats

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sens perjudici de l'autonomia universitària, la competència exclusiva sobre:

a) La programació i la coordinació del sistema universitari català, en el marc de la coordinació general.

b) Les decisions de creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades.

c) L'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les universitats privades.

d) La coordinació dels procediments d'accés a les universitats.

e) El marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària.

f) El finançament propi de les universitats i, si escau, la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari.

g) La regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajuts a la formació universitària i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en aquesta matèria.

h) El règim retributiu del personal docent i investigador contractat de les universitats i l'establiment de les retribucions addicionals del personal docent funcionari.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sens perjudici de l'autonomia universitària, la competència compartida sobre tot allò a què no fa referència l'apartat 1, que inclou en tot cas:

a) La regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats.

b) El règim jurídic de l'organització i el funcionament de les universitats públiques, incloent-hi els òrgans de govern i de representació.

c) L'adscripció i la desadscripció de centres docents públics o privats per a impartir títols universitaris oficials i la creació, la modificació i la supressió de centres universitaris en universitats públiques, i també el reconeixement d'aquests centres en universitats privades i la implantació i la supressió d'ensenyaments.

d) La regulació del règim d'accés a les universitats.

e) La regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari.

f) L'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari, i també del personal docent i investigador.

3. La competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials.

Article 173. Videovigilància i control de so i enregistraments

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments o altres mitjans anàlegs, en l'àmbit públic, efectuats per la policia de Catalunya o per empreses i establiments privats. La Generalitat ha d'exercir aquesta competència respectant els drets fonamentals.

TÍTOL V

De les relacions institucionals de la Generalitat

CAPÍTOL I

Relacions de la Generalitat amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Article 174. Disposicions generals

1. La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren quan és necessari per a l'exercici eficaç de les competències respectives i per a la defensa dels interessos respectius.

2. La Generalitat pot establir amb altres comunitats autònomes relacions de col·laboració per a la fixació de polítiques comunes, per a l'exercici eficaç de les seves competències i per al tractament dels afers d'interès comú, especialment quan tinguin un abast supraterritorial. La Generalitat ha de prestar l'ajuda necessària a les altres comunitats autònomes per a l'exercici eficaç de llurs competències.

[3. La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis.]³⁶

SECCIÓ PRIMERA

Col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Article 175. Instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

1. La Generalitat i l'Estat, en l'àmbit de les competències respectives, poden subscriure convenis de col·laboració i fer ús dels altres mitjans de col·laboració que considerin adequats per a acomplir els objectius d'interès comú.

2. La Generalitat també col·labora amb l'Estat per mitjà dels òrgans i els procediments multilaterals en els àmbits i els afers d'interès comú.

Article 176. Efectes de la col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

1. La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen.

2. La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte a les quals no hagi manifestat el seu acord.

3. La Generalitat pot fer constar reserves als acords adoptats en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària quan s'hagin pres sense la seva aprovació.

36. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 111 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

Article 177. Règim dels convenis entre la Generalitat i l'Estat

1. El règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat, pel que fa a aquesta, ha d'ésser establert per llei del Parlament.
2. Els convenis subscrits entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini d'un mes a comptar del dia en què se signen. La data de publicació dels convenis en el *Boletín Oficial del Estado* en determina l'eficàcia pel que fa a tercers.

Article 178. Convenis i acords amb altres comunitats autònomes

1. La Generalitat pot subscriure amb altres comunitats autònomes convenis de col·laboració i acords de cooperació.
2. Els convenis i els acords amb les altres comunitats autònomes poden acordar, entre altres continguts, la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts.
3. La subscripció de convenis i acords només requereix l'aprovació prèvia del Parlament en els casos que n'afectin les facultats legislatives. En els altres casos, el Govern ha d'informar el Parlament de la subscripció en el termini d'un mes a comptar del dia de la signatura.
4. Els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de comunicar a les Corts Generals i llur vigència comença seixanta dies després d'aquesta comunicació, llevat que les Corts Generals decideixin que s'han de qualificar com a acords de cooperació que requereixen l'autorització prèvia a què fa referència l'article 145.2 de la Constitució.
5. Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què se signen.

SECCIÓ SEGONA

**Participació en institucions i en procediments
de presa de decisions estatals****Article 179. Compareixença de senadors davant el Parlament**

Els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat en el Senat poden comparèixer davant el Parlament a petició

pròpia per a informar sobre llur activitat en el Senat, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

[Article 180. Designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial

La Generalitat participa en els processos de designació de magistrats del Tribunal Constitucional i de membres del Consell General del Poder Judicial, en els termes que estableixin les lleis o, si escau, l'ordenament parlamentari.³⁷

Article 181. Participació en l'ordenació general de l'activitat econòmica

La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc del que estableix l'article 131.2 de la Constitució.

Article 182. Designació de representants en els organismes econòmics i socials

1. La Generalitat designa o participa en els processos per a designar els membres dels òrgans de direcció del Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, i dels organismes que eventualment els substitueixin, i també dels altres organismes estatals que exerceixen funcions d'autoritat reguladora sobre matèries de rellevància econòmica i social relacionades amb les competències de la Generalitat, en els termes que estableix la legislació aplicable.

2. La Generalitat designa o participa en els processos per a designar els membres dels organismes econòmics i energètics, de les institucions financeres i de les empreses públiques de l'Estat la competència dels quals s'estengui al territori de Catalunya i que no siguin objecte de traspàs, en els termes que estableix la legislació aplicable.

3. La Generalitat designa o participa en els processos per a designar els membres del Tribunal de Comptes, el Consell Econòmic i Social, l'Agència Tributària, la Comissió Nacional d'Energia, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, el Consell de Ràdio i

37. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 113 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

Televisió, dels organismes que eventualment els substitueixin i dels que es creïn en aquests àmbits, en els termes que estableix la legislació aplicable.

4. La Generalitat, si la naturalesa de l'ens ho requereix i la seva seu principal no és a Catalunya, pot sol·licitar a l'Estat la creació de delegacions territorials dels organismes a què fa referència l'apartat 1.

SECCIÓ TERCERA

La Comissió Bilateral Generalitat - Estat

Article 183. Funcions i composició de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat

[1. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat, d'acord amb els principis que estableixen els articles 3.1 i 174, constitueix el marc general i permanent de relació entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat als efectes següents:

a) La participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals que afectin l'autonomia de Catalunya.

b) L'intercanvi d'informació i l'establiment, quan escaigui, de mecanismes de col·laboració en les respectives polítiques públiques i els assumptes d'interès comú.]³⁸

2. Les funcions de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat són deliberar, fer propostes i, si escau, adoptar acords en els casos establerts per aquest Estatut i, en general, amb relació als àmbits següents:

a) Els projectes de llei que incideixen singularment en la distribució de competències entre l'Estat i la Generalitat.

b) La programació de la política econòmica general del Govern de l'Estat en tot allò que afecti singularment els interessos i les competències de la Generalitat i sobre l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta política.

c) L'impuls de les mesures adequades per a millorar la col·laboració entre l'Estat i la Generalitat i assegurar un exercici més eficaç de les competències respectives en els àmbits d'interès comú.

d) Els conflictes competencials plantejats entre les dues parts i la proposta, si escau, de mesures per a resoldre'ls.

38. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 115 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 10 de la STC 137/2010, del 16 de desembre i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

e) L'avaluació del funcionament dels mecanismes de col·laboració que s'hagin establert entre l'Estat i la Generalitat i la proposta de les mesures que permetin millorar-lo.

f) La proposta de la relació d'organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat en els quals la Generalitat pot designar representants, i les modalitats i les formes d'aquesta representació.

g) El seguiment de la política europea per a garantir l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea.

h) El seguiment de l'acció exterior de l'Estat que afecti les competències pròpies de la Generalitat.

i) Les qüestions d'interès comú que estableixin les lleis o que plantegin les parts.

3. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat és integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La seva presidència és exercida de manera alternativa entre les dues parts en torns d'un any. La Comissió disposa d'una secretaria permanent i pot crear les subcomissions i els comitès que cregui convenient. La Comissió elabora una memòria anual, que trasllada al Govern de l'Estat i al Govern de la Generalitat i al Parlament.

4. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat es reuneix en sessió plenària almenys dues vegades l'any i sempre que ho demani una de les dues parts.

5. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dues parts.

CAPÍTOL II

Relacions de la Generalitat amb la Unió Europea

Article 184. Disposició general

La Generalitat participa, en els termes que estableixen aquest Estatut i la legislació de l'Estat, en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya.

Article 185. Participació en els tractats de la Unió Europea

1. La Generalitat ha d'ésser informada pel Govern de l'Estat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels

processos de subscripció i ratificació subsegüents. El Govern de la Generalitat i el Parlament han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents a aquest efecte.

2. El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions espanyoles que participin en els processos de revisió i negociació dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats, en les matèries que afectin les competències exclusives de la Generalitat.

Article 186. Participació en la formació de les posicions de l'Estat

1. La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea, especialment davant el Consell de Ministres, en els afers relatius a les competències o als interessos de Catalunya, en els termes que estableixen aquest Estatut i la legislació sobre aquesta matèria.

2. La Generalitat ha de participar de manera bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els afers europeus que l'afecten exclusivament. En els altres casos, la participació es fa en el marc dels procediments multilaterals que s'estableixin.

3. La posició expressada per la Generalitat és determinant per a la formació de la posició estatal si afecta les seves competències exclusives i si de la proposta o la iniciativa europees poden derivar conseqüències financeres o administratives especialment rellevants per a Catalunya. En els altres casos, aquesta posició ha d'ésser escoltada per l'Estat.

4. L'Estat ha d'informar la Generalitat de manera completa i actualitzada sobre les iniciatives i les propostes presentades davant la Unió Europea. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals, segons que correspongui, les observacions i les propostes que estimin pertinents sobre les dites iniciatives i propostes.

Article 187. Participació en institucions i organismes europeus

1. La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la competència legislativa de la mateixa Generalitat, i especialment davant el Consell de Ministres i els òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió.

2. La participació que estableix l'apartat 1, si es refereix a competències exclusives de la Generalitat, permet, mitjançant acord previ, exercir la representació i la presidència d'aquests òrgans, d'acord amb la normativa aplicable.

3. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, participa en la designació de representants en el marc de la representació permanent d'aquest en la Unió Europea.

4. El Parlament pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú.

Article 188. Participació en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat

El Parlament participa en els procediments de control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees si aquestes propostes afecten competències de la Generalitat.

Article 189. Desenvolupament i aplicació del dret de la Unió Europea

1. La Generalitat aplica i executa el dret de la Unió Europea en l'àmbit de les seves competències. L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències que estableixen la Constitució i aquest Estatut.

2. Si l'execució del dret de la Unió Europea requereix l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no poden adoptar per mitjà de mecanismes de col·laboració o coordinació, l'Estat ha de consultar la Generalitat sobre aquestes circumstàncies abans que s'adoptin les dites mesures. La Generalitat ha de participar en els òrgans que adoptin aquestes mesures o, si aquesta participació no és possible, ha d'emetre un informe previ.

3. En el cas que la Unió Europea estableixi una legislació que substitueixi la normativa bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees.

Article 190. Gestió de fons europeus

Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seva competència, en els termes que estableixen els articles 114 i 210.

Article 191. Accions davant el Tribunal de Justícia

1. La Generalitat té accés al Tribunal de Justícia de la Unió Europea en els termes que estableixi la normativa europea.

2. El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat. La Generalitat col·labora en la defensa jurídica.

3. La negativa del Govern de l'Estat a exercir les accions sol·licitades ha d'ésser motivada i ha d'ésser comunicada immediatament a la Generalitat.

Article 192. Delegació de la Generalitat davant la Unió Europea

La Generalitat pot establir una delegació per a defensar millor els seus interessos davant les institucions de la Unió Europea.

CAPÍTOL III

Acció exterior de la Generalitat

Article 193. Disposicions generals

1. La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i promoure els seus interessos en aquest àmbit, respectant la competència de l'Estat en matèria de relacions exteriors.

2. La Generalitat té capacitat per a portar a terme accions amb projecció exterior que derivin directament de les seves competències, sia de manera directa, sia per mitjà dels òrgans de l'Administració general de l'Estat.

Article 194. Oficines a l'exterior

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot establir oficines a l'exterior.

Article 195. Acords de col·laboració

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot subscriure acords de col·laboració en l'àmbit de les seves competències. Amb aquesta finalitat, els òrgans de representació exterior de l'Estat han de prestar el suport necessari a les iniciatives de la Generalitat.

Article 196. Tractats i convenis internacionals

1. El Govern de l'Estat ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels tractats que afectin d'una manera directa i singular les competències de Catalunya. La Generalitat i el Parlament poden dirigir al Govern les observacions que considerin pertinents.

2. Si es tracta de tractats que afecten Catalunya d'una manera directa i singular, la Generalitat pot sol·licitar al Govern que integri representants de la Generalitat en les delegacions negociadores.

3. La Generalitat pot sol·licitar al Govern la subscripció de tractats internacionals en matèries de la seva competència.

4. La Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per a executar les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya o que vinculin l'Estat en l'àmbit de les seves competències.

Article 197. Cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals, i hi ha d'establir les relacions que corresponguin.

2. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb altres territoris, en els termes que estableix l'apartat 1.

3. La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament.

Article 198. Participació en organismes internacionals

La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, en la forma que estableixi la normativa corresponent.

Article 199. Coordinació de les accions exteriors

La Generalitat ha d'impulsar i coordinar, en l'àmbit de les seves competències, les accions exteriors dels ens locals i dels organismes i altres ens públics de Catalunya, sens perjudici de l'autonomia que tinguin.

Article 200. Projectió internacional de les organitzacions de Catalunya

La Generalitat ha de promoure la projectió internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.

TÍTOL VI

Del finançament de la Generalitat

CAPÍTOL I

Les finances de la Generalitat

Article 201. Principis

1. Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per aquest Estatut i per la llei orgànica a què fa referència l'apartat tercer de l'article 157 de la Constitució.

2. El finançament de la Generalitat es regeix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les esmentades administracions.

3. El desenvolupament d'aquest títol correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat.

4. D'acord amb l'article 138.2 de la Constitució, el finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes. Aquest principi ha de respectar plenament els criteris de solidaritat que enuncia l'article 206 d'aquest Estatut.

Article 202. Els recursos de la Generalitat

1. La Generalitat disposa d'unes finances autònomes i dels recursos financers suficients per a afrontar l'exercici adequat del seu autogovern.

2. La Generalitat gaudeix de plena autonomia de despesa per tal de poder aplicar lliurement els seus recursos d'acord amb les di-

rectrius polítiques i socials determinades per les seves institucions d'autogovern.

3. Els recursos de les finances de la Generalitat són constituïts per:

a) Els rendiments dels seus impostos, taxes, contribucions especials i altres tributs propis.

b) El rendiment de tots els tributs estatals cedits, d'acord amb el que disposa l'article 201 d'aquest Estatut.

c) Els recàrrecs sobre els tributs estatals.

d) Els ingressos procedents del Fons de compensació interterritorial i d'altres assignacions establertes per la Constitució, si escau.

e) Altres transferències i assignacions amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat.

f) Els ingressos per la percepció dels seus preus públics.

g) Els rendiments del patrimoni de la Generalitat.

h) Els ingressos de dret privat.

i) El producte d'emissió de deute i de les operacions de crèdit.

j) Els ingressos procedents de multes i sancions en l'àmbit de les seves competències.

k) Els recursos procedents de la Unió Europea i de programes comunitaris.

l) Qualsevol altre recurs que pugui establir-se en virtut del que disposen aquest Estatut i la Constitució.

Article 203. Competències financeres

1. La Generalitat té capacitat per a determinar el volum i la composició dels seus ingressos en l'àmbit de les seves competències financeres, i també per a fixar l'afectació dels seus recursos a les finalitats de despesa que decideixi lliurement.

2. La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits a Catalunya. A aquest efecte, aquests tributs tenen la consideració següent:

a) Tributs cedits totalment, que són aquells respecte als quals corresponen a la Generalitat la totalitat dels rendiments i la capacitat normativa.

b) Tributs cedits parcialment, que són aquells respecte als quals corresponen a la Generalitat una part dels rendiments i, si s'escau, la capacitat normativa.

3. En el marc de les competències de l'Estat i de la Unió Europea, l'exercici de la capacitat normativa a què fa referència l'apartat 2 in-

clou la participació en la fixació del tipus impositiu, les exempcions, les reduccions i les bonificacions sobre la base imposable i les deduccions sobre la quota.

4. Corresponen a la Generalitat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals cedits totalment, i també aquestes funcions, en la mesura en què s'atribueixin, respecte als cedits parcialment, d'acord amb el que estableix l'article 204.

5. La Generalitat té competència per a establir, mitjançant una llei del Parlament, els seus tributs propis, sobre els quals té capacitat normativa.

6. L'exercici de la capacitat normativa en l'àmbit tributari, per part de la Generalitat, es basa en els principis d'equitat i d'eficiència. En la seva actuació tributària, la Generalitat promou la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental.

Article 204. L'Agència Tributària de Catalunya

1. La gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tots els tributs propis de la Generalitat de Catalunya, i també, per delegació de l'Estat, dels tributs estatals cedits totalment a la Generalitat, corresponen a l'Agència Tributària de Catalunya.

2. La gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels altres impostos de l'Estat recaptats a Catalunya corresponen a l'Administració tributària de l'Estat, sens perjudici de la delegació que la Generalitat en pugui rebre ni de la col·laboració que es pugui establir especialment quan ho exigeixi la naturalesa del tribut.

Per a desplegar el que determina el paràgraf anterior, s'ha de constituir, en el termini de dos anys, un consorci, o un ens equivalent, amb participació paritària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària i de l'Agència Tributària de Catalunya. El Consorci es pot transformar en l'Administració tributària a Catalunya.

3. Les dues administracions tributàries han d'establir els mecanismes necessaris per a permetre la presentació i la recepció a les oficines respectives de les declaracions i la resta de documentació amb transcendència tributària que hagin de produir efectes davant l'altra administració, amb vista a facilitar el compliment de les obligacions tributàries dels contribuents.

La Generalitat participa, en la forma que es determini, en els ens o organismes tributaris de l'Estat responsables de la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals cedits parcialment.

4. L'Agència Tributària de Catalunya s'ha de crear per llei del Parlament i disposa de plena capacitat i atribucions per a l'organització i l'exercici de les funcions a què fa referència l'apartat 1.

5. L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir per delegació dels municipis les funcions de gestió tributària amb relació als tributs locals.

Article 205. Òrgans economicoadministratius

La Generalitat ha d'assumir, per mitjà dels seus propis òrgans economicoadministratius, la revisió per la via administrativa de les reclamacions que els contribuents puguin interposar contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya.

Tot això, sens perjudici de les competències que en matèria d'unificació de criteri corresponen a l'Administració General de l'Estat.

A aquests efectes, la Generalitat i l'Administració General de l'Estat poden també acordar els mecanismes de cooperació que siguin necessaris per a l'exercici adequat de les funcions de revisió per la via economicoadministrativa.

Article 206. Participació en el rendiment dels tributs estatals i mecanismes d'anivellament i de solidaritat

1. El nivell de recursos financers de què disposi la Generalitat per a finançar els seus serveis i les seves competències s'ha de basar en criteris de necessitats de despesa i ha de tenir en compte la seva capacitat fiscal, entre altres criteris. A aquests efectes, els recursos de la Generalitat són, entre altres, els que deriven dels seus ingressos tributaris, ajustats a l'alça o a la baixa en funció de la seva participació en els mecanismes d'anivellament i de solidaritat.

2. La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits. El percentatge de participació s'estableix tenint en compte els seus serveis i les seves competències.

3. Els recursos financers de què disposi la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes, a fi que els serveis d'educació, de sanitat i altres serveis socials essencials de l'estat del benestar prestats pels diferents governs autonòmics puguin assolir nivells similars al conjunt de l'Estat, **sempre que portin a terme un esforç fiscal també si-**

milar.³⁹ De la mateixa manera, la Generalitat rep recursos, si escau, dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat. Els nivells esmenats són fixats per l'Estat.

4. La determinació dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat s'ha de fer d'acord amb el principi de transparència, i se n'ha d'avaluar el resultat quinquennalment.

[5. L'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes *per capita* entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament.]⁴⁰

6. S'ha de tenir en compte, com a variable bàsica per a determinar les necessitats de despesa a què fa referència l'apartat 1, la població, rectificadora pels costos diferencials i per variables demogràfiques, en particular per un factor de correcció establert en funció del percentatge de població immigrant. Així mateix, s'han de tenir en compte la densitat de població, la dimensió dels nuclis urbans i la població en situació d'exclusió social.

Article 207. El tractament fiscal

La Generalitat gaudeix del tractament fiscal que les lleis estableixen per a l'Estat en els impostos estatals.

Article 208. Actualització del finançament

1. L'Estat i la Generalitat han d'actualitzar quinquennalment el sistema de finançament, tenint en compte l'evolució del conjunt de recursos públics disponibles i la de les necessitats de despesa de les diferents administracions.

Aquesta actualització s'ha d'efectuar sens perjudici del següent i, eventualment, la posada al dia de les variables bàsiques emprades per a la determinació dels recursos proporcionats pel sistema de finançament.

2. L'actualització a què fa referència l'apartat 1 ha d'ésser aprovada per la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat.

39. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

40. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 134 de la STC 3/2010, del 28 de juny, pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre, i pel FJ 11 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

Article 209. Lleialtat institucional

1. D'acord amb el principi de lleialtat institucional, s'ha de valorar l'impacte financer, positiu o negatiu, que les disposicions generals aprovades per l'Estat tinguin sobre la Generalitat o les aprovades per la Generalitat tinguin sobre l'Estat, en un període de temps determinat, en forma d'una variació de les necessitats de despesa o de la capacitat fiscal, a fi d'establir els mecanismes d'ajustament necessaris.

2. Les dues administracions s'han de facilitar mútuament l'accés a la informació estadística i de gestió que sigui necessària per a exercir millor les competències respectives, en un marc de cooperació i transparència.

Article 210. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat

[1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament autonòmic. Li corresponen la concreció, l'aplicació, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, i també la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres de la Generalitat i l'Estat. És integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La presidència d'aquesta Comissió Mixta és exercida de manera rotatòria entre les dues parts en torns d'un any.

La Comissió adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord entre les dues delegacions. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat exerceix les seves funcions sens perjudici dels acords subscrits pel Govern de Catalunya en aquesta matèria en institucions i organismes de caràcter multilateral.]⁴¹

2. Correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat:

a) Acordar l'abast i les condicions de la cessió de tributs de titularitat estatal i, especialment, els percentatges de participació en el rendiment dels tributs estatals cedits parcialment a què fa referència l'article 206, i també fer-ne la revisió quinquennal.

b) Acordar la contribució a la solidaritat i als mecanismes d'aniellament a què fa referència l'article 206.]⁴²

41. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 135 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre, pel FJ 10 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

c) Establir els mecanismes de col·laboració entre l'Administració tributària de Catalunya i l'Administració tributària de l'Estat als quals fa referència l'article 204, i també els criteris de coordinació i d'harmonització fiscal d'acord amb les característiques o la naturalesa dels tributs cedits.

[d) Negociar el percentatge de participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals europeus.]⁴²

e) Aplicar els mecanismes d'actualització que estableix l'article 208.

f) Acordar la valoració dels traspassos de serveis de l'Estat a la Generalitat.

g) Establir els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració de l'Estat que siguin necessaris per a l'exercici adequat de les funcions de revisió per la via economicoadministrativa a què fa referència l'article 205.

h) Acordar els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració General de l'Estat per a l'exercici de les funcions en matèria cadastral a què fa referència l'article 221.

3. D'acord amb el que estableix l'article 209, la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de proposar les mesures de cooperació necessàries per a garantir l'equilibri del sistema de finançament que estableix aquest títol quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea.

4. La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament sobre el compliment dels preceptes d'aquest capítol.

CAPÍTOL II

El pressupost de la Generalitat

Article 211. Competències de la Generalitat

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar i regular les seves finances.

Article 212. El pressupost de la Generalitat

El pressupost de la Generalitat té caràcter anual, és únic i inclou totes les despeses i tots els ingressos de la Generalitat, i també

42. Les lletres *a*, *b* i *d* són constitucionals interpretades en els termes establerts pel FJ 135 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre, pel FJ 10 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

els dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen. Correspon al Govern d'elaborar i executar el pressupost, i al Parlament, d'examinar-lo, esmenar-lo, aprovar-lo i controlar-lo. La llei de pressupostos no pot crear tributs, però pot modificar-ne si una llei tributària substantiva així ho estableix.

Article 213. Recurs a l'endeutament

1. La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió dins els límits que la mateixa Generalitat determini i respectant els principis generals i la normativa estatal.
2. Els títols emesos tenen a tots els efectes la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emet l'Estat.

Article 214. Estabilitat pressupostària

Correspon a la Generalitat l'establiment dels límits i les condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària dins els principis i la normativa de l'Estat i de la Unió Europea.

Article 215. El patrimoni de la Generalitat

1. El patrimoni de la Generalitat és integrat pels béns i els drets dels quals és titular i pels que adquireixi per qualsevol títol jurídic.
2. Una llei del Parlament ha de regular l'administració, la defensa i la conservació del patrimoni de la Generalitat.

Article 216. Empreses públiques

La Generalitat pot constituir empreses públiques per a complir les funcions que són de la seva competència, d'acord amb el que estableixen les lleis del Parlament.

CAPÍTOL III

Les finances dels governs locals

Article 217. Principis rectors

Les finances locals es regeixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal. La Generalitat vetlla pel compliment d'aquests principis.

Article 218. Autonomia i competències financeres

1. Els governs locals tenen autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació de llurs recursos, incloent-hi les participacions que percebin a càrrec dels pressupostos d'altres administracions públiques, dels quals poden disposar lliurement en l'exercici de llurs competències.

2. La Generalitat té competència, en el marc establert per la Constitució i per la normativa de l'Estat, en matèria de finançament local. Aquesta competència **pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals i**⁴³ inclou la capacitat per a fixar els criteris de distribució de les participacions a càrrec del pressupost de la Generalitat.

3. Els governs locals tenen capacitat per a regular llurs pròpies finances en el marc de les lleis. Aquesta capacitat inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, i també les bonificacions i les exempcions, dins els límits que estableixen les lleis.

4. Correspon als governs locals, en el marc que estableix la normativa reguladora del sistema tributari local, la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs, sens perjudici que la puguin delegar a la Generalitat i que puguin participar en l'Agència Tributària de Catalunya.

5. Correspon a la Generalitat l'exercici de la tutela financera sobre els governs locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució.

Article 219. Suficiència de recursos

1. La Generalitat ha d'establir un fons de cooperació local destinat als governs locals. El fons, de caràcter incondicionat, s'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat i s'ha de regular per mitjà d'una llei del Parlament.

Adicionalment, la Generalitat pot establir programes de col·laboració financera específica per a matèries concretes.

2. Els ingressos dels governs locals consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals són percebuts per mitjà de la Generalitat, que els ha de distribuir d'acord amb el que disposi la llei de finances locals de Catalunya, l'aprovació de la qual requereix una majoria de tres cinquenes parts, i respectant els

43. Aquest incís és inconstitucional d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

criteris que fixi la legislació de l'Estat en aquesta matèria. En el cas de les subvencions incondicionades, aquests criteris han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos amb l'objectiu d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya a què fa referència l'article 5 d'aquest Estatut.

3. Es garanteixen als governs locals els recursos suficients per a afrontar la prestació dels serveis la titularitat o la gestió dels quals se'ls traspassi o se'ls delegui. Tota nova atribució de competències ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos suplementaris necessaris per a finançar-les correctament, de manera que es tingui en compte el finançament del cost total i efectiu dels serveis traspassats. El compliment d'aquest principi és una condició necessària perquè entri en vigor la transferència o la delegació de la competència. A aquest efecte, es poden establir diverses formes de finançament, incloent-hi la participació en els recursos de les finances de la Generalitat o, si escau, de l'Estat.

4. La distribució de recursos procedents de subvencions incondicionades o de participacions genèriques en impostos s'ha de portar a terme tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint-ne en tot cas la suficiència.

5. La distribució dels recursos entre els governs locals no pot comportar en cap cas una minoració dels recursos obtinguts per cadascun d'aquests, segons els criteris utilitzats en l'exercici anterior a l'entrada en vigor dels preceptes d'aquest Estatut.

Article 220. Llei de finances locals

1. El Parlament ha d'aprovar la seva pròpia llei de finances locals per a desplegar els principis i les disposicions que estableix aquest capítol.

2. Les facultats en matèria de finances locals que aquest capítol atribueix a la Generalitat s'han d'exercir amb respecte a l'autonomia local i escoltat el Consell de Governos Locals, que estableix l'article 85.

Article 221. El cadastre

L'Administració General de l'Estat i la Generalitat han d'establir les vies de col·laboració necessàries per a assegurar la participació de la Generalitat en les decisions i l'intercanvi d'informació que calguin per a l'exercici de les seves competències.

Així mateix, s'han d'establir formes de gestió consorciada del cadastre entre l'Estat, la Generalitat i els municipis, d'acord amb el que disposi la normativa de l'Estat i de manera que es garanteixin la plena disponibilitat de les bases de dades per a totes les administracions i la unitat de la informació.

TÍTOL VII

De la reforma de l'Estatut

Article 222. La reforma dels títols que no afecten les relacions amb l'Estat

1. La reforma dels títols I i II de l'Estatut s'ha d'ajustar als procediments següents:

a) La iniciativa de la reforma correspon al Parlament de Catalunya, a proposta d'una cinquena part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat. Els ajuntaments de Catalunya poden proposar al Parlament l'exercici de la iniciativa de reforma si així ho demanen un mínim del 20% dels plens municipals, que representin un mínim del 20% de la població.

També poden proposar-la 300.000 signatures acreditades dels ciutadans de Catalunya amb dret de vot.

El Parlament ha de regular aquests dos procediments per a proposar l'exercici de la iniciativa de la reforma.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament, la remissió i la consulta a les Corts Generals, la ratificació de les Corts per mitjà d'una llei orgànica i el referèndum positiu dels electors de Catalunya.

c) Si en el termini de trenta dies a partir de la recepció de la consulta establerta per la lletra *b* les Corts Generals es declaren afectades per la reforma, aquesta ha de seguir el procediment establert per l'article 223.

[d] Una vegada ratificada la reforma per les Corts Generals, la Generalitat l'ha de sotmetre a referèndum.]⁴⁴

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i la votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

44. Aquesta lletra és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 147 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

Article 223. La reforma de la resta dels títols

1. La reforma dels títols de l'Estatut no inclosos en l'article 222 s'ha d'ajustar al procediment següent:

a) La iniciativa de reforma correspon al Parlament, al Govern de la Generalitat i a les Corts Generals. Els ajuntaments i els titulars del dret de vot al Parlament poden proposar al Parlament que exerceixi la iniciativa de reforma en els termes establerts per l'article 222.1.a.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament, l'aprovació de les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica i, finalment, el referèndum positiu dels electors.

c) Una vegada aprovada la proposta de reforma de l'Estatut, el Parlament l'ha de trametre al Congrés dels Diputats.

d) La proposta de reforma pot ésser sotmesa a un vot de ratificació del Congrés i del Senat d'acord amb el procediment que estableixen els reglaments parlamentaris respectius. El Parlament ha de nomenar una delegació per a presentar la proposta de reforma de l'Estatut davant el Congrés i el Senat. Si les Corts Generals ratifiquen la proposta de reforma de l'Estatut, es considera aprovada la llei orgànica corresponent.

e) Si no s'aplica el procediment establert per la lletra *d*, s'ha de constituir una comissió mixta paritària, formada per membres de la comissió competent del Congrés dels Diputats i una delegació del Parlament amb representació proporcional dels grups parlamentaris, per tal de formular de comú acord, i pel procediment que estableix el Reglament del Congrés dels Diputats, una proposta conjunta en el termini de dos mesos.

f) La tramitació de la proposta de reforma de l'Estatut al Senat ha de seguir un procediment anàleg a l'establert per la lletra *e* en els termes del Reglament del Senat. En aquest cas, la delegació del Parlament, amb les adaptacions corresponents, ha de constituir, conjuntament amb membres de la comissió competent del Senat, una comissió mixta paritària per tal de formular de comú acord una proposta conjunta.

g) Si la comissió mixta paritària no arriba a formular una proposta conjunta, la proposta de reforma de l'Estatut s'ha de tramitar d'acord amb el procediment ordinari establert pels respectius reglaments parlamentaris.

h) El Parlament, per la majoria absoluta dels seus membres, pot retirar les propostes de reforma que hagi aprovat en qualsevol moment de la tramitació a les Corts Generals abans que siguin aprova-

des de manera definitiva. La retirada de la proposta de reforma no comporta en cap cas l'aplicació del que estableix l'apartat 2.

(i) L'aprovació de la reforma per les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica ha d'incloure l'autorització de l'Estat perquè la Generalitat convoqui en el termini màxim de sis mesos el referèndum a què fa referència la lletra b.)⁴⁵

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament, per les Corts Generals o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i la votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

DISPOSICIONS

Disposició addicional primera. Designació de senadors

1. Correspon al Parlament de designar els senadors que representen la Generalitat al Senat, en els termes que estableix una llei aprovada per la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text. La designació s'ha de fer amb una convocatòria específica i en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

2. El Parlament, per mitjà d'una llei aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria absoluta, ha d'adequar les normes relatives a l'elecció dels senadors a la reforma constitucional del Senat, en allò que hi correspongui.

Disposició addicional segona. Acords amb el Govern de l'Estat

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i aquest no l'acull, el Govern de l'Estat ho ha de motivar davant la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

Disposició addicional tercera. Inversions en infraestructures

[1. La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures, exclòs el Fons de compensació interterritorial, s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys. Aques-

45. Aquesta lletra és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 147 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

tes inversions poden emprar-se també per a l'alliberament de peatges o la construcció d'autovies alternatives.]⁴⁶

2. A aquest fi, s'ha de constituir una comissió integrada per les administracions estatal, autonòmica i local.

Disposició addicional quarta. Capacitat de finançament

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha d'elaborar els informes necessaris per a avaluar el compliment del que disposa l'article 201.4.

2. Els mecanismes que eventualment s'hagin d'establir per a acomplir el que disposa l'article 201.4 es poden aplicar gradualment fins a assolir l'objectiu.

Disposició addicional cinquena. Revisió del règim especial de l'Aran

A partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, en el termini de quatre anys s'ha de revisar i modificar el règim especial de l'Aran per a adaptar-lo, en el que calgui, al que estableix aquest Estatut.

Disposició addicional sisena. Administració ordinària

La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides, mitjançant els instruments que corresponguin, les funcions executives que compleix l'Administració de l'Estat per mitjà dels seus òrgans territorials a Catalunya.

Disposició addicional setena. Relació de tributs cedit

Se cedeix a la Comunitat Autònoma de Catalunya el rendiment dels següents tributs:

- a) L'impost sobre la renda de les persones físiques, amb caràcter parcial, en el percentatge del 50 per cent.
- b) L'impost sobre patrimoni.
- c) L'impost sobre successions i donacions.
- d) L'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.
- e) Els tributs sobre el joc.

46. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 138 de la STC 31/2010, del 28 de juny, i pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre.

f) L'impost sobre el valor afegit, amb caràcter parcial, en el percentatge del 50 per cent.

g) L'impost especial sobre la cervesa, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

h) L'impost especial sobre el vi i begudes fermentades, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

i) L'impost especial sobre productes intermedis, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

j) L'impost especial sobre l'alcohol i begudes derivades, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

k) L'impost especial sobre hidrocarburs, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

l) L'impost especial sobre les labors del tabac, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

m) L'impost especial sobre l'electricitat.

n) L'impost especial sobre determinats mitjans de transport.

ñ) L'impost sobre les vendes detallistes de determinats hidrocarburs.⁴⁷

47. El text del primer paràgraf (fins a la lletra ñ) correspon a la modificació que en va fer l'article 1 de la Llei de l'Estat 16/2010, del 16 de juliol, del règim de cessió de tributs de l'Estat a la Comunitat Autònoma de Catalunya i de fixació de l'abast i les condicions de la cessió (BOE 173, del 17.07.2010). El text original deia:

«A l'efecte del que estableix l'article 203.2, en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut tenen la consideració de:

»a) Tributs estatals cedits totalment:

»– Impost sobre successions i donacions.

»– Impost sobre el patrimoni.

»– Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.

»– Tributs sobre jocs d'atzar.

»– Impost sobre les vendes al detall de determinats hidrocarburs.

»– Impost sobre determinats mitjans de transport.

»– Impost sobre l'electricitat.

»b) Tributs estatals cedits parcialment:

»– Impost sobre la renda de les persones físiques.

»– Impost sobre el valor afegit.

»– Impost sobre hidrocarburs.

»– Impost sobre les labors del tabac.

»– Impost sobre l'alcohol i begudes derivades.

»– Impost sobre la cervesa.

»– Impost sobre el vi i begudes fermentades.

»– Impost sobre els productes intermedis.»

El contingut d'aquesta disposició es pot modificar per mitjà d'un acord entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat, el qual l'ha de tramitar com a projecte de llei. A aquest efecte, la modificació d'aquesta disposició no es considera com a modificació de l'Estatut.

L'abast i les condicions de la cessió han d'ésser establerts per la Comissió Mixta a què fa referència l'article 210 que, en tot cas, l'ha de referir als rendiments a Catalunya. El Govern ha de tramitar l'acord de la Comissió com a projecte de llei.

[Disposició adicional vuitena. Cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques]

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir, en aplicació de la disposició anterior, un percentatge de cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques del 50%.

Es considera com a produït al territori de la comunitat autònoma de Catalunya el rendiment cedit de l'impost sobre la renda de les persones físiques que correspongui als subjectes passius que hi tenen llur residència habitual.

Igualment, s'ha de proposar d'augmentar les competències normatives de la comunitat sobre el dit impost.⁴⁸

[Disposició adicional novena. Cessió de l'impost sobre hidrocarburs, de l'impost sobre les labors del tabac, de l'impost sobre l'alcohol i begudes derivades, de l'impost sobre la cervesa, de l'impost sobre el vi i begudes fermentades i de l'impost sobre productes intermedis]

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir, en aplicació de la disposició adicional setena, un percentatge de cessió del 58% del rendiment dels impostos següents: l'impost sobre hidrocarburs, l'impost sobre les labors del tabac, l'impost sobre l'alcohol i begudes derivades, l'impost sobre la cervesa, l'impost sobre el vi i begudes fermentades i l'impost sobre productes intermedis.

48. Aquesta disposició és constitucional interpretada en els temes establerts pel FJ 137 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 8 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

L'atribució a la comunitat autònoma de Catalunya es determina en funció dels índexs que en cada cas corresponen.]⁴⁹

[Disposició addicional desena. Cessió de l'Impost sobre el valor afegit

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir, en aplicació de la disposició addicional setena, un percentatge de cessió del 50% del rendiment de l'impost sobre el valor afegit. L'atribució a la comunitat autònoma de Catalunya es determina en funció del consum en el seu territori.]⁵⁰

Disposició addicional onzena. Capacitat normativa

En el marc de les competències i de la normativa de la Unió Europea, l'Administració General de l'Estat ha de cedir competències normatives sobre l'impost sobre el valor afegit en les operacions efectuades en fase detallista als destinataris de les quals no tinguin la condició d'empresaris o professionals i en la tributació en fase detallista dels productes gravats pels impostos especials de fabricació.

Disposició addicional dotzena. Interpretació harmònica

Les normes de la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 de la Constitució i les normes contingudes en aquest Estatut s'han d'interpretar harmònicament.

Disposició addicional tretzena. Fons propis i comuns amb altres territoris

Els fons propis de Catalunya situats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a l'Arxiu Reial de Barcelona s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya. Per a la gestió eficaç de la resta de fons comuns amb altres territoris de la Corona d'Aragó, la Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb les

49. Aquesta disposició és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 137 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 8 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

50. Aquesta disposició és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 137 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 8 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

altres comunitats autònomes que hi tenen fons compartits i amb l'Estat per mitjà dels mecanismes que s'estableixin de mutu acord.

Disposició addicional catorzena. Jocs i apostes

El que disposa l'article 141.2 no és aplicable a la modificació de les modalitats dels jocs i apostes atribuïts, per a finalitats socials, a les organitzacions d'àmbit estatal, de caràcter social i sense finalitat de lucre, d'acord amb el que disposa la normativa aplicable a les dites organitzacions.

Disposició addicional quinzena. Transparència

L'Estat, en compliment del principi de transparència, ha de publicar la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya.

Disposició transitòria primera. Adaptació de les lleis i les normes amb rang de llei

1. Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys, en el qual han d'ésser adaptades a la regulació establerta per aquest Estatut.

2. Els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges, en el termini establert per l'apartat 1, poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries, en els termes establerts per llei, sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest. El dictamen no té valor vinculant i pot fer recomanacions al Parlament o al Govern per a modificar o derogar les normes que consideri incompatibles.

Disposició transitòria segona. Vigència de disposicions transitòries anteriors

Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Ca-

talunya, mantenen, en el que correspon, la vigència com a regulació transitòria.⁵¹

Disposició derogatòria

Es deroga la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Disposició final primera. Aplicació dels preceptes del títol VI

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de concretar, en el termini de dos anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, l'aplicació dels preceptes del títol VI.

2. Els preceptes del títol VI es poden aplicar de manera gradual atenent llur viabilitat financera. En tot cas, aquesta aplicació ha d'ésser plenament efectiva en el termini de cinc anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Disposició final segona. L'Agència Tributària de Catalunya

L'Agència Tributària de Catalunya, a què fa referència l'article 204, s'ha de crear per llei del Parlament, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Les funcions que en aplicació d'aquest Estatut corresponguin a l'Agència Tributària de Catalunya han d'ésser exercides, fins que aquesta es constitueixi, pels òrgans que les acomplien fins aleshores.

Disposició final tercera. Termini de creació de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, que estableix l'article 210, s'ha de crear en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut. Mentre no es constitueixi, la Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat n'assumeix les competències. La constitució de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat comporta l'extinció immediata de la Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat.

51. Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena del l'Estatut d'autonomia del 1979 es reproduïxen en l'apèndix (pàg. 349).

Disposició final quarta. Relació d'entitats econòmiques i financeres

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, ha de determinar la relació de les entitats a què fa referència l'article 182.

APÈNDIX

Disposicions transitòries de l'Estatut d'autonomia del 1979
que es mantenen vigents

Tercera

1. Fins que s'haurà completat el traspàs dels serveis corresponents a les competències fixades a la Generalitat per aquest Estatut, l'Estat garantirà el finançament dels serveis transferits a la Generalitat amb una quantitat igual al cost efectiu del servei a Catalunya en el moment de la transferència.

2. Per tal de garantir el finançament dels serveis esmentats, es crea una Comissió Mixta paritària Estat-Generalitat, que adoptarà un mètode encaminat a fixar el percentatge de participació previst a l'apartat 3 de l'article 44. El mètode a seguir tindrà en compte tant els costos directes com els costos indirectes dels serveis, i també les despeses d'inversió que corresponguin.

3. La Comissió Mixta de l'apartat anterior fixarà el citat percentatge, mentre duri el període transitori, amb una antelació mínima d'un mes a la presentació dels Pressupostos Generals de l'Estat a les Corts.

4. A partir del mètode fixat a l'apartat segon, s'establirà un percentatge en el qual es considerarà el cost efectiu global dels serveis transferits per l'Estat a la Generalitat, minorat pel total de la recaptació obtinguda per la Generalitat pels tributs cedits, en relació amb la suma dels ingressos obtinguts per l'Estat en els capítols I i II de l'últim pressupost anterior a la transferència dels serveis valorats.

Quarta

Mentre una llei de Catalunya no regularà el procediment per a les eleccions al Parlament, aquest serà elegit d'acord amb les normes següents:

1. Previ acord amb el Govern, el Consell Executiu de la Generalitat Provisional convocarà les eleccions en el termini màxim de quinze dies a comptar des de la promulgació d'aquest Estatut. Les eleccions s'hauran de celebrar en el termini màxim de seixanta dies des del de la convocatòria.

2. Les circumscripcions electorals seran les quatre províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. El Parlament de Catalunya estarà integrat per 135 diputats, dels quals la circumscripció de Barcelona elegirà un diputat per cada 50.000 habitants, amb un màxim de 85 diputats. Les circumscripcions de Girona, Lleida i Tarragona elegiran un mínim de sis diputats més un per cada 40.000 habitants, i els seran atribuïts 17, 15 i 18 diputats, respectivament.

3. Els diputats seran elegits per sufragi universal igual, directe i secret dels majors de divuit anys, segons un sistema d'escrutini proporcional.

4. Les Junes Provincials electorals tindran, dins els límits de llur respectiva jurisdicció, la totalitat de les competències que la normativa electoral vigent atribueix a la Junta Central.

Per als recursos que tinguessin per objecte la impugnació de la validesa de l'elecció i la proclamació de diputats electes serà competent la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Territorial de Barcelona, fins que quedarà integrada en el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que també entendrà en els recursos o impugnacions que procedixin contra els acords de les Junes electorals provincials.

Contra les resolucions de l'esmentada Sala de l'Audiència Territorial no hi cabrà cap recurs.

5. En tot allò que no sigui previst en la present Disposició, seran d'aplicació les normes vigents per a les eleccions legislatives al Congrés dels Diputats de les Corts Generals.

Sisena

El traspàs dels serveis inherents a les competències que segons el present Estatut corresponen a la Generalitat es farà d'acord amb les bases següents:

1. Un cop constituït el Consell Executiu o Govern de la Generalitat, i en el termini màxim d'un mes, serà nomenada una comissió mixta encarregada d'inventariar els béns i drets de l'Estat que hauran d'ésser objecte de traspàs a la Generalitat, de concretar els

serveis i institucions que hauran d'ésser traspassats i de procedir a l'adaptació, si cal, dels que passaran a la competència de la Generalitat.

2. La Comissió Mixta estarà integrada paritàriament per vocals designats pel Govern i pel Consell de la Generalitat i ella mateixa establirà les seves normes de funcionament.

Els acords de la Comissió Mixta prendran la forma de proposta al Govern, que les aprovarà mitjançant decret, i aquells acords figuraran com a annexos al decret i seran publicats simultàniament al *Boletín Oficial del Estado* i al *Diari Oficial de la Generalitat*, i adquiriran vigència a partir d'aquesta publicació.

3. La Comissió Mixta establirà els calendaris i terminis per al traspàs de cada servei. En tot cas, l'esmentada Comissió haurà de determinar en un termini de dos anys des de la data de la seva constitució el terme en el qual s'haurà de completar el traspàs de tots els serveis que corresponen a la Generalitat, d'acord amb aquest Estatut.

4. Serà títol suficient per a la inscripció en el Registre de la Propietat del traspàs de béns immobles de l'Estat a la Generalitat, la certificació per la Comissió Mixta dels acords governamentals degudament promulgats. Aquesta certificació haurà de contenir els requisits exigits per la Llei Hipotecària.

El canvi de titularitat en els contractes d'arrendament de locals per a oficines públiques dels serveis que siguin transferits no donaran dret a l'arrendador a extingir o renovar el contracte.

5. Els funcionaris adscrits a serveis de titularitat estatal o altres institucions públiques que resultin afectats pels traspassos a la Generalitat passaran a dependre d'aquesta, i els seran respectats tots els drets de qualsevol ordre i naturalesa que els corresponguin en el moment del traspàs, àdhuc el de prendre part en els concursos de trasllat que convoqui l'Estat en igualtat de condicions amb els altres membres de llur cos, i d'aquesta manera podran exercir llur dret permanent d'opció.

Mentre la Generalitat no aprovarà el règim estatutari dels seus funcionaris, seran d'aplicació les disposicions de l'Estat vigents sobre la matèria.

6. La Generalitat assumirà amb caràcter definitiu i automàtic, i sense solució de continuïtat, els serveis que ja li hauran estat traspassats des del 29 de setembre de 1977 fins a la vigència del present

Estatut. Quant a les competències el traspàs de les quals serà en curs d'execució, se'n continuarà la tramitació d'acord amb els termes establerts al corresponent decret de traspàs. Tant en un cas com en l'altre, les transferències realitzades s'adaptaran, si calia, als termes d'aquest Estatut.

7. Les Diputacions Provincials de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona podran transferir o delegar en la Generalitat de Catalunya, d'acord amb allò establert en la legislació de Règim Local, aquells serveis que per llur pròpia naturalesa requereixin un planejament coordinat, i podran conservar l'execució i gestió d'aquests mateixos serveis.

8. La Comissió Mixta creada d'acord amb l'article 3 del Reial Decret de 30 de setembre de 1977 es considerarà dissolta quan es constituirà la Comissió Mixta esmentada a l'apartat 1 d'aquesta Disposició transitòria.

Índex analític

A

abocaments

- La Generalitat hi té competència compartida pel que fa a la regulació i la gestió dels efectuat en aigües interiors i en les aigües superficials i subterrànies que no passen per una altra comunitat autònoma 144.1.g
- La Generalitat hi té competència executiva pel que fa a la intervenció administrativa dels efectuat en aigües superficials i subterrànies 144.1.g
- Vegeu també *medi ambient*

acadèmies

- La Generalitat hi té competència exclusiva 125.1
- Vegeu també *corporacions de dret públic; professions titulades; titulacions acadèmiques*

accidents laborals

- Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

acció

— de defensa jurídica

- Vegeu *jurisdicció contenciosa administrativa; topònims; Tribunal de Justícia de la Unió Europea*

— exterior

- La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i perquè el català sigui present i s'utilitzi en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic 6.3
- La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb els territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya 6.4
- Es poden subscriure mecanismes de col·laboració amb els territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya per a la promoció i la difusió exterior del català 6.4

- La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya 12
- Es poden subscriure mecanismes de col·laboració, en tots els àmbits, amb els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya 12
- La Generalitat ha de fomentar els vincles amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària 13
- Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món 50.3
- La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles 51.2; 197.3
- Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat davant les institucions de protecció europees i internacionals 128.4
- La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte el desenvolupament de l'esport 134.2
- La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte el desenvolupament del lleure 134.4
- La Generalitat pot subscriure acords amb entitats internacionals per a la joventut i pot participar en aquestes entitats 142.2
- En correspon el seguiment a la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, si afecta competències pròpies de la Generalitat 183.2.h
- La Generalitat té capacitat per a impulsar i portar a terme accions de projecció i de promoció a l'exterior 193
- La Generalitat pot establir oficines a l'exterior 194
- La Generalitat pot subscriure acords de col·laboració per a promoure els interessos de Catalunya i, amb aquest fi, ha de rebre el suport dels òrgans de representació exterior de l'Estat 195
- La Generalitat participa en la subscripció i l'execució de tractats i convenis internacionals 196
- La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees i altres territoris amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals 197.1; 197.2
- La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament dels pobles 197.3
- La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya 198
- La Generalitat ha d'impulsar i coordinar la dels ens locals i la dels altres ens públics 199

La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions culturals i llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional **200**

Vegeu també *Unió Europea*

— **política i de govern**

El Parlament n'exerceix l'impuls i el control **55.2**

El president o presidenta de la Generalitat dirigeix l'acció del Govern **67.1**

El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política **68.1**

acords

— **internacionals**

Es poden subscriure mecanismes de col·laboració amb territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya per a la promoció i la difusió exterior del català **6.4**

Se'n poden subscriure amb les comunitats i els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya **12**

Se'n poden subscriure de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior **13**

La Generalitat en pot subscriure amb entitats internacionals per a la joventut **142.2**

La Generalitat pot subscriure acords de col·laboració per a promoure els interessos de Catalunya, i els òrgans de representació exterior de l'Estat hi han de prestar el suport necessari **195**

Vegeu també *acció exterior; tractats internacionals; Unió Europea*

— **municipals**

Vegeu *control dels actes i els acords municipals*

— **parlamentaris**

Perquè siguin vàlids, han d'haver estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents al Parlament, en reunions on siguin presents la majoria absoluta dels diputats **60.3**

actes

— **de gestió tributària**

La Generalitat ha d'assumir la revisió per la via administrativa de les reclamacions que els contribuents interposin contra els dictats per l'Agència Tributària de Catalunya, d'acord amb l'Administració General de l'Estat **205**

— **del Consell de Justícia de Catalunya**

Vegeu *control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya*

- **del Govern o de l'Administració de la Generalitat**
Han d'ésser publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 68.5
- **dels municipis**
Vegeu *control dels actes i els acords municipals*
- **jurídics**
Els fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes 32
Vegeu també *Administració de justícia; impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats*
- **oficials**
La bandera de Catalunya hi ha d'ésser present 8.2
- activitat**
 - **comercial**
Vegeu *comerç*
 - **de foment**
Correspon d'exercir-la a la Generalitat en les matèries de la seva competència 114.1
 - **econòmica**
Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà d'una distribució equilibrada dels sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació 46.4
Correspon a la Generalitat la competència per a promoure-la 152.1
La Generalitat té competència compartida sobre la seva ordenació 152.2
La Generalitat en pot establir una planificació 152.3
Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general 152.4
La Generalitat té competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats 154.1
La Generalitat té competència executiva en matèria de defensa de la lliure competència 154.2
Hi és competent el Tribunal Català de Defensa de la Competència 154.3
La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que n'afecten l'ordenació general (en el marc de l'art. 131.2 CE) 181
 - **empresarial**
La Generalitat n'ha d'afavorir el desenvolupament 45.5
 - **fire**
Vegeu *fires*
 - **publicitària**
La Generalitat té competència exclusiva per a regular-la 157

activitats— **artístiques i culturals**

La Generalitat hi té competència exclusiva **127.1.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals **127.1.a.cinquè**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades **127.1.d.primer**

— **d'inspecció i sanció**

Vegeu *inspecció; règim sancionador*

— **extractives**

Vegeu *règim miner*

— **extraescolars**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou les activitats extraescolars complementàries dels centres públics o sostinguts amb fons públics **131.2.g**

— **fraudulentes**

Vegeu *drets dels consumidors i usuaris; frau*

— **marítimes**

La Generalitat hi té competència exclusiva, que inclou el marisqueig, l'aqüicultura i el busseig professional **119.3**

Vegeu també *activitats recreatives; mar; pesca*

— **recreatives**

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca recreativa en aigües interiors **119.2**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'activitats marítimes inclou la formació i les titulacions en activitats d'esbarjo **119.3.d**

La Generalitat hi té competència exclusiva, que inclou en tot cas l'ordenació del sector, el règim d'intervenció administrativa i el control de tota mena d'espectacles en espais i locals públics **141.3**

Vegeu també *lleure*

Administració— **de justícia**

El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors dels poders públics informen la pràctica judicial **39.2**

Es regulen les competències que hi té la Generalitat **capítol III del títol III**

La Generalitat té competència normativa i també competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia (en els termes de la LOPJ) **103.1; 103.2**

Es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat 103.3

La Generalitat té competència exclusiva sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia 103.4

Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya 104

Correspon a la Generalitat determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels serveis de suport als òrgans jurisdiccionals (en el marc de la LOPJ) 105

Correspon a la Generalitat regular els serveis de medicina forense i de toxicologia (en el marc de la LOPJ) 105

La Generalitat té competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta 106.1

La Generalitat pot establir instruments i procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes judicials 106.2

El Govern participa en la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials, i pot crear seccions i jutjats (en els termes de la LOPJ) 107.1; 107.2

S'ha de fixar per llei la capitalitat de les demarcacions judicials 107.3

La Generalitat té competència sobre la justícia de pau i es fa càrrec de les indemnitzacions dels jutges i de la creació i la provisió de les secretaries i dels altres mitjans necessaris (en els termes de la LOPJ) 108.1

El nomenament dels jutges de pau correspon al Consell de Justícia de Catalunya (en els termes de la LOPJ) 108.1

La Generalitat pot instar que s'estableixi en determinades poblacions un sistema de justícia de proximitat per a resoldre conflictes menors 108.2

La Generalitat exerceix totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya 109

Vegeu també *administracions públiques; Fiscalia; poder judicial*

— de l'Estat a Catalunya

Ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 33.4

La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides les funcions executives que hi compleixen els òrgans territorials de l'Administració de l'Estat DA 6

Vegeu també *administracions públiques; Estat espanyol*

— **de la Generalitat**

- Ha d'estar representada en l'espai català de relacions laborals 45.4
- És l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes per l'Estatut a la Generalitat 71.1
- Té la condició d'administració ordinària 71.1
- Serveix amb objectivitat els interessos generals 71.2
- Actua amb submissió plena a les lleis i al dret 71.2
- Actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat 71.3
- D'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió 71.4
- Exerceix les seves funcions al territori d'acord amb els principis de desconcentració i de descentralització 71.5
- Les lleis n'han de regular l'organització 71.6
- S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al seu servei 71.7
- El Síndic de Greuges en supervisa l'activitat 78.1; 78.5
- La Generalitat té competència exclusiva per a regular-ne l'organització 150
- Vegeu també *administracions públiques; Generalitat*

— **electoral a Catalunya**

- El dret d'opció lingüística dels ciutadans l'obliga 33.1

— **hidràulica**

- La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a l'organització, inclosa la participació dels usuaris, de la relativa a les conques hidrogràfiques internes 117.1.d

— **local**

- Ha d'emprar el català en les seves actuacions internes i en les comunicacions dirigides a persones residents a Catalunya 50.5
- El Síndic de Greuges en supervisa l'activitat 78.1
- Vegeu també *ens locals; governs locals*

— **penitenciària**

- Vegeu *sistema penitenciari*

— **tributària a Catalunya**

- L'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Agència Tributària de Catalunya han de constituir un consorci paritari, que pot esdevenir l'Administració tributària a Catalunya, i han d'establir mecanismes de col·laboració 204.2; 204.3; 210.2.c
- Vegeu també *Agència Estatal d'Administració Tributària; Agència Tributària de Catalunya; sistema tributari*

administracions públiques

- El català és llur llengua d'ús normal i preferent 6.1

- Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser-ne informats i a participar-hi, directament o per mitjà de llurs representants **28.2**
- Tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges **78.5**
- La Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes, hi té competència exclusiva i competència compartida **159.1; 159.2**
- La Generalitat, en matèria de contractes de les administracions públiques, hi té competència exclusiva i competència compartida **159.3**
- Les competències en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes s'han d'exercir respectant el principi d'autonomia local **159.6**
- Vegeu també *drets en l'àmbit públic; expropiació forçosa; personal al servei de les administracions públiques; responsabilitat patrimonial*

aeroports

Vegeu infraestructures de transport

Agència

— Espanyola de Protecció de Dades

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— Estatal d'Administració Tributària

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

Li corresponen la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals no cedits totalment, sens perjudici de la possibilitat de delegació o de col·laboració **203.4; 204.2; 204.3**

Vegeu també *Administració tributària a Catalunya; administracions públiques; Agència Tributària de Catalunya; sistema tributari*

— Tributària de Catalunya

Li corresponen la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs propis de la Generalitat, dels tributs estatals cedits totalment i, si en rep la delegació, dels tributs estatals cedits parcialment **203.4; 204.1; 204.2**

Pot col·laborar amb l'Agència Estatal d'Administració Tributària en la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals no cedits totalment, i pot rebre'n la delegació **203.4; 204.2; 204.3**

Té plena capacitat per a exercir les seves funcions **204.4**

S'ha de crear per llei, en el termini d'un any; fins que es constitueixi, n'han d'exercir les funcions els òrgans que les complien **204.4; DF 2**

Per delegació dels municipis, pot exercir la gestió dels tributs locals **204.5**

La Generalitat ha d'assumir la revisió administrativa de les reclamacions contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya, sens perjudici de la competència estatal d'unificació de criteri **205**

Els governs locals hi poden participar **218.4**

Vegeu també *Administració tributària a Catalunya; administracions públiques; Agència Estatal d'Administració Tributària; sistema tributari*

agències de col·locació

La Generalitat té competència executiva per a fer-ne la regulació, l'autorització i el control **170.1.d**

agricultura

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà del foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles **46.4**

La Generalitat hi té competència exclusiva (respectant l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1**

Correspon a la Generalitat la regulació i el desenvolupament de l'agricultura **116.1.a**

Correspon a la Generalitat la regulació de la participació en organismes públics de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries **116.1.c**

Correspon a la Generalitat la regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic **116.1.f**

Correspon a la Generalitat el desenvolupament integral i la protecció del món rural **116.1.g**

La Generalitat té competència compartida en la planificació de l'agricultura **116.2**

Vegeu també *fires; forest; sanitat vegetal; sector alimentari*

agrupacions de caixes d'estalvis

Vegeu *caixes d'estalvis*

aigües

La Generalitat té la competència exclusiva en matèria de les que pertanyen a conques hidrogràfiques internes **117.1**

La Generalitat té competències executives sobre el domini públic hidràulic **117.2**

La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques compartides **117.3**

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació estatal sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics **164.3.b**

Corresponen a la Generalitat facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a la conservació dels recursos hídrics **164.3.b**

Vegeu també *abocaments; conques hidrogràfiques; mar; medi ambient; obres hidràuliques; rius*

ajudes

Vegeu *ajuts humanitaris; ajuts públics; col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

Ajuntament de Barcelona

Té iniciativa per a proposar la modificació del règim especial del municipi de Barcelona **89**

Ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en el règim especial del municipi de Barcelona **89**

Ha d'ésser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el règim especial del municipi de Barcelona **89**

Vegeu també *ciutat de Barcelona*

ajuntaments

Els corresponen el govern i l'administració municipals **86.2**

Són formats per l'alcalde o alcaldessa i els regidors **86.2**

ajuts

— humanitaris

La Generalitat ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència **51.2**

— públics

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars **16**

Totes les persones tenen dret a disposar-ne per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors **21.6**

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania **24.3**

- Les persones excloses del mercat de treball que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2
- Els poders públics han de promoure les polítiques que garanteixin els ajuts per als immigrants que els permetin la plena acomodació social i econòmica 42.6
- La Generalitat fixa els criteris, regula les condicions, executa i controla els destinats a les associacions i les fundacions 118.3
- La Generalitat fixa els criteris, regula les condicions executa i controla els destinats al món cooperatiu 124.3.c
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ensenyament no universitari, que inclou el règim d'ajuts amb fons propis per als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat i per als d'educació infantil 131.2.e
- La Generalitat té competència compartida en matèria d'ensenyament no universitari, que inclou el règim d'ajuts estatals per als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat i per als d'educació infantil 131.3.d
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria de recerca científica i tècnica, que inclou la regulació i la gestió de les beques i dels ajuts que convoca i finança 158.1.c
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou la fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajut i de promoció del turisme 171.f
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ensenyament universitari, que inclou la regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajuts a la formació universitària 172.1.g
- Vegeu també *subvencions*

alcalde o alcaldessa

Forma l'ajuntament juntament amb els regidors 86.2

alcohol

Vegeu *impost sobre el vi i begudes fermentades; impost sobre l'alcohol i begudes derivades; impost sobre la cervesa*

alimentació

Vegeu *sector alimentari*

ambient atmosfèric

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a la reducció de la contaminació i a la protecció del règim atmosfèric i climàtic 46.2

La Generalitat té competència compartida sobre l'ambient atmosfèric i la contaminació de l'atmosfera 144.1.h

La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle 144.1.i

Vegeu també *medi ambient*

àmbit supramunicipal

Es constituït per les comarques i pels altres ens locals que creï la Generalitat 83

Vegeu també *ens locals*

animals

Vegeu *fauna; protecció dels animals; ramaderia*

anivellament

Vegeu *mecanismes d'anivellament i de solidaritat*

antisemitisme

Els poders públics han de promoure'n l'eradicació 40.8

Vegeu també *igualtat*

apostes

Vegeu *jocs i apostes*

aprofitaments**— cinegètics i piscícoles**

La Generalitat té competència exclusiva sobre llur regulació 119.1.b

— forestals

Vegeu *forest*

— hidràulics

Vegeu *aigües*

aqüicultura

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-la, gestionar-la i establir les condicions per a practicar-la 119.3.a

Aran

La llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya 6.5

El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant l'Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies 11

- És una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística reconeguda pels ciutadans de Catalunya i per les seves institucions polítiques **11**
- És una entitat territorial singular dins de Catalunya, reconeguda, emparada i respectada per l'Estatut **11**
- És objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial **11; 94.1**
- A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès **36.1**
- Els seus ciutadans tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat **36.2**
- La regulació del seu règim jurídic és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**
- Disposa d'organització institucional i administrativa específica **94.1**
- La seva institució de govern és el Conselh Generau **94.2**
- El síndic o síndica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran **94.2**
- El Conselh Generau és elegit per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret **94.3**
- Ha de participar, per mitjà de la seva institució representativa, en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial **94.4**
- Una llei del Parlament estableix els recursos financers perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència **94.5**
- En el termini de quatre anys se n'ha de revisar i modificar el règim especial per a adaptar-lo al que estableix l'Estatut **DA 5**

aranès

- És la denominació de la llengua occitana a l'Aran **6.5**
- És la llengua pròpia de l'Aran **6.5**
- És oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen l'Estatut i les lleis de normalització lingüística **6.5**
- A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer-lo i utilitzar-lo i d'ésser-hi ateses oralment i per escrit en llurs relacions amb les administracions públiques **36.1**
- Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar-lo en llurs relacions amb la Generalitat **36.2**
- S'han de determinar per llei els drets i deures lingüístics que hi tenen relació altres que els reconeguts per l'Estatut **36.3**
- Els poders públics han de protegir-lo en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement **50.1**

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran tenen la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat aranès a l'Aran **143.2**
 Vegeu també *Aran*

arbitratge

— **de consum**

Els poders públics han de garantir instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum **49.2**

— **laboral**

Vegeu *mediació laboral*

àrees metropolitanes

Són fonament dels ens locals supramunicipals altres que la comarca **93**

art

Vegeu *activitats artístiques i culturals; patrimoni arqueològic; patrimoni arquitectònic; patrimoni artístic; patrimoni cultural; patrimoni monumental*

artesania

Els governs locals tenen competències pròpies en l'autorització i la promoció d'activitats artesanals **84.2.i**

La Generalitat hi té competència exclusiva **139.3**

Arxiu

— **de la Corona d'Aragó**

Els fons propis de Catalunya que conté s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya **DA 13**

La Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu per a la gestió eficaç dels fons compartits **DA 13**

— **Reial de Barcelona**

Els fons propis de Catalunya que conté s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya **DA 13**

arxius

Correspon a la Generalitat la gestió i la custòdia dels de l'Administració de justícia a Catalunya, si no tenen naturalesa jurisdiccional **104.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els que no són de titularitat estatal **127.1.c; 127.1.d.segon**

La Generalitat té competència executiva sobre els que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió **127.2**

Vegeu també *Arxiu de la Corona d'Aragó; Arxiu Reial de Barcelona*

assegurances

La Generalitat té competència compartida sobre l'estructura, l'organització, el funcionament i l'activitat de les entitats físiques i jurídiques no integrades en el sistema de seguretat social que actuen en el mercat assegurador, i també en matèria de disciplina, inspecció i sanció en aquest àmbit **126.2; 126.3; 126.4**

assistència— **primària**

Vegeu sanitat; serveis socials

— **sanitària**

Vegeu sanitat

— **social**

Vegeu serveis socials

associacionisme— **cooperatiu**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo **124.3.a**

— **de consumidors i usuaris**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo i fomentar-lo i sobre la participació de les associacions en els procediments i els afers que les afectin **123.b**

— **de dones**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l **153.b**

— **esportiu**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar-lo i promoure'l **134.1.f**

— **juvenil**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l **142.1.b**

associacions

La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim jurídic de les que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.1**

La Generalitat fixa els criteris, regula les condicions i executa i controla els ajuts públics que s'hi destinen **118.3**

Vegeu també associacionisme

atmosfera

Vegeu ambient atmosfèric

audiovisuals

Vegeu mitjans de comunicació social; produccions audiovisuals; serveis de comunicació

autogovern

- El poble de Catalunya ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern **preàmbul**
- El de Catalunya es fonamenta en la Constitució, i també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana **preàmbul; 5**
- Catalunya l'exerceix constituïda en comunitat autònoma **1**
- La Generalitat és la institució en què s'organitza políticament el de Catalunya **2.1**
- El poble aranès l'exerceix mitjançant l'Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies **11.1**
- Vegeu també *Aran; Generalitat*

autonomia**— d'institucions de la Generalitat**

- El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària **77**
- El Síndic de Greuges té autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària **79**
- La Sindicatura de Comptes té autonomia organitzativa, funcional i pressupostària **80.2**

— de la Generalitat

- És un dels principis que regeixen les relacions de la Generalitat amb l'Estat **3.1**
- El finançament de la Generalitat es regeix per aquest principi en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques **201.2**
- Vegeu també *autogovern; Estatut d'autonomia de Catalunya; drets*

— local

- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar si s'hi adeqüen els projectes i les proposicions de llei i els projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern **76.2.d**
- El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que s'interposin conflictes en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional **76.3**
- Es garanteix l'autonomia dels municipis **84.1; 86.3**
- El principi de subsidiarietat que estableix la Carta europea de l'autonomia local regeix la distribució de les responsabilitats administratives entre les diverses administracions locals **84.3**
- La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de funció pública **136**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de serveis públics de comunicació audiovisual d'àmbit local **146.a**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de la competència exclusiva sobre organització territorial **151**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques **159.6**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de règim local **160**

La Generalitat vetlla perquè es compleixi aquest principi pel que fa a les finances locals **217**

Els governs locals tenen autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació de llurs recursos

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves facultats en matèria de finances locals **220.2**

Vegeu també *ens locals*

— parlamentària

El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària **58**

autopistes

Vegeu *xarxa viària*

autovies

Vegeu *xarxa viària*

B

Banc d'Espanya

La Generalitat designa membres dels seus òrgans de direcció o participa en els processos per a designar-ne **182.1**

banca

La Generalitat té competència compartida sobre entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvis **126.2; 126.3; 126.4**

bandera de Catalunya

És la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc **8.2**

Ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya **8.2**

Vegeu també *símbols nacionals*

Barcelona

Vegeu *Ajuntament de Barcelona*; *Arxiu Reial de Barcelona*; *ciutat de Barcelona*; *municipi de Barcelona*

begudes alcohòliques

Vegeu *impost sobre el vi i begudes fermentades*; *impost sobre l'alcohol i begudes derivades*; *impost sobre la cervesa*

benestar social

Els poders públics l'han de fomentar i garantir 42

Els poders públics han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar 45.2

La Generalitat ha de promoure que la societat del coneixement i la informació contribueixi a millorar el benestar i la cohesió socials 53.2

La Generalitat el promou en la seva actuació tributària 203.6

Per a garantir que les comunitats autònomes puguin assolir, amb un esforç fiscal similar, uns nivells similars de prestació de serveis socials essencials de l'estat del benestar, els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar, en el sentit que escaigui, per mitjà dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat 206.3

Vegeu també *serveis socials*

béns documentals, bibliogràfics i culturals

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment de llur règim jurídic 127.1.c.segon

Vegeu també *patrimoni cultural*; *patrimoni documental i bibliogràfic*

beques

Vegeu *ajuts públics*

biblioteques

La Generalitat té competència exclusiva sobre les que no són de titularitat estatal 127.1.c; 127.1.d.segon

La Generalitat té competència executiva sobre les que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió 127.2

bilateralitat

És un dels principis que regeixen les relacions de la Generalitat amb l'Estat 3.1

La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen 176.1

La Generalitat ha de participar de manera bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els afers europeus que l'afecten exclusivament **186.2**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament **210**

Vegeu també *Comissió Bilateral Generalitat - Estat; relacions institucionals*

biodiversitat

Els poders públics han de fer efectives les condicions per a preservar-la **46.3**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació de la biodiversitat **144.1.c**

Vegeu també *medi ambient*

Boletín Oficial del Estado

S'hi han de publicar les lleis de Catalunya **65**

La data en què s'hi publiquen els convenis entre la Generalitat i l'Estat en determina l'eficàcia pel que fa a tercers **177.2**

busseig professional

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo i gestionar-lo i per a establir les condicions per a practicar-lo **119.3.a**

C

cable

Vegeu *serveis ferroviaris; telecomunicacions*

caça

La Generalitat hi té competència exclusiva **119.1**

cadastre

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha d'acordar els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració General de l'Estat per a l'exercici de les funcions en matèria cadastral **210.2.h**

L'Administració General de l'Estat i la Generalitat han d'establir vies de col·laboració i formes de gestió consorciada **221**

caixes d'estalvis

La Generalitat n'ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure llur contribució social **45.8**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de l'organització de les que tenen domicili a Catalunya **120.1**

- La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de les agrupacions que tenen la seu social a Catalunya 120.1.e
- La Generalitat té competència compartida sobre l'activitat financera de les que tenen domicili a Catalunya 120.2
- La Generalitat té competència compartida pel que fa a la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les que tenen domicili a Catalunya 120.2
- La Generalitat té competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les que tenen domicili a Catalunya 120.3
- Vegeu també *entitats de crèdit*

calendari

— escolar

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.g

— laboral

La competència executiva de la Generalitat en matèria de relacions laborals inclou l'elaboració del calendari de dies festius 170.1.l

cambres

— agràries

La Generalitat té competència exclusiva per a regular llur participació en organismes públics 116.1.c

— de comerç, d'indústria i de navegació

La Generalitat hi té competència exclusiva 125.1

Poden complir funcions de comerç exterior 125.3

Vegeu també *corporacions de dret públic*

capitalitat

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona 10

— de les demarcacions judicials

És fixada per una llei del Parlament 107.3

— dels municipis

És inclosa en la competència exclusiva de la Generalitat sobre organització territorial 151.b

carreteres

Vegeu *xarxa viària*

Carta

— de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics

Les lleis han de determinar els casos en què les administracions públiques n'han d'adoptar una 30.3

— **dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya**

El Parlament l'ha d'aprovar per llei 37.2

Les disposicions relatives als drets estatutaris s'apliquen també als drets que aquesta reconeix 37.2

El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que aquesta reconeix 38.1

Els actes que vulnerin els drets que reconeix són objecte de recurs davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 38.2

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets que reconeix no poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei 63.1; 64.1

Vegeu també *Consell de Garanties Estatutàries; drets*

— **europea de l'autonomia local**

El principi de subsidiarietat que s'hi estableix regeix la distribució de les responsabilitats administratives entre les diverses administracions locals 84.3

cartografia climàtica

La seva elaboració correspon a la Generalitat 144.5

casals catalans

Vegeu *comunitats catalanes a l'exterior*

casinos

La Generalitat hi té competència exclusiva si l'activitat s'acompleix exclusivament a Catalunya 141.1

Vegeu també *jocs i apostes*

castellà

És la llengua oficial de l'Estat espanyol 6.1

És, juntament amb el català, llengua oficial a Catalunya 6.2

Totes les persones tenen el dret d'utilitzar-lo 6.2

Els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-lo 6.2

Els poders públics han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici dels drets d'utilitzar-lo i conèixer-lo i el compliment del deure de conèixer-lo 6.2

No hi pot haver discriminació pel fet d'usar-lo 6.2; 32

L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis 35.2

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics; idiomes*

català

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes **preàmbul**

- És la llengua pròpia de Catalunya 6.1
- És la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya 6.1
- És la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament 6.1
- És, juntament amb el castellà, llengua oficial a Catalunya 6.2
- Totes les persones tenen el dret d'utilitzar-lo 6.2
- Els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-lo 6.2
- Els poders públics han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici dels drets d'utilitzar-lo i conèixer-lo i el compliment del deure de conèixer-lo 6.2
- No hi pot haver discriminació pel fet d'usar-lo 6.2; 32
- La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè se'n reconegui l'oficialitat a la Unió Europea 6.3
- La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè sigui present i s'utilitzi en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic 6.3
- La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya 6.4
- Es poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català 6.4
- Els actes jurídics fets en català tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes 32
- El dret d'utilitzar-lo obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques 33.1
- Totes les persones tenen dret a utilitzar-lo en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció 33.2
- Els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar que en tenen un nivell de coneixement adequat i suficient 33.3; 102.1; 102.4; 147.1.a; 147.3

- Els ciutadans de Catalunya tenen el dret de relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal 33.5
- Els òrgans constitucionals i els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català, que tenen, en tot cas, plena eficàcia jurídica 33.5
- Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis 34
- Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34
- Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català 35.1
- El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari 35.1
- Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari 35.2
- Els alumnes tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament 35.2
- L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis 35.2
- El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin 35.5
- Els poders públics l'han de protegir en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement 50.1
- El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir-ne l'ús en les activitats docents, no docents i de recerca 50.2
- Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món 50.3
- Els poders públics han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin en català 50.4
- La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells 50.5
- La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els

concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya **50.5**

Les proves dels concursos i les oposicions de magistrats, jutges i fiscals, si tenen lloc a Catalunya es poden fer en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat o candidata **101.3**

El coneixement suficient de la llengua i del dret propis de Catalunya ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat de magistrats, jutges i fiscals **102.3**

La Generalitat té competència exclusiva pel que fa a la normalització lingüística del català **143.1**

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics; idiomes*

catalans

Vegeu *condició política de catalans; retorn de catalans emigrats*

Catalunya

El Parlament, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania, la defineix com a nació, i la Constitució espanyola en reconeix, com a nacionalitat, la realitat nacional **preàmbul**

Com a nacionalitat, exerceix el seu autogovern constituïda en comunitat autònoma **1**

La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament el seu autogovern **2.1**

Té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència **3.2**

Estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries **83.1**

Vegeu també *català; condició política de catalans; Generalitat; memòria històrica; retorn de catalans emigrats; símbols nacionals; territori de Catalunya*

CE

Vegeu *Constitució espanyola*

centres

— de contractació

Vegeu *mercats de valors*

— de dipòsit cultural

La Generalitat té competència exclusiva sobre els que no són de titularitat estatal **127.1.c; 127.1.d.segon**

La Generalitat té competència executiva sobre els que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió **127.2**

— **docents**

Els governs locals tenen competències pròpies en el manteniment i l'aprofitament dels centres docents públics **84.2.g**

Vegeu també *ensenyament*

cervesa

Vegeu *impost sobre la cervesa*

cessació— **del Govern**

Es regula **68.4**

— **del president o presidenta de la Generalitat**

Es regula **67.7; 67.8**

— **del síndic o síndica de greuges**

S'ha de regular per llei **79.3**

— **dels síndics de comptes**

S'ha de regular per llei **81.2**

ciència

Vegeu *recerca científica*

cinema

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i inspeccionar les sales d'exhibició cinematogràfica **127.1.a.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir mesures de protecció de la indústria cinematogràfica **127.1.a.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a concedir llicències de doblatge a les empreses domiciliades a Catalunya **127.1.a.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a qualificar les pel·lícules en funció de l'edat i dels valors culturals **127.1.a.tercer**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció audiovisuals **127.1.d.primèr**

circ

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció de circ **127.1.d.primèr**

ciutadania

Vegeu *condició política de catalans; drets en l'àmbit públic; drets polítics; poble de Catalunya; retorn de catalans emigrats*

ciutat de Barcelona

És la capital de Catalunya **10**

Hi tenen la seu permanent el Parlament, la Presidència de la Generalitat i el Govern **10**

clàusula subrogatòria

Vegeu *subrogació de funcions*

clima

Vegeu *ambient atmosfèric; meteorologia*

clubs esportius

Vegeu *entitats esportives*

cohesió

— econòmica i territorial

Els poders públics han de vetllar per assegurar-la per mitjà de polítiques específiques **46.4**

— social

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Els poders públics han de promoure polítiques que la fomentin **42**

Vegeu també *benestar social*

col·laboració

Vegeu també *cooperació*

— de la Generalitat amb entitats internacionals

Vegeu *entitats internacionals per a la joventut; tractats internacionals*

— entre ens locals

Vegeu *ens locals*

— entre la Generalitat i altres comunitats autònomes

La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les comunitats que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya, i pot subscriure-hi mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català **6.4**

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya, i pot subscriure-hi mecanismes de col·laboració, en tots els àmbits, i crear organismes comuns **12**

S'ha de promoure en casos d'emergències i d'actuacions en matèria de protecció civil d'abast superior a Catalunya **132.2**

S'ha de promoure per a crear, delimitar, regular i gestionar els espais naturals que ultrapassin el territori de Catalunya **144.3**

Es poden subscriure convenis per a la gestió d'obres qualificades d'interès general o que afecten una altra comunitat autònoma **148.3**

La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes **169.3**

Es pot establir per a fixar polítiques comunes, exercir eficaçment les competències respectives i tractar afers d'interès comú **174.2**

La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen **176.1**

La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte a les quals no hagi manifestat el seu acord **176.2**

Es poden subscriure convenis de col·laboració i acords de cooperació, que poden incloure la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts **178**

L'Estat ha de consultar la Generalitat sobre l'adopció de determinades mesures d'execució del dret de la Unió Europea **189.2**

S'ha d'establir per a la gestió eficaç dels fons compartits de l'Arxiu de la Corona d'Aragó **DA 13**

Vegeu també *dret de la Unió Europea*

— entre la Generalitat i l'Estat

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua **3.1**

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat **3.1**

S'ha d'articular pel que fa a les activitats que l'Estat compleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura **127.3**

La Generalitat l'ha de promoure en casos d'emergències i d'actuacions en matèria de protecció civil d'abast superior a Catalunya **132.2**

Es pot donar en les relacions amb les entitats internacionals per a la joventut **142.2**

Els criteris corresponents en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació s'han de fixar en el marc del que estableix el títol V **158.3**

La Generalitat participa en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policíacs de l'Estat i de Catalunya **164.4**

La Generalitat participa en les relacions de col·laboració i auxili amb les policies d'altres països **164.4**

S'han d'establir les fórmules de garantia de l'exercici eficaç de la funció inspectora laboral per mitjà de mecanismes de cooperació 170.2

La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren per a exercir eficaçment les competències respectives i defensar els interessos respectius 174.1

La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els mecanismes de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències 174.3

Es pot articular per mitjà de convenis i d'altres instruments 175.1; 177

Es pot articular per mitjà d'òrgans i procediments multilaterals 175.2; 176

Els òrgans de representació exterior de l'Estat han de prestar el suport necessari als acords de col·laboració que subscrigui la Generalitat per a la promoció dels interessos de Catalunya 195

Es poden adoptar els mecanismes corresponents per a l'exercici adequat de les funcions de revisió per la via econòmicoadministrativa 205

L'Administració de la Generalitat i l'Administració de l'Estat s'han de facilitar informació estadística 209.2

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i aquest no l'acull, el Govern de l'Estat ho ha de motivar davant la Comissió Bilateral Generalitat - Estat DA 2

S'ha d'establir per a la gestió eficaç dels fons compartits de l'Arxiu de la Corona d'Aragó DA 13

Vegeu també *Comissió Bilateral Generalitat - Estat*

col·legis professionals

La Generalitat hi té competència exclusiva 125.1

Vegeu també *corporacions de dret públic; professions titulades; titulacions acadèmiques*

comarques

Integren el sistema institucional de la Generalitat 2.3

Constitueixen l'àmbit supramunicipal 83.2

Tenen personalitat jurídica pròpia, estan formades per municipis i llur creació, modificació o supressió, i també l'establiment de llur règim jurídic, són regulats per una llei del Parlament 92

Vegeu també *ens locals*

comerç

Els governs locals tenen competències pròpies en l'autorització i la promoció d'activitats comercials 84.2.i

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia inclou la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries **116.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de comerç i fires **121.1**

Correspon a la Generalitat l'ordenació administrativa de l'activitat comercial **121.1**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat inclou la regulació de les formes i les condicions de comercialització dels productes, el règim sancionador aplicable i el règim de l'organització administrativa pel que fa al control de la comercialització **128.1.c; 128.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular les empreses que tenen per objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc, incloent-hi les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics **141.1.a**

Vegeu també *activitat econòmica; fires*

— **electrònic**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a l'ordenació administrativa **121.1.a**

— **exterior**

Poden exercir-ne funcions i destinar-hi recursos camerals les cambres de comerç, indústria i navegació si ho acorden prèviament la Generalitat i l'Estat **125.3**

Vegeu també *cambres de comerç, d'indústria i de navegació*

— **referit a habitatges**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la regulació administrativa i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries **137.1.d**

Vegeu també *habitatge*

Comissió

— **Bilateral Generalitat - Estat**

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es regeixen pel principi de lleialtat institucional, pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat i pels principis d'autonomia, de bilateralitat i de multilateralitat **3.1; 183.1**

Ha de deliberar amb relació a l'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal o a la modificació de les existents **141.2**

Ha d'informar preceptivament sobre la delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal **144.4**

- Ha d'informar sobre la determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal **149.2**
- La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren per a exercir eficaçment les competències respectives i defensar els interessos respectius **174.1; 183.1**
- La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els mecanismes de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències **174.3; 183.1**
- Constitueix el marc general i permanent de relació entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat per a la participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals, per a l'intercanvi d'informació i per a l'establiment de mecanismes de col·laboració **183.1**
- Delibera, fa propostes i, si escau, adopta acords amb relació a la distribució de competències, a la programació de la política econòmica general, a la millora de la col·laboració entre l'Estat i la Generalitat, als conflictes de competència, a la designació de representants de la Generalitat en organismes estatals, al garantiment de la participació de la Generalitat en la Unió Europea, al seguiment de l'acció exterior de l'Estat i a altres qüestions d'interès comú **183.2**
- Se n'estableix la composició **183.3**
- Se'n regula el funcionament **183.4**
- Adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dues parts **183.5**
- Si el Govern de l'Estat no acull la posició del Govern de la Generalitat en un cas en què sigui determinant, ho ha de motivar davant aquesta comissió **DA 2**
- Vegeu *Comission d'Auditors de Compdes*
- **d'Oïdors de Comptes**
 - Vegeu *Comission d'Auditors de Compdes*
- **del Mercat de les Telecomunicacions**
 - La Generalitat designa membres dels seus òrgans de direcció o participa en els processos per a designar-ne **182.1**
- **Jurídica Assessora**
 - És l'alt òrgan consultiu del Govern **72.1**
 - Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions **72.1**
- **Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat**
 - Determina, a proposta de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, la relació de les entitats a què fa referència l'article 182 **183.2.f; DF 4**

La Generalitat, en la gestió dels fons europeus, s'ha de subjectar al que estableix l'article **210.190**

Li correspon el desenvolupament del títol VI, relatiu al finançament de la Generalitat **201.3; DF 1**

Li correspon l'aprovació de l'actualització quinquennal del sistema de finançament **208.2**

És l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament; és integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat; la presidència és rotatòria **210.1**

Li corresponen la concreció, l'aplicació, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, i també la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres entre la Generalitat i l'Estat **210.1; 210.2; 210.3**

La part catalana de la Comissió ret comptes al Parlament **210.4**

Li correspon l'elaboració dels informes necessaris per a avaluar el compliment del principi de no-discriminació i els criteris de solidaritat en matèria de finançament de la Generalitat **DA 4.1**

Li correspon establir l'abast i les condicions de la cessió de nous tributs estatals **DA 7**

S'ha de crear en un termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut **DF 3**

Vegeu també *Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat*

— **Mixta de Valoracions Estat - Generalitat**

Resten vigents les disposicions transitòries tercera i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Assumeix transitòriament les competències de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat **DF 3**

La constitució de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat en comporta l'extinció immediata **DF 3**

— **Nacional d'Energia**

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— **Nacional del Mercat de Valors**

La Generalitat designa membres dels seus òrgans de direcció o participa en els processos per a designar-ne **182.1**

Comission d'Auditors de Compdes

Integra el Conselh Generau d'Aran **94.2**

comissions parlamentàries

El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir-hi i prendre-hi la paraula **73.1**

El Parlament hi pot requerir la presència dels membres del Govern **73.2**

Vegeu també *Parlament de Catalunya*

— d'investigació

El Parlament en pot crear sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat **59.6**

Les persones requerides hi han de comparèixer obligatòriament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació **59.6**

— legislatives

El Ple del Parlament hi pot delegar, amb restriccions, la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives **62.3**

competència

Vegeu *defensa de la competència; lliure competència; Tribunal Català de Defensa de la Competència*

competències

Els drets estatutaris i els principis rectors no n'alteren la definició ni la distribució, i l'existència d'una regulació europea tampoc no n'altera la distribució **37.4; 189.1**

Se'n defineix la tipologia **capítol I del títol IV**

Se'n distribueix la titularitat per matèries **capítol II del títol IV**

En l'àmbit de les que la Generalitat té atribuïdes, li corresponen el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea **113**

L'àmbit material de les que corresponen a la Generalitat està referit al territori de Catalunya, excepte en determinats supòsits **115.1**

Les que la Generalitat té atribuïdes sobre un objecte d'abast territorial superior al del territori de Catalunya es refereixen només a la part d'aquest objecte situada en el seu territori **115.2**

La Generalitat pot participar en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea en afers relatius a les seves competències **186**

La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la seva competència legislativa **187**

La Generalitat, en l'àmbit de les seves competències, aplica i executa el dret europeu i, si escau, el desenvolupa **189**

Vegeu també *transferència de competències*

— **compartides entre la Generalitat i l'Estat**

Comporten l'atribució a la Generalitat de la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat **111**

— **exclusives de la Generalitat**

Comporten l'atribució íntegra a la Generalitat de la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, amb caràcter íntegre i exclusiu **110.1**

Queden subjectes preferentment al dret català **110.2**

El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats de la Unió Europea en les matèries que afecten aquestes competències **185**

— **executives de la Generalitat**

Comporten l'atribució a la Generalitat de la potestat reglamentària i la funció executiva **112**

— **financeres de la Generalitat**

La Generalitat pot determinar el volum i la composició dels seus ingressos i fixar lliurement les finalitats de despesa a què afecta els seus recursos **203.1**

La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals que li siguin cedits totalment o parcialment **203.2; 206; DA 7**

La Generalitat pot establir tributs propis **203.5; 206**

La Generalitat ha de basar la normativa tributària en els principis d'equitat i d'eficiència i ha de promoure la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental **203.6**

Vegeu també *finançament de la Generalitat*

— **locals**

Vegeu *ens locals; governs locals*

comunicacions

Vegeu *infraestructures; telecomunicacions; transport*

comunitats

— **autònomes**

Vegeu *Catalunya; col·laboració entre la Generalitat i altres comunitats autònomes; mecanismes d'anivellament i de solidaritat; relacions institucionals*

— **catalanes a l'exterior**

La Generalitat ha de fomentar els vincles amb aquestes i els ha de prestar l'assistència necessària **13**

concertació social

Vegeu *relacions laborals*

conciliació

Vegeu *mediació*

— de la vida laboral i familiar

Els poders públics han de promoure mesures econòmiques i normatives dirigides a garantir-la **40.2**

concursos

La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101**

El coneixement suficient de la llengua i del dret propis de Catalunya ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat de magistrats, jutges i fiscals **102.3**

Correspon a la Generalitat l'administració i la resolució de les oposicions i els concursos per a nomenar els notaris i els registradors de la propietat, mercantil i de béns mobles **147.1.a**

condició política de catalans

La tenen els ciutadans espanyols amb veïnatge administratiu a Catalunya **7.1**

Els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, gaudeixen dels drets polítics definits per l'Estatut **7.2**

Vegeu també *deures; drets; retorn de catalans emigrats*

confidencialitat

Vegeu *dades personals*

conflictes

Vegeu *mediació*

— de competència

El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que el Govern n'interposi **76.3**

Correspon a la Comissió Bilateral Generalitat - Estat deliberar sobre els plantejats entre la Generalitat i l'Estat i proposar mesures per a resoldre'ls **183.2.d**

— en defensa de l'autonomia local

El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que se n'interposin davant el Tribunal Constitucional **76.3**

confraries de pescadors

La Generalitat té competència compartida en aquesta matèria **119.4**

Vegeu també *pesca*

Congrés dels Diputats

El Parlament hi pot presentar proposicions de llei **61.b**

Vegeu també *Corts Generals*

conques hidrogràfiques

Vegeu també *rius*

— compartides

Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la gestió dels recursos hídrics i els aprofitaments hidràulics **117.3**

La Generalitat té competència executiva per a l'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos hídrics i els ecosistemes **117.3.a**

La Generalitat té competència executiva en l'execució i l'explotació de les obres hidràuliques de titularitat estatal **117.3.b**

Corresponen a la Generalitat les facultats de policia del domini públic hidràulic que li atribueixi la legislació estatal **117.3.c**

La Generalitat ha d'emetre un informe preceptiu per a qualsevol proposta de transvasament que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial **117.4**

La Generalitat participa en la planificació dels recursos hídrics i els aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, i també en l'execució de la dita planificació **117.5**

— internes

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou l'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de l'aigua superficial i subterrània **117.1.a**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou els usos i els aprofitaments hidràulics **117.1.a**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou les obres hidràuliques que no siguin qualificades d'interès general **117.1.a**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou els recursos hídrics i els ecosistemes vinculats a l'aigua **117.1.b**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou les mesures extraordinàries per a garantir el subministrament d'aigua **117.1.c**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou l'organització de l'Administració hidràulica **117.1.d**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou les actuacions relacionades amb la concentració parcel·lària i amb les obres de regatge 117.1.e

Consell Generau d'Aran

És la institució de govern de l'Aran i és format pel Síndic, el Plen des Conselhers e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes 94.2

És elegit per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret 94.3

Té competència en les matèries que determinin la llei reguladora del règim especial de l'Aran i la resta de lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix en les actuacions de muntanya 94.4

Una llei del Parlament n'estableix els recursos financers perquè pugui prestar els serveis de la seva competència 94.5

Vegeu també *Aran*

Consell

— Consultiu de la Generalitat

Vegeu *Consell de Garanties Estatutàries*

— de Garanties Estatutàries

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

Tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III del títol I i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 38.1

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

És la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat 76.1

Pot dictaminar sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut 76.2.a

Pot dictaminar sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei, dels decrets llei sotmesos a convalidació i dels projectes de decret legislatiu 76.2.b; 76.2.c

Pot dictaminar sobre l'adequació a l'autonomia local dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu 76.2.d

Ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional 76.3

Els seus dictàmens tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets reconeguts per l'Estatut 76.4

El president o presidenta de la Generalitat en nomena els membres, a proposta del Parlament i del Govern, entre juristes de reconeguda competència 77.1

Els seus membres han d'elegir d'entre ells el president o presidenta 77.2

Una llei del Parlament en regula la composició, el funcionament, l'estatut dels seus membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions 77.3

Les seves funcions dictaminadores poden ésser ampliades per llei 77.3

Té autonomia orgànica, funcional i pressupostària 77.4

El Síndic de Greuges li pot sol·licitar dictamen sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i sobre els decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament 78.3

Dictamina sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor de l'Estatut DT 1.2

Vegeu també *drets*

— de Governos Locals

És l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat 85

Ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals i en la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic 85

Una llei del Parlament en regula la composició, l'organització i les funcions 85

Ha d'ésser escoltat pel que fa a l'exercici de les facultats de la Generalitat en matèria de finances locals 220.2

— de Justícia de Catalunya

Participa en la proposta de nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5

Participa en la proposta de nomenament dels presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.6

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya li ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 96.3

És l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya 97

Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial 97

Les seves atribucions són les que estableixen l'Estatut, la Llei orgànica del poder judicial i les lleis que aprovi el Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial **98.1**

Se'n regulen les atribucions respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya **98.2**

Les seves resolucions en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos s'han d'adoptar d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial **98.3**

Ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada **98.4**

És integrat pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix, i pels membres que siguin nomenats entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi **99.1**

El Parlament en designa els membres que determina la Llei orgànica del poder judicial **99.1**

Aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament **99.2**

Els seus actes són impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial, llevat que hagin estat dictats en exercici de competències de la comunitat autònoma **100.1**

Els seus actes no impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial es poden impugnar jurisdiccionalment **100.2**

La Generalitat li proposa, si escau, la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

Convoca els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats (en els termes de la LOPJ) **101.2**

Emet un informe previ a la proposta del Govern sobre la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials **107.1**

Nomena els jutges de pau (en els termes de la LOPJ) **108.1**

Vegeu també *Consell General del Poder Judicial*

— de l'Audiovisual de Catalunya

És una de les institucions que integren la Generalitat **2.2**

És l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada **82**

Actua amb plena independència del Govern en l'exercici de les seves funcions **82**

Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació **82**

— **de Ministres de la Unió Europea**

La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant el Consell de Ministres de la Unió Europea, en els afers relatius a les competències o als interessos de Catalunya **186.1**

La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant el Consell de Ministres i els seus òrgans consultius i preparatoris **187.1**

Vegeu també *Unió Europea*

— **de Ràdio i Televisió**

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— **de Treball, Econòmic i Social de Catalunya**

És l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socio-econòmiques, laborals i ocupacionals **72.2**

Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions **72.2**

— **Econòmic i Social**

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— **General de l'Aran**

Vegeu *Consell General d'Aran*

— **General del Poder Judicial**

Proposa al rei, amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya, el nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.5**

Proposa, amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya, el nomenament dels presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.6**

La Generalitat li proposa la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

La Generalitat participa en els processos de designació dels seus membres **180**

Vegeu també *Consell de Justícia de Catalunya*

conseller primer o consellera primera

Supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat, si escau, però no en pot exercir totes les atribucions **67.8**

És membre del Govern **68.2; 69**

Pot ésser nomenat i separat pel president o presidenta de la Generalitat per decret **69**

Té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta de la Generalitat **69**

Vegeu també *consellers de la Generalitat; Govern de la Generalitat*

consellers**— de la Generalitat**

Si no hi ha conseller primer o consellera primera, el que determini la llei supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat, si escau, però no en pot exercir totes les atribucions **67.8**

No poden ésser designats ni separats durant la suplència o la substitució del president o presidenta de la Generalitat **67.8**

El president o presidenta de la Generalitat pot delegar temporalment funcions executives en un d'ells si no hi ha conseller primer o consellera primera **67.9**

Són membres del Govern **68.2**

No poden ésser detinguts ni retinguts **70.1**

Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre llur inculpció, processament i enjudiciament **70.2**

Tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple del Parlament i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula **73.1**

Responen políticament, juntament amb el president o presidenta de la Generalitat, davant el Parlament de forma solidària **74.1**

Vegeu també *conseller primer o consellera primera; Govern de la Generalitat*

— de vegueria

Formen, amb el president o presidenta, el consell de vegueria **91.1**

Escullen el president o presidenta de vegueria d'entre ells **91.2**

Vegeu també *vegueries*

consells de vegueria

Els corresponen el govern i l'administració autònoma de la vegueria **91.1**

Són formats pel president o presidenta i pels consellers de vegueria **91.1**

Substitueixen les diputacions provincials **91.3**

Resta vigent la disposició transitòria quarta de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *vegueries*

Constitució espanyola

L'autogovern de Catalunya es fonamenta en la Constitució i en els drets històrics del poble català **preàmbul; 5**

Reconeix la realitat nacional de Catalunya com a nacionalitat (art. 2 CE) **preàmbul**

Catalunya, com a nacionalitat, exerceix el seu autogovern constituïda en comunitat autònoma d'acord amb la Constitució **1**

- Els poders de la Generalitat s'exerceixen d'acord amb el que estableixen l'Estatut i la Constitució **2.4**
- Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix **4.1; 15.1**
- A l'empara de la Constitució (art. 2, DT 2 i altres preceptes CE), l'Estatut incorpora i actualitza els drets històrics del poble català, les seves institucions seculares i la tradició jurídica catalana **5**
- En deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació al dret civil, la llengua, la cultura i la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu **5**
- En deriva el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat **5**
- El desplegament, l'aplicació o la interpretació dels drets i els principis estatutaris no poden reduir o limitar els drets fonamentals que reconeix **37.4**
- Les polítiques públiques s'orienten d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i l'Estatut **39.1**
- D'acord amb el que disposa, l'Estat ha de donar suport a l'aplicació dels principis estatutaris relatius al foment del català **50.7**
- El Parlament pot sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats, en el marc de l'article 150 CE **61.d**
- El Consell de Garanties Estatutàries vetlla per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat **76**
- El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que la Constitució reconeix **78.1**
- L'alteració dels límits provincials s'ha de portar a terme d'acord amb el que estableix l'article 141.1 CE **91.4**
- En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, excepte en els supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i l'Estatut **111**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia (art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva sobre la regulació de l'organització de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya (art. 149.1.11 i 13 CE) **120.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en els instruments de consulta popular (art. 149.1.32 CE) **122**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en corporacions de dret públic (art. 36 i 139 CE) **125.1**

- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades (art. 36 i 139 CE) **125.4**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat (art. 149.1.13 CE) **128.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en dret civil (art. 149.1.8 CE) **129**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència compartida en ensenyament no universitari (art. 149.1.30 CE) **131.3**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en espais naturals (art. 149.1.23 CE) **144.2**
- La Generalitat n'ha de respectar la garantia institucional en l'exercici de la competència exclusiva en organització territorial (art. 140 i 141 CE) **151**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en polítiques de gènere (art. 149.1.1 CE) **153**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes (art. 149.1.18 CE) **159.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en matèria de contractes de les administracions públiques catalanes (art. 149.1.18 CE) **159.3.a**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència sobre l'ordenació farmacèutica (art. 149.1.16 CE) **162.2**
- Les Corts Generals decideixen si els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de qualificar com a acords de cooperació i requereixen l'autorització prèvia que estableix l'article 145.2 CE **178.4**
- La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc que estableix l'article 131.2 CE **181**
- L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències que estableixen la Constitució i l'Estatut **189.1**
- Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per l'Estatut i per la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 CE **201.1**
- D'acord amb l'article 138.2 CE, el finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes **201.4; DA 4**

Els ingressos procedents del Fons de compensació interterritorial i d'altres assignacions establertes per la Constitució són recursos de les finances de la Generalitat **202.3.d; 202.3.l**

La Generalitat té competència en finançament local, en el marc establert per la Constitució i per la normativa de l'Estat **218.2**

En l'exercici de la tutela financera sobre els governs locals, la Generalitat ha de respectar l'autonomia que els reconeix la Constitució **218.5**

Les normes de la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 CE i les normes que conté l'Estatut s'han d'interpretar harmònicament **DA 12**

consultes populars

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure'n la convocatòria **29.6**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir-ne el règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals **122**

consum

La Generalitat hi té competència exclusiva **123**

Vegeu també *consumidors i usuaris*

consumidors i usuaris

Tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat **28.1**

Tenen dret a una informació veraç i entenedora, a un règim de garanties i a la protecció de llurs interessos econòmics **28.1**

Tenen dret a ésser informats i a participar amb relació a les administracions públiques **28.2**

Tenen dret a ésser atesos oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin **34**

Els poders públics n'han de garantir la protecció pel que fa a la salut, la seguretat i la defensa de llurs drets i interessos legítims **49.1**

Els poders públics han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum i els han de promoure **49.2**

Els poders públics han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris **49.2**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la defensa de llurs drets **123.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació i el foment de les associacions en aquesta matèria i sobre llur participació en els procediments i els afers que les afectin **123.b**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de la informació en aquesta matèria **123.e**

Vegeu també *usuaris*

contaminació

Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació 27.2

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a reduir-ne les diferents formes 46.2

Vegeu també *medi ambient*

contenciós administratiu

Vegeu *jurisdicció contenciosa administrativa*

contractes

La Generalitat, en matèria de contractes de les administracions públiques, hi té competència exclusiva i competència compartida 159.3

La Generalitat ha de respectar el principi d'autonomia local en l'exercici de la competència sobre els contractes de les administracions públiques 159.6

contrastació de metalls

La Generalitat hi té competència executiva 139.5

contribucions especials

Integren els recursos de les finances de la Generalitat 202.3.a

control**— de l'acció política i de govern**

L'exerceix el Parlament 55.2

— de l'eficiència

L'exerceix la Sindicatura de Comptes en el sector públic 80.1

Vegeu *eficiència*

— de la contaminació

Vegeu *medi ambient*

— de so i enregistraments

Vegeu *vigilància en l'àmbit públic*

— dels actes del Consell de Justícia de Catalunya

L'exerceix el Consell General del Poder Judicial 100.1

— dels actes i els acords municipals

Els actes i els acords dels municipis no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració 86.4

Correspon a la Generalitat pel que fa a l'adequació a l'ordenament jurídic 86.5

— dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat

Hi participa el Parlament 188

— **metrològic**

La Generalitat hi té competència executiva 139.4

Conveni europeu per a la protecció dels drets humans

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix 4.1; 15.1; 37.4

convenis

— **amb altres comunitats autònomes**

Vegeu *col·laboració entre la Generalitat i altres comunitats autònomes*

— **collectius de treball**

La Generalitat té competència executiva pel que fa al registre dels convenis collectius de treball 170.1.e; 170.1.j

Vegeu també *relacions laborals*

— **de cooperació amb entitats religioses**

Vegeu *entitats religioses*

— **en matèria de seguretat nuclear**

Vegeu *seguretat nuclear*

— **entre la Generalitat i l'Estat**

Vegeu *col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

— **internacionals**

Vegeu *acords internacionals*

convivència

— **domèstica**

La llei ha de regular les unions estables de parella i altres formes de convivència i llurs efectes 40.7

Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials 41.4

Vegeu també *famílies; unions estables de parella*

— **social**

Vegeu *democràcia; mediació social*

cooficialitat de llengües

Vegeu *llengua oficial*

cooperació

Vegeu també *col·laboració*

— **al desenvolupament**

La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles 51.2; 197.3

— **amb entitats religioses**

Vegeu entitats religioses

— **interregional**

Vegeu cooperació transfronterera

— **local**

Els municipis poden establir convenis i crear mancomunitats, consorcis, associacions i altres formes d'actuació conjunta **87.2**

La vegueria n'és l'àmbit territorial específic **90.1**

Els ens locals supramunicipals altres que la comarca es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes, i són regulats per una llei del Parlament **93**

Les tècniques corresponents integren la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de règim local **160.1.a**

— **transfronterera**

La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees i altres territoris amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals **197.1; 197.2**

cooperatives

La Generalitat n'ha de fomentar l'acció **45.5**

La Generalitat hi té competència exclusiva, que inclou en tot cas l'organització i el funcionament **124.1; 124.2**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i fomentar el moviment cooperatiu **124.3**

— **de crèdit**

La Generalitat té competència compartida sobre llur estructura, organització, funcionament, activitat, disciplina, inspecció i sanció **126.2; 126.3; 126.4**

corporacions de dret públic

Han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin **45.7**

Han d'emprar el català en llurs actuacions **50.5**

La Generalitat hi té competència exclusiva, salvant la definició i els requisits per a crear-ne i per a ésser-ne membre, en què té competència compartida **125.1; 125.2**

La Generalitat té competència executiva sobre la inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les que exerceixin llurs funcions exclusivament a Catalunya **156.c**

corredors biològics

La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ordenació del territori i del paisatge, que inclou l'establiment i la regulació d'aquesta figura de protecció **149.1.c**

Corts Generals

Intervenien en els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes **178.4**

El Govern i el Parlament els dirigeixen observacions pel que fa a les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i als processos de subscripció i ratificació subsegüents **185.1**

El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents sobre les iniciatives presentades davant la Unió Europea **186.4**

Intervenien en la reforma de l'Estatut **222; 223**

Cos d'Agents Rurals

La Generalitat exerceix les funcions de vigilància, control, protecció, prevenció integral i col·laboració en la gestió del medi ambient per mitjà d'aquest cos **144.6**

Els seus membres tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial **144.6**

costa

Vegeu litoral; platges

creació artística

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades que es porten a terme a Catalunya **127.1.d.primier**

crèdit

Vegeu entitats de crèdit

crim organitzat

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra hi és competent **164.5.c**

cultura

Totes les persones tenen dret a accedir-hi en condicions d'igualtat **22.1**

Els poders públics han de vetllar per la convivència cultural i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació **42.7**

- Els poders públics han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la seva realitat històrica 42.7
- Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar que totes les persones hi tinguin accés 44.5
- Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el pluralisme cultural en els mitjans de comunicació social 52.1
- La Generalitat té competència exclusiva en aquesta matèria 127.1
- La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria comprèn el foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades que es porten a terme a Catalunya 127.1.d.primèr
- La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria comprèn la projecció internacional de la catalana 127.1.d.tercer
- Les actuacions que faci l'Estat a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals requereixen l'acord previ amb la Generalitat 127.3
- En el cas d'activitats que l'Estat compleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura, el Govern de l'Estat i el de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues 127.3
- La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural en els mitjans de comunicació social 146.3
- La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya en aquest àmbit 198
- La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions culturals i llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional 200

D

dades personals

- Totes les persones tenen dret a la confidencialitat de les relatives a la salut pròpia 23.3
- Totes les persones tenen dret a la protecció de les contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat 31
- Totes les persones tenen dret a accedir a les contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat, i a examinar-les i obtenir-ne la correcció 31

La Generalitat té competència executiva en matèria de protecció de dades personals **156**

Vegeu també *Agència Espanyola de Protecció de Dades*

dansa

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció de dansa **127.1.d.primer**

Declaració universal de drets humans

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix **4.1; 15.1; 37.4**

decrets

El president o presidenta de la Generalitat pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera per decret **69**

El de la convocatòria de noves eleccions s'ha de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **75**

— legislatius

El Ple del Parlament no pot delegar en una comissió la tramitació i l'aprovació d'una llei de delegació **62.3**

El Parlament pot autoritzar el Govern, amb restriccions, per a dictar decrets legislatius **63**

El president o presidenta de la Generalitat, en nom del rei, els promulga **67.6.a**

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu **76.2.c**

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'autonomia local dels projectes de decret legislatiu **76.2.d**

Vegeu també *procediment legislatiu*

— llei

El Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota aquesta forma en cas d'una necessitat extraordinària i urgent **64.1**

No en poden ésser objecte la reforma de l'Estatut, les matèries que són objecte de lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya, i el pressupost de la Generalitat **64.1**

Resten derogats els que no siguin validats expressament pel Parlament en el termini improrrogable dels trenta dies subsegüents a la promulgació **64.2**

El Parlament els pot tramitar com a projectes de llei pel procediment d'urgència **64.3**

- El president o presidenta de la Generalitat, en nom del rei, els promulga **67.6.a**
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre llur adequació a l'Estatut i a la Constitució **76.2.b**
- El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els que regulen drets reconeguts per l'Estatut **78.3**
- Vegeu també *procediment legislatiu*

defensa

- **de l'autonomia local**
 - Vegeu *conflictes en defensa de l'autonomia local*
- **de la competència**
 - Correspon a la Generalitat la competència executiva en aquesta matèria **154.2**
 - Vegeu també *Tribunal Català de Defensa de la Competència*
- **del patrimoni de la Generalitat**
 - Una llei del Parlament l'ha de regular **215.2**
- **dels consumidors i usuaris**
 - Els poders públics l'han de garantir **49.1**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva **123.a**
- **dels drets fonamentals i de les llibertats públiques**
 - El Síndic de Greuges l'exerceix **78.1**
- **jurídica**
 - Vegeu *jurisdicció contenciosa administrativa; topònims; Tribunal de Justícia de la Unió Europea*

Defensor del Poble

- El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de llurs funcions **78.2**

defunció del president o presidenta de la Generalitat

- És causa de cessament en el càrrec **67.7; 67.8**

delegació

- **de competències**
 - El Parlament en pot sol·licitar a l'Estat (en el marc de l'art. 150 CE) **61.d**
 - La Generalitat pot crear seccions i jutjats per delegació del Govern de l'Estat **107.2**
 - La Generalitat pot rebre la delegació de la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tributs estatals no cedits totalment **203.4; 204.2**
 - Correspon a l'Agència Tributària de Catalunya, per delegació de l'Estat, la recaptació dels tributs estatals cedits totalment **204.1**

La que es faci a favor dels governs locals ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos necessaris 219.3

— **de funcions**

El president o presidenta de la Generalitat pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera 67.9

El president o presidenta de la Generalitat pot delegar funcions en el conseller primer o consellera primera 69

La del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament 74.2

La Sindicatura de Comptes exerceix les seves funcions per delegació del Parlament, amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària 80.2

El Consell de Justícia de Catalunya té, entre altres atribucions, les que li delegui el Consell General del Poder Judicial 98.1; 98.2.i

L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir per delegació dels municipis les funcions de gestió tributària dels tributs locals 204.5

Els governs locals poden delegar a la Generalitat la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs 218.4

— **legislativa**

Vegeu *decrets legislatius*

delegacions

— **a la Unió Europea**

El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat en les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats, en les matèries que afectin les competències exclusives de la Generalitat 185.2

La Generalitat participa en les que tractin afers de la competència legislativa de la mateixa Generalitat 187.1

La Generalitat en pot establir per a defensar millor els seus interessos 192

La Generalitat pot sol·licitar al Govern de l'Estat que hi integri representants de la Generalitat si negocien tractats que afecten Catalunya d'una manera directa i singular 196.2

— **territorials**

La Generalitat pot sol·licitar a l'Estat que en creï en el cas de determinats organismes reguladors 182.4; DF 4

demarcacions**— judicials**

El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, n'ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió **107.1**

Una llei del Parlament en fixa la capitalitat **107.3**

— notariais i registrals

Llur establiment correspon a la Generalitat, en el marc de la seva competència executiva en matèria de notaries i de registres públics de la propietat, mercantils i de béns mobles **147.1.c**

— territorials dels òrgans jurisdiccionals

El Consell de Justícia de Catalunya informa sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació d'aquestes demarcacions **98.2.g**

democràcia

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Els poders públics han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació **42.7**

Els poders públics han d'impulsar en el sistema d'ensenyament una formació basada en els valors que fonamenten la convivència democràtica **44.1**

Vegeu també *memòria històrica; valors socials*

denominacions d'origen

Vegeu *mentions de qualitat*

desenvolupament**— bàsic de l'Estatut**

Les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1 han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic **62.2**

Les lleis de desenvolupament bàsic tenen requisits específics d'aprovació, modificació i derogació **62.2**

El Ple del Parlament no pot delegar en una comissió la tramitació i l'aprovació de les lleis de desenvolupament bàsic **62.3**

Les matèries que han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic no poden ésser objecte de delegació legislativa, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, ni de decret llei **63.1; 64.1**

— dels pobles

Vegeu *cooperació al desenvolupament*

- **sostenible**
Vegeu *sostenibilitat*
- **tecnològic**
Vegeu *innovació tecnològica*

designació

- **de senadors**
S'ha d'establir per llei del Parlament; s'ha de fer en una convocatòria específica i en proporció al nombre de membres dels grups parlamentaris **DA 1**
- **del síndic o síndica de greuges**
És elegit pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres **79.1**
- **dels membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial**
La Generalitat hi participa **180**

deures

- Els ciutadans de Catalunya són titulars dels que reconeixen les normes a què fa referència l'article 4.1 **15.1**
Vegeu també *Carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics; Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya; drets*
- **dels prestadors de serveis turístics**
La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació dels drets i els deures específics en matèria de turisme **171.d**
- **en l'àmbit cultural**
Totes les persones tenen el de respectar i preservar el patrimoni cultural **22.2**
- **en l'àmbit del medi ambient**
Totes les persones tenen el deure de fer un ús responsable dels recursos naturals i del paisatge, i d'evitar-ne el malbaratament **27.1**
Totes les persones tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació **27.2**
- **lingüístics**
Els ciutadans de Catalunya tenen el deure de conèixer el català i el castellà, el compliment del qual ha d'ésser facilitat pels poders públics **6.2**
El dret d'opció lingüística obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalu-

nya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques 33.1

Els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3; 102.1; 102.4; 147.1.a; 147.3

L'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 33.4

Els òrgans constitucionals i els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català 33.5

Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34

Els alumnes tenen el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori 35.2

S'han de determinar per llei els deures lingüístics relatius a l'aranès 36.3
Vegeu també *idiomes*

deute públic

Constitueix un dels recursos de les finances de la Generalitat 202.3.i

La Generalitat en pot emetre per a finançar despeses d'inversió 213.1

Els títols emesos per la Generalitat tenen la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els emesos per l'Estat 213.2

Diada de l'Onze de Setembre

És la festa de Catalunya; juntament amb la bandera i amb l'himne, és un dels símbols nacionals de Catalunya 8.1; 8.3

diàleg social

Vegeu *democràcia; relacions laborals*

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya

S'hi publiquen les lleis de Catalunya i la data d'aquesta publicació és la que regeix a l'efecte de l'entrada en vigor 65

S'hi publiquen les normes, les disposicions i els actes emanats del Govern i de l'Administració de la Generalitat i aquesta publicació és suficient per a l'eficàcia o l'entrada en vigor 68.5

S'hi publica el decret de dissolució del Parlament 75

S'hi publica el nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5

S'hi publica el nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya 96.2

Els convenis subscrits entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat s'hi han de publicar en el termini d'un mes a comptar del dia en què se signen 177.2

Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'hi han de publicar en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què se signen 178.5

dignitat

El poble català manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurí una qualitat de vida digna per a tothom qui viu i treballa a Catalunya preàmbul

Catalunya és una comunitat de persones lliures per a persones lliures on cadascú pot viure i expressar identitats diverses, amb un decidit compromís comunitari basat en el respecte per la dignitat de cadascuna de les persones preàmbul

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, i no poden ésser discriminades a causa de l'edat 18

Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort 20.1

Les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els assegurí els mínims d'una vida digna 24.3

Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones 25.3

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne 26

Els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural 40.6

Els poders públics han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar 41.5

Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones 42.3

Els poders públics han de promoure les polítiques de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball 45.3

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el dret que els continguts dels mitjans de comunicació respectin la dignitat de les persones 52.1

dimissió del president o presidenta de la Generalitat

És causa de cessament en el càrrec 67.7

Diputació Permanent

La presideix el president o presidenta del Parlament i la integra el nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini 59.4

Vetlla pels poders del Parlament quan aquest no és reunit en els períodes entre sessions, quan ha acabat el mandat parlamentari i quan ha estat dissolt 59.4

Pot acordar de convocar sessions extraordinàries del Ple 60.1

diputacions provincials

Vegeu províncies

diputats

El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys per mitjà de sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb l'Estatut i la legislació electoral 56.1

Són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec 57.1

En les causes contra ells, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i, fora del territori de Catalunya, la Sala Penal del Tribunal Suprem 57.2

No estan sotmesos a mandat imperatiu 57.3

El Reglament del Parlament n'ha de fixar els drets i deures i el nombre mínim per a formar grup parlamentari 59.2

El nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari, integra la Diputació Permanent 59.4

El mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent és prorrogat fins a la constitució del nou Parlament en cas de finiment de la legislatura o de dissolució del Parlament 59.4

Una quarta part dels diputats o un grup de diputats que representi la majoria absoluta pot sol·licitar la convocatòria d'una sessió extraordinària del Ple **60.1**

El Parlament designa els senadors de manera proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari **61.a**

Els correspon la iniciativa legislativa **62**

Una cinquena part dels diputats del Parlament pot proposar la reforma dels títols I i II de l'Estatut **222.1.a**

discriminació

Vegeu *igualtat*

disponibilitat lingüística

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin **34**

Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística **34**

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics*

dissolució del Parlament

El conseller o consellera que supleix o substitueix el president o presidenta de la Generalitat no la pot acordar **67.8**

El president o presidenta de la Generalitat la pot acordar, excepte en determinats supòsits **75**

El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions **75**

Vegeu també *eleccions al Parlament*

districtes

— de competència territorial dels notaris

La Generalitat té competència executiva per a determinar-los **147.1.c**

— hipotecaris

La Generalitat té competència executiva per a determinar-los **147.1.c**

doblatge

Vegeu *llicències de doblatge*

domini públic

La Generalitat té competències executives sobre el domini públic hidràulic **117.2**

Corresponen a la Generalitat les facultats de policia del domini públic hidràulic que li atribueixi la legislació estatal pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.3.c**

- La competència exclusiva de la Generalitat sobre les infraestructures de transport que no siguin d'interès general inclou la gestió del domini públic necessari per a prestar el servei **140.1.b; 140.1.d**
- La competència exclusiva de la Generalitat sobre l'ordenació del litoral inclou la gestió del domini públic maritimoterrestre, inclòs l'atorgament de concessions d'obres fixes a la mar, i la regulació i la gestió del règim econòmic financer **149.3.b; 149.3.c**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes inclou els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent-hi el règim dels béns de domini públic i patrimonials **159.1.a**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de règim local inclou el règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials **160.1.c**

donacions

Vegeu impost sobre successions i donacions

dones

- Tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'exploatació, maltractaments i tota mena de discriminació **19.1**
- Tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats **19.2**
- Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, en la formació, en la promoció professional, en les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions **41.1**
- Els poders públics han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat **41.1**
- Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques **41.2**
- Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin totes les formes de violència contra les dones i els actes sexistes i discriminatoris **41.3**
- Les polítiques públiques han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en tots els àmbits **41.3**
- S'ha de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació de les polítiques públiques **41.3**
- Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar **41.4**

Els poders públics han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar **41.5**

Els poders públics han de garantir la no-discriminació per raó de gènere en l'àmbit laboral **45.3**

La llei electoral ha d'establir els criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals **56.3**

La Generalitat té competència exclusiva en polítiques per a dones (en el marc de l'art. 149.1.1 CE) **153.a**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe **153.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a detectar-la i prevenir-la, i també per a aconseguir una protecció integral de les dones que la pateixen **153.c**

Vegeu també *igualtat*

dret

— català

Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya unificar-ne la interpretació **95.3**

Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya n'han d'acreditar un coneixement suficient **102.2; 102.3**

És el dret aplicable en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, amb preferència sobre qualsevol altre **110.2**

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya **130**

Els candidats a notaris i registradors n'han d'acreditar el coneixement **147.1.a; 147.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya **147.2**

Els encarregats del Registre Civil n'han d'acreditar el coneixement **147.3**

— civil de Catalunya

Té eficàcia territorial **14.1**

Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola hi resten sotmesos mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya **14.2**

És competència exclusiva de la Generalitat (en el marc de l'art. 149.1.8 CE) **129**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre el dret civil de Catalunya inclou la determinació del seu sistema de fonts **129**

— **de Catalunya**

Vegeu *dret català*

— **de la Unió Europea**

El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees **188**

La Generalitat l'aplica i l'executa en l'àmbit de les seves competències, i, en determinats supòsits, ha d'ésser consultada també sobre mesures internes derivades de l'execució d'aquest dret **189.1; 189.2**

Vegeu també *normativa de la Unió Europea; Unió Europea*

— **propi**

Vegeu *dret català*

dret

— **de petició**

Totes les persones tenen dret a dirigir peticions a les institucions i a l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals **29.5**

El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament **59.7**

— **de queixa**

Totes les persones tenen dret a plantejar queixes a les institucions i a l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals **29.5**

drets

Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal **15.2**
Els que l'Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones **15.3**

Se n'estableixen en l'àmbit civil i social **capítol I del títol I**

Se n'estableixen en l'àmbit polític i de l'Administració **capítol II del títol I**

Se n'estableixen en l'àmbit lingüístic **capítol III del títol I**

S'estableix el caràcter vinculant dels drets estatutaris i dels reconeguts per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, se'n determinen els procediments de desplegament, aplicació i interpretació i se'n regulen els mecanismes de garantiment i de tutela **capítol IV del títol I**

La regulació essencial i el desenvolupament directe dels que reconeix l'Estatut no poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**

Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets reconeguts per l'Estatut **76.4**

Vegeu també *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya; Consell de Garanties Estatutàries; igualtat; principis rectors de les polítiques públiques*

— **amb relació a les dades personals**

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat, i tenen dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció **31**

— **de les dones**

Vegeu *dones*

— **de reunió i manifestació**

Corresponen a la Generalitat les funcions governatives sobre l'exercici d'aquests drets **164.3.a**

— **dels consumidors i usuaris**

Tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat, a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant conductes abusives, negligents o fraudulent **28.1**

Tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a les administracions públiques **28.2**

La Generalitat hi té competència exclusiva **123.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació dels drets i els deures específics en matèria de turisme **171.d**

Vegeu també *drets en l'àmbit públic*

— **en l'àmbit cultural**

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives **22.1**

— **en l'àmbit de l'educació**

Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets **21.1**

Els pares tenen el dret que llurs fills rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic 21.2

Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent 21.5

Totes les persones tenen dret a disposar d'ajuts públics per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció de llurs recursos econòmics, aptituds i preferències 21.6

Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport necessari que els permeti accedir al sistema educatiu 21.7

Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris 21.8

Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català 35.1

Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari i dret a conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori 35.2

Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual 35.3

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament 35.4

El professorat i l'alumnat universitaris tenen dret a expressar-se en la llengua oficial que elegeixin 35.5

— en l'àmbit de la salut

Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort 20.1

Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre 20.2

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública 23.1

Els usuaris tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari 23.2

Totes les persones tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i sobre els tractaments mèdics i tenen dret que se'ls sol·liciti el consentiment per a qualsevol intervenció 23.3

Totes les persones tenen dret a accedir a la història clínica pròpia 23.3

Totes les persones tenen dret a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia 23.3

Vegeu també *seguretat de les persones; seguretat i higiene en el treball*

— **en l'àmbit del medi ambient**

Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut 27.1

Totes les persones tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat 27.1

Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació 27.2

Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics 27.3

— **en l'àmbit dels serveis socials**

Totes les persones tenen dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars 16

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, tenen dret a ésser informades sobre aquestes prestacions i tenen dret que se'ls sol·liciti el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment 24.1

Les persones amb necessitats especials tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació 24.2

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna 24.3

Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials 24.4

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne 26

Les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.7

— **en l'àmbit laboral**

Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació 25.1

Les persones excloses del mercat de treball que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2

Els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones 25.3

Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses 25.4

Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social 25.5

Els poders públics han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar 40.2

Els poders públics han de facilitar l'accés dels joves al món laboral 40.4

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors 45.3

— en l'àmbit públic

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics 29.1

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats 29.2

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament 29.3

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament 29.4

Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals 29.5

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments 29.6

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general 30.1

Totes les persones tenen dret que els poders públics les tractin d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen 30.2

Les lleis han de determinar els casos en què les administracions públiques han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics 30.3

La Generalitat té competència exclusiva en l'establiment per mitjà de llei de procediments de relació entre els ens locals i la població 151.c

— històrics

Són fonament de l'autogovern de Catalunya 5

— humans

Els poders públics han de promoure el ple exercici dels que reconeixen l'Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya, dels quals drets són titulars els ciutadans de Catalunya **4.1; 15.1; 37.4**

— lingüístics

No hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües oficials **6.2**

Totes les persones tenen dret a la no-discriminació per raons lingüístiques **32**

Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística **33.1**

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada **33.2**

Els ciutadans tenen dret a relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal **33.5**

Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser atesos oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin **34**

Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català **35.1**

Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari i dret a conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori **35.2**

Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual **35.3**

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament **35.4**

El professorat i l'alumnat universitaris tenen dret a expressar-se en la llengua oficial que elegeixin **35.5**

A l'Aran, totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats que en depenen **36.1**

Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat **36.2**

S'han de determinar per llei, amb relació a l'aranès, drets lingüístics altres que els reconeguts per l'Estatut **36.3**

Vegeu també *idiomes*

— **polítics**

En gaudeixen els catalans, inclosos els residents a l'estranger i llurs descendents si han mantingut la ciutadania 7

E

economia

Vegeu també *activitat econòmica; Ministeri d'Economia i Hisenda*

— **productiva**

La Generalitat l'ha de protegir 45.5

— **social**

La Generalitat n'ha d'estimular les iniciatives 45.5

La Generalitat té competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació d'aquest sector 124.4

ecosistemes

La Generalitat té competència exclusiva en mesures i instruments de gestió i protecció dels ecosistemes aquàtics i terrestres en conques hidrogràfiques internes 117.1.b

La Generalitat té competència executiva sobre l'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels ecosistemes aquàtics en conques hidrogràfiques compartides 117.3.a

Vegeu també *medi ambient*

edificis

Vegeu també *habitatge; telecomunicacions*

— **judicials i de la fiscalia**

La Generalitat té competència sobre la construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia 104.a

— **públics**

La bandera de Catalunya hi ha d'ésser present 8.2

educació

Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills 44.3

Els poders públics han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure 44.3

Els poders públics han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú 46.5

Vegeu també *ensenyament*

— **en el consum**

La Generalitat té competència exclusiva sobre aquesta matèria **123.d**

— **infantil**

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil **84.2.g**

La Generalitat té competència exclusiva en educació infantil **131.2**

— **viària**

Els poders públics l'han d'impulsar per a incrementar la seguretat viària i fer disminuir els accidents de trànsit **48.2**

efecte hivernacle

La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle **144.1.i**

Vegeu també *medi ambient*

eficàcia territorial de les normes

Les normes i les disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir **14**

Vegeu també *dret civil de Catalunya; estrangers*

eficiència

La Sindicatura de Comptes fiscalitza el control d'eficiència del sector públic **80.1**

És un dels principis pels quals es regeix l'exercici de la capacitat normativa de la Generalitat en l'àmbit tributari **203.6**

eleccions al Parlament

El president o presidenta de la Generalitat les ha de convocar quinze dies abans del finiment de la legislatura **56.4**

La legislatura fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions **66**

Si, un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata no és elegit, el Parlament resta dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions les convoca de manera immediata **67.3**

El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament com a conseqüència d'unes eleccions **67.7**

Han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret de dissolució **75**

Vegeu també *Administració electoral a Catalunya; participació; règim electoral del Parlament*

electricitat

Vegeu *impost sobre l'electricitat*

Els segadors

És l'himne de Catalunya; juntament amb la bandera i amb la Diada de l'Onze de Setembre, és un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1**;
8.4

Vegeu també *símbols nacionals*

emancipació dels joves

Vegeu *joves*

emergències

La competència exclusiva en matèria de protecció civil inclou la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències **132.1**

La Generalitat ha de promoure mecanismes de col·laboració en els casos d'emergències d'abast superior a Catalunya **132.2**

Vegeu també *protecció civil; salvament marítim; seguretat nuclear*

emissió de deute

Vegeu *deute públic*

empreses

Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses **25.4**

Les obertes al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística **34**

Els poders públics han d'impulsar i promoure la participació dels treballadors en les empreses **45.3**

La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial **45.5**

Vegeu també *organitzacions empresarials; relacions laborals*

— agràries i alimentàries

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia inclou la innovació de les empreses agràries i alimentàries **116.1.h**

— col·laboradores amb el sistema de la seguretat social

La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou l'ordenació i l'exercici de les potestats administratives sobre les empreses que col·laboren amb el sistema de la seguretat social **165.1.d**

— **de seguretat privada**

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria d'autorització de les empreses de seguretat privada amb domicili social a Catalunya l'àmbit d'actuació de les quals no ultrapassa el territori de Catalunya **163.a**

— **dedicades al joc i les apostes i casinos**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de joc, apostes i casinos inclou la regulació d'aquestes empreses **141.1.a**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de joc, apostes i casinos inclou la determinació del règim fiscal de les activitats d'aquestes empreses **141.1.c**

— **distribuïdores de cinema**

La Generalitat té competència exclusiva pel que fa a les activitats artístiques i culturals, que inclou el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya **127.1.a.segon**

— **petites i mitjanes**

La Generalitat les ha de protegir especialment **45.5**

— **privades**

El Síndic de Greuges supervisa l'activitat de les empreses privades que gestionen serveis públics o acompleixen activitats d'interès general o universal de manera concertada o indirecta **78.1**

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments o altres mitjans anàlegs efectuats en l'àmbit públic per empreses i establiments privats **173**

— **públiques**

Les empreses que depenen de la Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya **50.5**

La Generalitat designa o participa en els processos per a designar membres de les empreses públiques de l'Estat amb competències al territori de Catalunya **182.2; 183.2.f; DF 4**

Les despeses i els ingressos de les empreses que depenen de la Generalitat són inclosos en el pressupost de la Generalitat **212**

La Generalitat en pot constituir per a complir les funcions que són de la seva competència **216**

— **turístiques**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la regulació i la classificació **171.c**

endeutament

Vegeu deute públic

energia

La Generalitat té competència compartida en aquesta matèria **133.1**

La Generalitat participa en el procediment d'atorgament d'autoritzacions de les instal·lacions que ultrapassen el territori de Catalunya o si l'energia és aprofitada fora d'aquest territori **133.2**

La Generalitat participa en la regulació i la planificació d'àmbit estatal del sector de l'energia que afecta el territori de Catalunya **133.3**

Vegeu també Comissió Nacional d'Energia

enregistraments

Vegeu vigilància en l'àmbit públic

ens**— estrangers**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre la promoció del turisme inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers **171.b**

— locals

Integren el sistema institucional de la Generalitat, sens perjudici de llur autonomia **2.3**

Totes les persones tenen dret a dirigir-los peticions i a plantejar-los queixes **29.5**

Als òrgans representatius dels ens locals supramunicipals els correspon la iniciativa legislativa **62.1**

La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència dels ens locals **80.1**

L'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya és el municipi **86.1**

La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia **92.1**

Els ens locals supramunicipals altres que la comarca es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes, i són regulats per una llei del Parlament **93**

Poden convocar, en l'àmbit de llurs competències, enquestes, audiències públiques, fòrums de participació o altres instruments de consulta popular **122**

La Generalitat té competència exclusiva en la determinació, la creació, la modificació i la supressió dels ens que configuren l'organització territorial de Catalunya (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com dels ens locals d'àmbit territorial inferior (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.b**

La Generalitat té competència exclusiva en la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i dels altres ens locals (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.b**

La Generalitat té competència exclusiva en l'establiment per mitjà de llei de procediments de relació entre els ens locals i la població (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.c**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou les tècniques de cooperació i col·laboració entre els ens locals i entre aquests i la Generalitat, incloent-hi les diverses formes associatives, mancomunades, convencionals i consorcials **160.1.a**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou la determinació de les competències i potestats dels ens locals **160.1.b**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou la determinació, el funcionament i el règim d'adopció d'acords dels òrgans de govern dels que crea **160.1.d**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou el règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals **160.1.e**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de règim electoral dels ens locals que crea **160.3**

La Generalitat n'ha d'impulsar i coordinar les accions exteriors **199**

Vegeu també *comarques; cooperació local; governs locals; municipis; vegueries*

— **supramunicipals**

Vegeu *comarques; cooperació local; ens locals; vegueries*

ensenyament

El català és la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament **6.1**

A les escoles de titularitat pública l'ensenyament és laic **21.2**

Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics per a garantir el dret a la qualitat de l'ensenyament **21.3**

És gratuït en totes les etapes obligatòries i en els altres nivells que s'estableixin per llei **21.4**

Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris **21.8**

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial **35.4**

Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament 44.1
 Els poders públics han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors que fonamenten la convivència democràtica 44.1

Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori 44.2

Els poders públics han de promoure i impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills 44.3

El Govern ha de garantir l'ús del català en l'ensenyament superior en els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca 50.2

La llengua de signes catalana ha d'ésser objecte d'ensenyament 50.6

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.g

Vegeu també *drets en l'àmbit de l'educació; drets lingüístics; educació; ensenyament cooperatiu; ensenyament no universitari; ensenyament universitari; formació*

— cooperatiu

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cooperatives inclou l'ensenyament cooperatiu 124.3.b

Vegeu també *cooperatives*

— en matèria de turisme

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de turisme inclou els ensenyaments de turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial 171.e

— no universitari

Les institucions d'ensenyament superior han de garantir l'ús del català en els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca 50.2

La Generalitat té competència exclusiva sobre els ensenyaments postobligatoris que no condueixen a l'obtenció d'un títol o certificació amb validesa a tot l'Estat 131.1

La Generalitat té competència exclusiva sobre els ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol amb validesa a tot l'Estat en allò que regula l'article 131.2 i la competència compartida en allò que regula l'article 131.3 131.2; 131.3

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició i l'homologació de títols acadèmics i professionals estatals 131.4

Vegeu també *ensenyament*

— universitari

Les universitats han de garantir l'ús del català en els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca 50.2

La Generalitat hi té competència exclusiva, i també hi té competències compartides 171.1; 172.2

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials 172.3

Vegeu també *ensenyament*

entitats

— associatives

Per mitjà d'aquestes entitats, els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament 29.4

Les del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.7

— culturals

Vegeu *projecció internacional*

— de crèdit

La Generalitat té competència compartida sobre l'estructura, l'organització, el funcionament, l'activitat, la disciplina, la inspecció i la sanció de les que no siguin caixes d'estalvis 126.2; 126.3; 126.4

— de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual

La competència executiva de la Generalitat en matèria de propietat intel·lectual inclou l'autorització, la revocació i les tasques complementàries d'inspecció i control de les que actuïn majoritàriament a Catalunya 155.1.b

— econòmiques i financeres

Vegeu *organismes estatals econòmics i socials*

— esportives

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou l'establiment del règim jurídic, la declaració d'utilitat pública, la regulació i el registre de les que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física 134.1.d; 134.1.e; 134.1.g

La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte el desenvolupament de l'esport 134.2

Vegeu també *projecció internacional*

— físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador

La Generalitat té competència compartida sobre llur estructura, organització, funcionament, activitat, disciplina, inspecció i sanció 126.2; 126.3; 126.4

— gestores de plans i fons de pensions

La Generalitat té competència compartida sobre llur estructura, organització, funcionament, activitat, disciplina, inspecció i sanció 126.2; 126.3; 126.4

— **internacionals per a la joventut**

La Generalitat hi pot subscriure acords i hi pot participar, i en tramita els documents [142.2](#)

— **municipals descentralitzades**

Les concentracions de població que dins d'un municipi formin nuclis separats s'hi poden constituir [86.7](#)

— **obertes al públic**

Estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística [34](#)

— **privades**

En les relacions amb les que depenen de les institucions, organitzacions i administracions públiques, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin [33.1](#)

En les relacions amb les que depenen de les administracions públiques a l'Aran, totes les persones tenen el dret d'ésser-hi ateses oralment i per escrit en aranès [36.1](#)

— **públiques**

En les relacions amb les que depenen de les administracions públiques a l'Aran, totes les persones tenen el dret d'ésser-hi ateses oralment i per escrit en aranès [36.1](#)

El Síndic de Greuges supervisa l'activitat de les persones que tenen un vincle contractual amb les que depenen de l'Administració de la Generalitat [78.1](#)

— **que presten serveis socials**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de serveis socials n'inclou la regulació i l'ordenació [166.1.b](#)

— **religioses**

La Generalitat té competència exclusiva sobre les que aconsegueixen llur activitat a Catalunya [161.1](#)

La Generalitat col·labora en els òrgans d'àmbit estatal amb funcions en aquesta matèria [161.3](#)

Vegeu també *llibertat religiosa; registre estatal d'entitats religioses*

— **socials**

Vegeu *projecció internacional*

equipaments

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge inclou les previsions sobre emplaçaments d'infraestructures i equipaments sobre els quals tingui competència [149.1.d](#)

La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **149.2**

— **comercials**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la classificació i la planificació territorial, la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, l'ampliació i el canvi d'activitat **121.1.d**

— **culturals**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la promoció, la planificació, la construcció i la gestió **127.1.a.quart**

Les actuacions de l'Estat en matèria d'inversió en els situats a Catalunya requereixen l'acord previ amb la Generalitat **127.3**

— **esportius**

Els governs locals tenen competències pròpies per a regular-los i gestionar-los **84.2.k**

La Generalitat té competència exclusiva per a planificar-ne la xarxa i garantir-ne la seguretat i el control sanitaris **134.1.h; 134.1.k**

— **municipals**

Els governs locals hi tenen competències pròpies pel que fa a la regulació i la gestió **84.2.d**

equitat

— **de gènere**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Vegeu també *done's*

— **financera**

És un dels principis pels quals es regeix el finançament de la Generalitat **201.2**

És un dels principis pels quals es regeix l'exercici de la capacitat normativa de la Generalitat en l'àmbit tributari **203.6**

És un dels principis pels quals es regeixen les finances locals **217**

erosió

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic **46.2**

Vegeu també *medi ambient*

esbarjo

Vegeu *lleure*

escoles

Vegeu *educació; ensenyament*

esforç fiscal

Per a determinar els mecanismes d'anivellament i de solidaritat entre les comunitats autònomes s'ha de valorar llur esforç fiscal **206.3**

espai català de relacions laborals

Vegeu *relacions laborals*

espais— **marítims protegits**

La Generalitat té competència exclusiva per a delimitar-los en aigües interiors **119.2**

— **naturals**

La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió (en el marc de l'art. 149.1.23 CE) **144.2**

La Generalitat ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar els espais naturals que ultrapassen el territori de Catalunya **144.3**

La declaració i la delimitació dels que estan dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Si estan situats íntegrament a Catalunya, llur gestió correspon a la Generalitat **144.4**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge inclou l'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals **149.1.c**

Espanya

Les dones i els homes de Catalunya volen fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya **preàmbul**

Vegeu també *Estat espanyol*

espècies— **animals**

Vegeu *fauna; protecció dels animals; ramaderia*

— **vegetals**

Vegeu *agricultura; flora*

espectacles

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou la prevenció i el control de la violència en els espectacles públics esportius **134.1.j**

La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou l'ordenació del sector, el règim d'intervenció administrativa i el control en espais i locals públics **141.3**

esport

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.i**

La Generalitat té competència exclusiva en aquesta matèria **134.1**

La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte desenvolupar-lo **134.2**

Vegeu també *entitats esportives; espectacles; federacions esportives*

estabilitat**— laboral**

Els poders públics han d'impulsar polítiques que la fomentin **45.3**

— pressupostària

La Generalitat estableix els límits i les condicions per a assolir-ne els objectius **214**

estadística

La Generalitat hi té competència exclusiva, si és del seu interès **135.1**

La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic **135.2**

Vegeu també *informació estadística*

estat del benestar

Per a garantir que les comunitats autònomes puguin assolir, amb un esforç fiscal similar, uns nivells similars de prestació de serveis socials essencials, els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar, en el sentit que escaigui, per mitjà dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat **206.3**

Vegeu també *benestar social*

Estat espanyol

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat **3.1**

Catalunya hi té el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part **3.2**

Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat **50.3**

- Ha de fixar els termes en què la Generalitat participa en la gestió i la tramitació de les subvencions estatals i comunitàries europees no territorialitzables **114.5**
- La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica (en el marc de l'art. 131.2 CE) **181**
- Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per l'Estatut i per la llei orgànica a què fa referència l'art. 157.3 CE **201.1**
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació en finançament entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat **210.1; 210.2; 210.3**
- Vegeu també *acció exterior; Administració de l'Estat a Catalunya; Agència Espanyola de Protecció de Dades; Banc d'Espanya; col·laboració entre la Generalitat i l'Estat; Constitució espanyola; Espanya; Ministeri d'Economia i Hisenda; Ministeri Fiscal; nacionalitat espanyola; paradors de turisme; relacions institucionals; tractats internacionals*

Estatut d'autonomia de Catalunya

- És la norma institucional bàsica de Catalunya **1**
- Les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1 han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic **62.2**
- Les lleis de desenvolupament bàsic tenen requisits específics d'aprovació, modificació i derogació **62.2**
- El Ple del Parlament no pot delegar en una comissió la tramitació i l'aprovació de la reforma de l'Estatut ni de les lleis de desenvolupament bàsic **62.3**
- La reforma de l'Estatut no pot ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**
- Les matèries que han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic no poden ésser objecte de delegació legislativa, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, ni de decret llei **63.1; 64.1**
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut **76.2.a**
- Se'n regulen els procediments de reforma **títol VII**
- Resta derogada la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, salvant les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena, que mantenen, en el que correspon, llur vigència transitòria **DT 2; DD**

estatut personal

Pot ésser una excepció al principi d'eficàcia territorial de les normes i les disposicions de la Generalitat i del dret civil de Catalunya **14.1**

Vegeu també *personal al servei de l'Administració de la Generalitat; personal dependent del Parlament*

— **de la Sindicatura de Comptes**

Vegeu *Sindicatura de Comptes*

— **del president o presidenta de la Generalitat**

Vegeu *president o presidenta de la Generalitat*

— **del síndic o síndica de greuges**

Vegeu *Síndic de Greuges*

— **dels diputats**

Vegeu *diputats*

— **dels membres del Govern**

Vegeu *consellers de la Generalitat; president o presidenta de la Generalitat*

estrangers

Els que adquireixin la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya **14.2**

Vegeu també *ens estrangers; immigració*

ètnies

Vegeu *igualtat; mediació social; poble gitano*

Europa

Les dones i els homes de Catalunya volen fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

Vegeu també *cooperació transfronterera; Unió Europea*

expedients de regulació

Vegeu *regulació d'ocupació*

explotació

Vegeu *drets; igualtat*

expropiació forçosa

La Generalitat té competència executiva per a determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions públiques catalanes la poden exercir; per a establir criteris de valoració dels béns expropiats, i per a crear un òrgan propi que determini el preu just i que en fixi el procediment **159.4**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria s'ha d'exercir respectant el principi d'autonomia local **159.6**

Vegeu també *urbanisme*

extinció d'incendis

Vegeu *incendis*

F

famílies

Totes les persones tenen dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars **16**

Les que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna **24.3**

Els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família **40.2**

Els poders públics han de promoure mesures econòmiques i normatives dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses **40.2**

Els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella **40.7**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància **166.4**

Vegeu també *educació; menors*

farmàcia

Vegeu *ordenació farmacèutica; productes farmacèutics*

fauna

La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou la regulació de la fauna i les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador **144.1.c; 144.1.l**

Vegeu també *ecosistemes; protecció dels animals*

federacions esportives

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou l'establiment de llur règim jurídic **134.1.d**

Vegeu també *esport*

ferrocarril

Vegeu *serveis ferroviaris*

festa de Catalunya

És la Diada de l'Onze de Setembre; juntament amb la bandera i amb l'himne, és un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1; 8.3**

 finançament**— de la Generalitat**

És objecte de regulació **títol VI**

Es regeix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les esmentades administracions **201.2**

D'acord amb l'article 138.2 CE, no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes **201.4; DA 4**
L'Estat i la Generalitat han d'actualitzar quinquennalment el sistema de finançament **208.1**

L'actualització del sistema de finançament ha d'ésser aprovada per la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat **208.2**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament **210.1; 210.2; 210.3**

La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament **210.4**

Resta vigent la disposició transitòria tercera de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat; competències financeres de la Generalitat; finances de la Generalitat; mecanismes d'anivellament i solidaritat; sistema tributari*

— local

La Generalitat ha de determinar els mecanismes per al finançament de l'ampliació de competències locals **84.4**

La Generalitat té competència en aquesta matèria **218.2**

Vegeu també *governos locals; suficiència de recursos*

 finances**— de la Generalitat**

Són objecte de regulació **capítol I del títol VI**

La Generalitat disposa de finances autònomes i dels recursos suficients per a exercir l'autogovern, amb plena autonomia de despesa, d'acord amb les directrius de les seves institucions d'autogovern **202.1; 202.2**

Se n'estableixen els recursos 202.3

El nivell de recursos financers de què ha de disposar la Generalitat s'ha de basar en criteris de necessitats de despesa i ha de tenir en compte la seva capacitat fiscal, entre altres criteris 206.1; 206.6

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar-les i regular-les 211

La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió 213.1

Els títols emesos per la Generalitat tenen la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els emesos per l'Estat 213.2

Vegeu també *finançament de la Generalitat; mecanismes d'anivellament i solidaritat*

— dels governs locals

Són objecte de regulació capítol III del títol VI

Es regeixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal 217

La capacitat dels governs locals per a regular llurs finances inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, i també les bonificacions i les exempcions 218.3

El Parlament ha d'aprovar la seva pròpia llei de finances locals 220.1

Les facultats de la Generalitat en aquesta matèria s'han d'exercir amb respecte a l'autonomia local i escoltat el Consell de Governos Locals 220.2

Vegeu també *finançament local*

finiment de la legislatura

Vegeu *eleccions al Parlament; legislatura*

fires

La Generalitat té competència exclusiva en fires i certàmens agrícoles, forestals i ramaders 116.1.i

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de comerç i fires inclou la regulació de l'activitat firal no internacional 121.1

La Generalitat té competència executiva sobre les fires internacionals que se celebren a Catalunya 121.2

La Generalitat col·labora amb l'Estat per a establir el calendari de fires internacionals 121.3

fiscal superior de Catalunya

És el fiscal o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 96.1

Representa el Ministeri Fiscal a Catalunya 96.1

És designat en els termes que estableix el seu estatut orgànic 96.1

El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 96.2
 Ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest 96.3
 Les seves funcions són les que estableix l'estatut orgànic del Ministeri Fiscal 96.4
 Vegeu també *Fiscalia*

Fiscalia

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest 96.3
 El personal al seu servei a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 102.4
 La Generalitat té competència en la construcció i la reforma dels edificis de la fiscalia i la provisió de béns mobles i materials per a aquestes dependències 104.a; 104.b
 Vegeu també *Administració de justícia; fiscal superior de Catalunya; fiscals; Ministeri Fiscal*

fiscalitat

Vegeu *sistema tributari*

— ecològica

És un dels principis que han de respectar les polítiques mediambientals 46.2
 La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou l'establiment i la regulació de mesures de fiscalitat 144.1.b
 Vegeu també *medi ambient*

fiscals

Han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3; 102.1
 Han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya 102.2
 Vegeu també *Fiscalia*

flora

La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou la regulació de la flora i les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador 144.1.c; 144.1.l
 Vegeu també *ecosistemes*

foc

Vegeu *incendis*

foment

Vegeu *activitat de foment; subvencions*

fons— **arxivístics**

Vegeu *Arxiu Reial de Barcelona; arxius*

— **de pensions**

Vegeu *entitats gestores de plans i fons de pensions*

— **estatsls**

La Generalitat gestiona els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica **152.4.c**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la gestió dels fons estatsls en aquesta matèria **172.1.f**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació i la gestió dels fons estatsls en matèria de beques i ajuts a la formació **172.1.g**

Vegeu també *subvencions estatsls i europees*

— **europeus**

La Generalitat els gestiona en matèries de la seva competència **190**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat negocia el percentatge de participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals **210.2.d**

Vegeu també *subvencions estatsls i europees*

— **propis**

La Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis per a l'exercici de l'activitat de foment **114.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou el règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts amb fons propis **131.2.e**

— **públics**

Els centres docents privats hi poden ésser sostinguts **21.3**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou els serveis educatius i les activitats extraescolars complementàries amb relació als centres docents públics i als centres docents privats sostinguts amb fons públics **131.2.g**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou el règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres que els imparteixen **131.3.f**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou l'organització dels centres públics i dels privats sostinguts amb fons públics **131.3.h**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou la participació de la comunitat educativa en el control i la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics **131.3.i**

Tenen aquesta consideració els títols de deute públic emesos per la Generalitat i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emet l'Estat **213.2**

Fons

— **de compensació interterritorial**

Els ingressos que en procedeixen són part dels recursos de les finances de la Generalitat **202.3.d**

Vegeu també *inversió*

— **de cooperació local**

La Generalitat l'ha d'establir per llei **219.1**

S'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat **219.1**

forces de seguretat

Els governs locals tenen competències pròpies en la coordinació per la Junta de Seguretat de les forces presents al municipi **84.2.e**

Vegeu també *Junta de Seguretat; Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra; policies locals*

forest

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà del foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles **46.4**

La Generalitat té competència exclusiva en fires i certàmens agrícoles, forestals i ramaders **116.1.i**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de la forest, dels aprofitaments i els serveis forestals i de les vies pecuàries **116.2.b**

formació

Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent **21.5**

Els poders públics han d'impulsar en el sistema d'ensenyament una formació humana, científica i tècnica basada en els valors que fonamenten la convivència democràtica **44.1**

Els poders públics han d'impulsar polítiques de formació de les persones treballadores 45.3

La garantia de formació i actualització dels coneixements del personal al servei de l'Administració de la Generalitat s'ha de regular per llei 71.7

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cooperatives inclou la formació cooperativa 124.3.b

La competència executiva de la Generalitat en matèria de treball i relacions laborals inclou la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu 170.1.b

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de turisme inclou la formació sobre turisme que no doni dret a l'obtenció d'un títol oficial 171.e

Vegeu també *ensenyament; personal al servei de les administracions públiques; personal de seguretat privada; personal docent; personal investigador; personal sanitari; treballadors*

frau

Les persones tenen dret a la protecció de llurs interessos econòmics davant conductes abusives, negligents o fraudulentos 28.1

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia inclou la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries 116.1.b

funció

— executiva

L'exerceix el Govern 68.1

La Generalitat l'exerceix, de manera íntegra, en l'àmbit de les seves competències exclusives 110.1

La Generalitat l'exerceix, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències compartides 111

La Generalitat l'exerceix en l'àmbit de les seves competències executives 112

Inclou la potestat d'organització de l'administració pròpia i totes les funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública 112

Correspon a la Generalitat l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea que afecti l'àmbit de les seves competències 113

— pública

La Generalitat hi té competències exclusives i compartides 136

Vegeu també *funcionaris; ocupació pública; personal al servei de les administracions públiques*

funcionaris

- Es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat **103.3**
- La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou l'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari o funcionària docent de l'administració educativa **131.3.j**
- La Generalitat té competència compartida sobre l'adquisició i la pèrdua d'aquesta condició **136.b**
- Els que duen a terme la funció pública inspectora en matèria de treball i relacions laborals depenen orgànicament i funcionalment de la Generalitat **170.2**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment de les retribucions addicionals dels funcionaris docents universitaris **172.1.h**
- La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació del règim del professorat docent i investigador funcionari **172.2.e**
- Vegeu també *personal al servei de l'Administració de justícia; personal al servei de l'Administració de la Generalitat; personal al servei de les administracions públiques; personal docent*

fundacions

- La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim jurídic de les que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.2**
- Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics que s'hi destinen **118.3**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya inclou l'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que creïn **120.1.d**
- Vegeu també *seguretat social*

G**garanties dels drets estatutaris**

- Se'n regulen els mecanismes **capítol IV del títol I**
- Vegeu també *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya; Consell de Garanties Estatutàries; drets*

gasos

- La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle **144.1.i**

Generalitat

És el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya 2.1

És integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II 2.2

Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin també integren el seu sistema institucional 2.3

S'organitza territorialment en municipis, vegueries, comarques i els altres ens locals que les lleis determinin 2.3

Els seus poders emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb l'Estatut i la Constitució 2.4

Les seves relacions amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat 3.1

Ocupa una posició singular amb relació al dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en què s'organitza 5

Ha d'emprendre, juntament amb l'Estat, les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic 6.3

Ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les comunitats i els territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya 6.4

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat 9

Barcelona és la seu permanent de la seva presidència 10

Ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya 12

Ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària 13

Les seves normes i disposicions tenen eficàcia territorial 14

Ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi el dret a una educació de qualitat 21.1

Ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals 45.4

Ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor, ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social 45.5

- Ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials 45.6
- Ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social de les caixes d'estalvis a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya 45.8
- Ha d'emprar el català en les seves actuacions internes i en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones residents a Catalunya 50.5
- Ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món, ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència 51
- Ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques 53.2
- Ha de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya i perquè aquesta es converteixi en símbol de la tolerància, de la dignitat dels valors democràtics, del rebuig dels totalitarismes i del reconeixement de les persones que han patit persecució per llurs opcions personals, ideològiques o de consciència 54
- Exerceix totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya 109
- El Govern de l'Estat en pot incorporar representants a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats de la Unió Europea 185.2
- La Generalitat pot participar en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea 186
- Se'n regulen les institucions **títol II**
- Se n'estableixen les competències **títol IV**
- Se'n regulen les relacions amb altres institucions **títol V**
- Se'n regula el finançament **títol VI**
- La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides les funcions executives que hi compleixen els òrgans territorials de l'Administració de l'Estat **DA 6**
- Vegeu també *Administració de la Generalitat; Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya; Govern de la Generalitat*

gitanos

Vegeu *poble gitano*

Govern— **de l'Aran**

Vegeu *Consellh Generau d'Aran*

— **de l'Estat**

El Parlament li sol·licita l'adopció de projectes de llei **61.c**

La Generalitat li proposa la convocatòria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, li ha de proposar la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials **107.1**

Pot delegar a la Generalitat la creació de seccions i jutjats **107.2**

Les funcions i les facultats que amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya li reconeix la Llei orgànica del poder judicial són exercides per subrogació per la Generalitat **109**

Ha d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues amb el Govern de la Generalitat en el cas de les activitats que l'Estat compleix amb relació a la projecció internacional de la cultura **127.3**

Els convenis que subscrigui amb el Govern de la Generalitat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **177.2**

El marc general i permanent de relació amb el Govern de la Generalitat és la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **183.1**

Ha d'informar la Generalitat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents **185.1**

Pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats de la Unió Europea, en les matèries que afectin les competències exclusives de la Generalitat **185.2**

El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents sobre les iniciatives presentades davant la Unió Europea **186.4**

El Govern de la Generalitat el pot instar a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat; la negativa a exercir les accions sol·licitades ha d'ésser motivada i ha d'ésser comunicada immediatament a la Generalitat **191.2; 191.3**

Ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels tractats que afectin les competències de Catalunya **196.1**

Si no acull la posició del Govern de la Generalitat en el cas que sigui determinant, ho ha de motivar davant la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **DA 2**

Vegeu també *Comissió Bilateral Generalitat - Estat*

— de la Generalitat

Integra la Generalitat, juntament amb el Parlament, la Presidència de la Generalitat i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II **2.2**

Té la seu permanent a la ciutat de Barcelona, sens perjudici que es pugui reunir en altres llocs de Catalunya **10**

Ha d'adoptar mesures per a garantir l'ús del català en les activitats docents, no docents i de recerca **50.2**

Té iniciativa legislativa **62.1**

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Pot dictar normes amb rang de llei per delegació del Parlament **63**

Pot dictar, en cas de necessitat extraordinària i urgent, disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei **64.1**

És l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat **68.1**

Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària **68.1**

Es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers **68.2**

Una llei n'ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions **68.3**

Cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat **68.4**

Els actes, disposicions generals i normes que n'emanen han d'ésser publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **68.5**

Es regula l'estatut personal dels membres del Govern **70**

La Comissió Jurídica Assessora i el Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya en són els òrgans consultius **72**

El Parlament li pot requerir informació, i també demanar-li que comparegui al Ple i a les comissions **73**

Se'n regula la responsabilitat política **74**

Ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials **107.1**

Ha d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues amb el Govern de l'Estat en el cas de les activitats que l'Estat aconsegueix amb relació a la projecció internacional de la cultura **127.3**

Els convenis que subscriu amb el Govern de l'Estat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **177.2**

El marc general i permanent de relació amb el Govern de l'Estat és la Comissió Bilateral Generalitat - Estat 183.1

Ha de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions pertinents sobre les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents 185.1

Ha de formular observacions amb relació a les iniciatives presentades per l'Estat davant la Unió Europea 186.4

Pot instar el Govern de l'Estat a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels interessos i les competències de la Generalitat 191.2

La iniciativa de la reforma de l'Estatut correspon al Parlament i al Govern 222.1.a

Vegeu també *Administració de la Generalitat*

governos locals

Es regulen els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens supramunicipals capítol VI del títol II

Es determina l'organització territorial del govern local 83

Es garanteix als municipis un nucli de competències pròpies en diverses matèries 84; 160.1.b

Vegeu també *comarques; Consell de Governos Locals; cooperació local; ens locals; finances dels governos locals; municipis; vegueries*

grups parlamentaris

El Reglament del Parlament en regula els requisits de formació i també la intervenció en l'exercici de les funcions parlamentàries 59.2

Participen en totes les comissions en proporció a llurs membres 59.3

El nombre de diputats de la Diputació Permanent el determina el Reglament en proporció a la representació de cada grup parlamentari 59.4

Poden proposar, en nombre de tres, o si representen la majoria absoluta, les sessions extraordinàries del Parlament 60.1

Els senadors que representen la Generalitat són designats en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari 61.a; DA 1

Tenen iniciativa legislativa 62.1

Han de tenir representació en la comissió mixta paritària relativa a la reforma dels títols de l'Estatut no inclosos en l'article 222 223.1.e

Poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les nor-

mes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest **DT 1.2**

H

habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne; els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret **26**

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves facilitant-los-hi l'accés **40.4**

Els poders públics hi han de facilitar l'accés per mitjà de la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit **47**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.b**

La Generalitat hi té competència exclusiva **137.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'urbanisme inclou la política de sòl i habitatge **149.5.d**

heliports

Vegeu *infraestructures de transport*

hidrocarburs

Vegeu *impost sobre hidrocarburs; impost sobre les vendes al detall de determinats hidrocarburs; sistema tributari*

higiene en el treball

Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

himne

El de Catalunya és *Els segadors*; juntament amb la bandera i la Diada de l'Onze de Setembre, és un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1; 8.4**

homofòbia

Vegeu *orientació sexual*

homosexualitat

Vegeu *orientació sexual*

horaris comercials

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de comerç i fires n'inclou la regulació **121.1.c**

Vegeu també *comerç*

I

idiomes

Vegeu *castellà; català; deures lingüístics; drets lingüístics; llengua; occità*

igualtat

Es proclama com a valor superior de la vida col·lectiva **preàmbul**

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la igualtat de drets i, especialment, de la igualtat entre dones i homes **preàmbul**

Els poders públics han de promoure les condicions perquè, tant la dels individus com la dels grups, sigui real i efectiva **4.2**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual **40.8**

Els poders públics han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones **40.8**

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat **44.1**

Les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans s'han de basar, entre altres principis, en el de la igualtat d'oportunitats **45.1**

Vegeu també *dones; drets; immigració; joventut; persones amb discapacitats; persones grans; unions estables de parella*

immigració

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial **35.4**

Els poders públics han d'establir un règim d'acolliment dels immigrants i han de promoure polítiques que en garanteixin els drets i els deures, la igualtat d'oportunitats, la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics **42.6**

Els governs locals tenen competències pròpies per al foment de les polítiques d'acolliment dels immigrants **84.2.m**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de primer acolliment dels immigrants, que inclou les actuacions sociosanitàries i d'orientació **138.1.a**

Correspon a la Generalitat desenvolupar la política d'integració dels immigrants i establir i regular mesures per a llur integració social i econòmica i per a llur participació social [138.1.b](#); [138.1.c](#)

Correspon a la Generalitat establir per llei un marc de referència per a l'acolliment i la integració dels immigrants [138.1.d](#)

La Generalitat té competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers, en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers [138.2](#)

La Generalitat participa en les decisions de l'Estat en aquesta matèria en la determinació del contingent de treballadors estrangers [138.3](#)

El percentatge de població immigrant és una variable bàsica per a determinar el nivell de recursos financers de què ha de disposar la Generalitat [206.6](#)

Vegeu també *retorn de catalans emigrats*

impacte

— ambiental

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a articular mesures que el corregeixin [46.2](#)

Vegeu també *medi ambient*

— financer

S'ha de valorar el que puguin tenir les disposicions generals de l'Estat sobre la Generalitat o les de la Generalitat sobre l'Estat [209](#)

impost

Vegeu també *sistema tributari*

— sobre determinats mitjans de transport

És un tribut estatal cedit totalment [DA 7.a](#)

— sobre el patrimoni

És un tribut estatal cedit totalment [DA 7.a](#)

— sobre el valor afegit

És un tribut estatal cedit parcialment [DA 7.b](#)

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 50% del rendiment d'aquest impost [DA 10](#)

L'atribució d'aquest impost es determina en funció del consum en el territori de Catalunya [DA 10](#)

L'Administració General de l'Estat ha de cedir competències normatives sobre aquest impost en determinades operacions [DA 11](#)

- **sobre el vi i begudes fermentades**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre els productes intermedis**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre hidrocarburs**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre l'alcohol i begudes derivades**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre l'electricitat**
És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**
- **sobre la cervesa**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre la renda de les persones físiques**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 50% del rendiment d'aquest impost **DA 8**
Es considera com a produït a Catalunya el rendiment cedit que correspongui als subjectes passius que hi resideixen **DA 8**
S'ha de proposar d'augmentar les competències normatives de la Generalitat sobre aquest impost **DA 8**
- **sobre les labors del tabac**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**

— **sobre les vendes al detall de determinats hidrocarburs**

És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

— **sobre successions i donacions**

És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

— **sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats**

És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

impostos

Vegeu sistema tributari

incendis

Els governs locals tenen competències pròpies en prevenció d'incendis **84.2.f**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de protecció civil inclou la direcció i la coordinació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis **132.1**

Vegeu també protecció civil

indicacions geogràfiques i de qualitat

Vegeu mencions de qualitat

indults

La Generalitat pot emetre informes en el procediment per a atorgar-ne **168.2**

indústria

La Generalitat hi té competència exclusiva, llevat de la planificació, en què té la competència compartida **139.1; 139.2**

La Generalitat té competència executiva en la defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria **155.2.b**

— **cinematogràfica**

Vegeu cinema

— **editorial**

Vegeu llibres

infància

Vegeu infants

infants

Els poders públics n'han de garantir la protecció, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o cruel·tat i de la pobresa i els seus efectes **40.3**

En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari **40.3**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que inclou les mesures de protecció social i llur execució **166.4**

Vegeu també *menors*

informació

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació **52.1**

L'Administració de la Generalitat ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió **71.4**

El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions **73.2**

Vegeu també *consumidors i usuaris; mitjans de comunicació social; rendició de comptes; tecnologies de la informació i de la comunicació*

— climàtica

Vegeu *informació meteorològica i climàtica*

— electoral

Les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals han de promoure la participació ciutadana **43.3**

Els poders públics han de procurar que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals **43.3**

Vegeu també *mitjans de comunicació social*

— en l'àmbit de la salut

Totes les persones tenen dret a ésser informades sobre els serveis sanitaris a què poden accedir i sobre les intervencions i els tractaments mèdics **23.3**

— en l'àmbit dels serveis socials

Totes les persones tenen dret a ésser informades sobre les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública **24.1**

— estadística

L'Administració de la Generalitat i l'Administració de l'Estat se n'han de facilitar mútuament **209.2**

— mediambiental

Totes les persones tenen dret a accedir a la que tenen els poders públics, amb els límits que es poden imposar per motius d'ordre públic justificats **27.3**

Els poders públics han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental **46.5**

— **meteorològica i climàtica**

En correspon a la Generalitat el subministrament, incloent-hi el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc **144.5**

Vegeu també *meteorologia*

— **policiàcia**

La Generalitat participa en el bescanvi d'informació en l'àmbit internacional, en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policiaques d'altres països i en els grups de treball amb les policies d'altres països **164.4**

infraestructures

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge inclou les previsions sobre emplaçaments d'infraestructures i equipaments sobre els quals tingui competència **149.1.d**

La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **149.2**

La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys, i es pot emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3**

— **de telecomunicacions**

Vegeu *telecomunicacions*

— **de transport**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els ports, els aeroports, els heliports i les altres infraestructures que no tinguin la qualificació d'interès general **140.1**

La Generalitat participa en els organismes d'abast supraautonòmic que exerceixen funcions sobre les de titularitat estatal **140.2**

La qualificació d'interès general d'un port, un aeroport o una altra infraestructura requereix l'informe previ de la Generalitat **140.3**

La Generalitat pot participar en la gestió d'un port, un aeroport o una altra infraestructura d'interès general, i pot també assumir aquesta gestió **140.3**

La Generalitat participa en la planificació i la programació dels ports i els aeroports d'interès general **140.4**

La Generalitat té competència sobre la connectivitat dels elements que integren la xarxa viària **140.5.c**

Les inversions de l'Estat a Catalunya es poden emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3**
Vegeu també *transport*

ingressos de la Generalitat

Vegeu *finances de la Generalitat*

inhabilitació del president o presidenta de la Generalitat

En poden ésser causa una incapacitat permanent, física o mental, i una condemna penal ferma **67.7; 67.8**

Vegeu també *president o presidenta de la Generalitat*

iniciativa

— de la reforma de l'Estatut

Correspon al Parlament, a proposta d'una cinquena part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat **222.1**

Vegeu també *Estatut d'autonomia de Catalunya*

— legislativa

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament **29.3**

Correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern, i també als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial **62.1**

L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació del règim especial del municipi de Barcelona **89**

innovació tecnològica

La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques **53.2**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.h**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la innovació tecnològica aplicable als habitatges **137.1.g**

Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en aquesta matèria s'han de fixar d'acord amb el que estableix el títol V **158.3**

S'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquesta matèria en l'àmbit de la Unió Europea i en altres institucions internacionals **158.3**

Vegeu també *recerca científica*

inspecció

- El Consell de Justícia de Catalunya té atribucions respecte a la de jutjats i tribunals **98.2.d**
- La Generalitat té competència compartida en la de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya **120.3**
- La Generalitat col·labora en la que exerceixen el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya sobre les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya **120.4**
- La competència executiva de la Generalitat sobre les fires internacionals que se celebren a Catalunya inclou l'activitat inspectora **121.2**
- La Generalitat té competència compartida en la de les cooperatives de crèdit i de les entitats gestores de plans i fons de pensions i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador **126.2**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de les sales d'exhibició cinematogràfica **127.1.a.segon**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural **127.1.b.segon**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou la inspecció del sistema educatiu **131.2.d**
- La Generalitat té competència compartida sobre la de les instal·lacions que produeixen, emmagatzemen, transporten i distribueixen energia **133.1.a; 133.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de l'habitatge **137.1.a**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de la construcció d'habitatges **137.1.e**
- La Generalitat té competència executiva en la de les infraestructures comunes de telecomunicacions **140.7.b**
- La Generalitat té competència compartida sobre la dels mercats de valors **145.c**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la d'urbanisme **149.5.e**
- La Generalitat té competència executiva en la de les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no ultrapassi el territori de Catalunya **154.2.b**
- La Generalitat assumeix tasques complementàries d'inspecció de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya **155.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva en la de tots els àmbits materials de competència de la Generalitat (en el marc de l'art. 149.1.18 CE) **159.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de centres, serveis i establiments sanitaris **162.1**

- La Generalitat té competència executiva sobre la de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya **163.b**
- L'alta inspecció de les institucions, les entitats i les fundacions en matèria de sanitat i seguretat social és reservada a l'Estat **165.2**
- La Generalitat té competència executiva sobre la de les institucions penitenciàries **168.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la dels serveis i les activitats de transport terrestre de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament per Catalunya **169.1.a**
- La Generalitat l'exerceix sobre els tributs propis i sobre els tributs estatals cedits totalment, i també, si en rep la delegació, sobre els altres tributs estatals **203.4; 204.1; 204.2**
- L'Administració tributària de l'Estat l'exerceix sobre els tributs estatals no cedits totalment, sens perjudici de la possibilitat de delegació o de col·laboració **203.4; 204.2; 204.3**

institucions

Vegeu Aran; Generalitat; relacions institucionals; sistema institucional de la Generalitat; tractats internacionals

instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

Vegeu col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

intermediació laboral

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació **170.1.d**

intrusisme

La competència exclusiva de la Generalitat sobre l'exercici de les professions titulades inclou la regulació de les garanties administratives per a evitar-lo **125.4.b**

inversió

- La de l'Estat en béns i equipaments culturals de Catalunya requereix l'acord previ amb la Generalitat **127.3**
- La Generalitat disposa de plena autonomia de despesa **202.2**
- La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar les despeses d'inversió **213.1**
- La de l'Estat a Catalunya en infraestructures s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys, i es pot emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3**

L'Estat ha de publicar la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya **DA 15**

Vegeu també *finançament de la Generalitat*

investigació

Vegeu *comissions parlamentàries d'investigació*

— científica

Vegeu *recerca científica*

— policíaca

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació estatal sobre la coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les policies locals **163.d**

La investigació criminal és una de les funcions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.5.c**

inviolabilitat

El Parlament és inviolable **55.3**

Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emeten en l'exercici de llur càrrec **57.1**

El síndic o síndica de greuges és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions **79.2**

IRPF

Vegeu *impost sobre la renda de les persones físiques*

IVA

Vegeu *impost sobre el valor afegit*

J

jocs i apostes

La Generalitat hi té competència exclusiva si l'activitat s'acompleix exclusivament a Catalunya **141.1**

L'autorització de noves modalitats d'àmbit estatal o la modificació de les existents requereix la deliberació a la Comissió Bilateral Generalitat- Estat i l'informe previ determinant de la Generalitat **141.2**

El que disposa l'article 141.2 no és aplicable a la modificació de les modalitats atribuïdes, per a finalitats socials, a les organitzacions d'àmbit estatal de caràcter social i sense finalitat de lucre **DA 14**

Vegeu també *tribut sobre jocs d'atzar*

joventut

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge **40.4**

Els poders públics han de promoure polítiques públiques perquè els joves puguin participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural **40.4**

La Generalitat hi té competència exclusiva **142.1**

Correspon a la Generalitat la relació amb les entitats internacionals en aquesta matèria, en col·laboració, si escau, amb l'Estat, i la tramitació dels documents que atorguin **142.2**

Vegeu també *igualtat*

joves

Vegeu *joventut*

Junta de Seguretat

Els governs locals tenen competències pròpies en la coordinació per mitjà d'aquesta dels diversos cossos i forces de seguretat **84.2.e**

La Generalitat participa, per mitjà d'aquesta, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya i en les relacions de col·laboració i auxili amb les policies d'altres països **164.4**

jurisdicció contenciosa administrativa

Correspon a la Generalitat la impugnació davant aquesta dels actes i els acords adoptats pels municipis **86.5**

justícia

Es proclama com a valor superior de la vida col·lectiva **preàmbul**

Catalunya, des de la seva tradició humanista, afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Vegeu també *poder judicial; Tribunal de Justícia de la Unió Europea*

— de pau

La Generalitat hi té competència i es fa càrrec de les indemnitzacions dels jutges i de la creació i la provisió de les secretaries i dels altres mitjans necessaris (en els termes de la LOPJ) **108.1**

El nomenament dels jutges correspon al Consell de Justícia de Catalunya **108.1**

— **de proximitat**

La Generalitat pot instar que s'estableixi en determinades poblacions un sistema de justícia de proximitat per a resoldre conflictes menors **108.2**

— **gratuïta**

La Generalitat té competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta **106.1**

jutges

Els que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3; 102.1**

La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir-ne les places vacants **101.1**

El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir-ne les places vacants (en els termes de la LOPJ) **101.2**

Els que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya **102.2**

Vegeu també *magistrats*

— **de pau**

Vegeu *justícia de pau*

jutjats

La Generalitat en pot crear per delegació del Govern de l'Estat (en els termes de la LOPJ) **107.2**

Vegeu també *jutges*

L**legislació**

Vegeu també *procediment legislatiu*

— **de seguretat social**

La Generalitat té competència compartida per a desplegar-la i executar-la **165.1.a**

— **penal**

La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma d'aquesta legislació quan incideix en les competències de menors **166.3.b**

— **penitenciària**

En correspon a la Generalitat l'execució **168.1**

— processal

La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma d'aquesta legislació quan incideix en les competències de menors **166.3.b**

legislatura

El president o presidenta de la Generalitat ha de convocar eleccions quinze dies abans que fineixi **56.4**

Fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, per manca d'elecció del president o presidenta de la Generalitat o per dissolució anticipada **66**

Vegeu també *Parlament de Catalunya*

literatura

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció literàries portades a terme a Catalunya **127.1.d.primera**

Vegeu també *llibres*

litoral

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà de la protecció del paisatge i la defensa del litoral **46.4**

La Generalitat té competència exclusiva en l'ordenació del litoral **149.3**

La Generalitat té competència exclusiva, dins l'ordenació del litoral, per a establir i regular plans territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges **149.3.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, inclòs l'atorgament de concessions d'obres fixes a la mar, i sobre la regulació i la gestió del règim econòmic financer **149.3.b; 149.3.c**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'execució d'obres i actuacions al litoral que no siguin d'interès general **149.3.d**

Corresponen a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral **149.4**

Vegeu també *abocaments; mar*

llacs

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme **84.2.n**

llavors

La Generalitat hi té competència exclusiva **116.1.e**

Llei orgànica**— 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya***Vegeu Estatut d'autonomia de Catalunya***— del poder judicial**

Determina els termes en què el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent per a conèixer de recursos i de procediments i per a tutelar drets **95.1**

Determina l'abast i el contingut dels recursos que tenen com a última instància el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.2**

Determina en quins termes participa el Consell de Justícia de Catalunya en la proposta de nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.5**

Determina en quins termes participa el Consell de Justícia de Catalunya en la proposta de nomenament dels presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.6**

Determina, juntament amb altres normes, les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya **98.1; 98.2**

Determina quins membres del Consell de Justícia de Catalunya han d'ésser nomenats pel Parlament **99.1**

Determina els termes en què el Consell de Justícia de Catalunya pot convocar els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats **101.2**

Determina el marc en què es poden crear cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat **103.3**

La Generalitat s'hi ha d'atenir en l'exercici de les seves competències sobre les oficines judicials i els òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals **105**

Estableix en quins termes la Generalitat pot crear seccions i jutjats **107.2**

Estableix en quins termes correspon a la Generalitat la competència sobre els jutjats de pau i en quins termes correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges de pau **108.1**

D'acord amb aquesta, la Generalitat pot instar que s'estableixi un sistema de justícia de proximitat **108.2**

La Generalitat exerceix totes les funcions i les facultats que aquesta llei reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya **109**

Lleialtat institucional

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en aquest principi **3.1**

S'ha de valorar d'acord amb aquest principi l'impacte financer de les disposicions generals de l'Estat sobre la Generalitat o les de la Generalitat sobre l'Estat 209

lleis

Vegeu també *Estatut d'autonomia de Catalunya*; *Llei orgànica del poder judicial*; *procediment legislatiu*

— de Catalunya

Es poden determinar per llei ens locals altres que els municipis, les vegueries i les comarques 2.3

Les lleis de normalització lingüística estableixen l'oficialitat de l'aranès 6.5

La llei que regula el funcionament del Govern ha de regular la possibilitat que es reuneixi fora de Barcelona 10

La llei relativa a les comunitats catalanes a l'exterior ha d'establir els termes en què la Generalitat els ha de prestar assistència i hi ha de fomentar els vincles 13

Es pot establir per llei l'extensió dels drets estatutaris a persones altres que els ciutadans de Catalunya 15.3

Es pot establir per llei la gratuïtat de l'ensenyament en etapes no obligatòries 21.4

S'ha d'establir per llei un sistema de mesures per a garantir el dret d'accés a un habitatge digne 26

S'han de regular per llei les condicions d'exercici i els efectes dels drets de petició i de queixa, i també les obligacions de la Generalitat i dels ens locals com a institucions receptores 29.5

S'han de regular per llei les condicions d'exercici i les garanties del dret d'accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general i del dret a una bona Administració 30.3

S'han de determinar per llei els casos en què cal adoptar una carta de drets dels usuaris dels serveis públics i d'obligacions dels prestadors 30.3

S'han de determinar per llei, amb relació a l'aranès, drets i deures lingüístics altres que els estatutaris 36.3

S'ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 37.2

S'ha de fer per llei la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets estatutaris 37.3

S'han de regular per llei les diferents unions estables de parella i les altres formes de convivència 40.7

- El règim electoral de Catalunya s'ha de regular per llei 56.1; 56.2; 56.3;
DT 2
- S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment de l'obligació de comparèixer davant una comissió d'investigació del Parlament 59.6
- El Parlament pot elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats 61.b
- El Parlament pot sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei 61.c
- S'ha de regular per llei la iniciativa legislativa popular que correspon als ciutadans 62.1
- S'ha de regular per llei la iniciativa legislativa que correspon als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial 62.1
- Les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1 han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic 62.2
- Les lleis de delegació legislativa al Govern no poden tenir per objecte ni la reforma de l'Estatut, ni les lleis de desenvolupament bàsic, llevat que siguin per a autoritzar l'establiment d'un text refós, ni la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets estatutaris, ni el pressupost de la Generalitat 63.1
- La delegació legislativa al Govern ha d'ésser expressa i s'ha de fer per llei 63.2
- Les lleis de delegació legislativa que autoritzin el Govern a formular un nou text articulat han de fixar les bases del text, i les que l'autoritzin a refondre textos legals han de determinar l'abast i els criteris de la refosa 63.3
- Les lleis de delegació poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius 63.4
- Es pot regular per llei la limitació de mandats del president o presidenta de la Generalitat 67.2
- S'ha de regular per llei l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat 67.5
- S'ha de determinar per llei el conseller o consellera que ha de suplir i substituir el president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció 67.8
- S'han de regular per llei l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern 68.3

- S'han d'establir per llei les funcions pròpies del conseller primer o consellera primera **69**
- S'ha de regular per llei l'organització de l'Administració de la Generalitat **71.6**
- S'han de determinar per llei les modalitats de descentralització funcional i les diverses formes de personificació de l'Administració de la Generalitat **71.6.a**
- S'han de determinar per llei les formes d'organització i gestió dels serveis públics de l'Administració de la Generalitat, i també la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i en la prestació dels serveis públics **71.6.b; 71.6.c**
- S'ha de determinar per llei l'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat **71.6.c**
- S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat **71.7**
- S'han de regular per llei la composició i les funcions de la Comissió Jurídica Assessora **72.1**
- S'han de regular per llei la composició i les funcions del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya **72.2**
- S'han de regular per llei la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels seus membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions, i se n'ha de garantir l'autonomia orgànica, funcional i pressupostària **77.3; 77.4**
- Es poden ampliar per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries **77.3**
- S'han de regular per llei els mecanismes destinats a garantir l'obligació de les administracions públiques i d'altres entitats i persones de cooperar amb el Síndic de Greuges, i les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació **78.5**
- S'han de regular per llei l'organització i les atribucions del Síndic de Greuges i l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament de la persona que n'ocupa el càrrec **79.2; 79.3**
- S'han de regular per llei l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes i l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament dels síndics de comptes **80.2; 81.2**
- S'han d'establir per llei els àmbits d'actuació del Consell de l'Audiovisual de Catalunya i els criteris d'elecció dels seus membres **82**
- S'han de regular per llei la creació, la modificació i la supressió de les comarques, i se n'ha d'establir el règim jurídic **83; 92.2**

- S'han de regular per llei la composició, l'organització i les funcions del Consell de Govern Locals 85
- S'han d'establir per llei els requisits per a l'aplicació del règim de consell obert en els municipis 86.2
- S'han de garantir per llei la descentralització i la capacitat suficients a les entitats municipals descentralitzades 86.7
- Les lleis no poden limitar el dret de cooperació entre els municipis si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que tenen reconeguda aquesta capacitat 87.2
- Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte les característiques que els diferencien 88
- S'ha d'establir per llei el règim especial del municipi de Barcelona 89
- S'han de regular per llei la creació, la modificació i la supressió de les vegueries, i se n'ha de desplegar el règim jurídic 91.4
- S'han de regular per llei la creació, la modificació i la supressió dels ens locals supramunicipals altres que la comarca, i se n'ha d'establir el règim jurídic 93
- S'ha d'establir per llei el règim especial de l'Aran 94.1; 94.3; 94.4
- S'han d'establir per llei els recursos financers suficients per al Consell General d'Aran 94.5
- S'ha de determinar per llei quins recursos extraordinaris de revisió correspon de resoldre al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.4
- Es poden establir per llei noves atribucions del Consell de Justícia de Catalunya 98.1
- S'han de determinar per llei la forma i l'abast en què els magistrats, els jutges i els fiscals han d'acreditar que coneixen el català i el dret propi de Catalunya 102.1; 102.2
- Es poden crear per llei cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat 103.3
- S'ha de fixar per llei la capitalitat de les demarcacions judicials 107.3
- S'ha de desplegar i concretar per llei la legislació bàsica de l'Estat en les matèries en què la Generalitat té competències compartides amb l'Estat 111
- S'ha d'establir per llei un marc de referència per a l'acolliment i la integració dels immigrants 138.1.d
- Es poden establir per llei procediments de relació entre els ens locals i la població 151.c

S'ha d'establir per llei el règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat 177.1

Es poden establir per llei tributs propis de la Generalitat 203.5

S'ha de crear per llei, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut, l'Agència Tributària de Catalunya 204.4; DF 2

Els pressupostos de la Generalitat i dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen s'aproven anualment per llei 212

S'han de regular per llei l'administració, la defensa i la conservació del patrimoni de la Generalitat 215.2

Les lleis poden autoritzar la Generalitat a constituir empreses públiques 216

La competència de la Generalitat en matèria de finançament local pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals 218.2

S'ha de regular per llei un fons de cooperació local 219.1

La llei de finances locals ha de desplegar els principis i les disposicions de l'Estatut en aquesta matèria i ha de determinar els criteris de distribució entre els governs locals dels ingressos consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals 219.2; 220

S'ha de regular per llei la designació dels senadors que representen la Generalitat DA 1.1; DA 1.2

Les lleis vigents en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut que siguin incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I s'hi han d'adaptar en el termini de dos anys DT 1.1

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis aprovades abans de l'entrada en vigor d'aquest DT 1.2

— de l'Estat

El Parlament pot elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats 61.b

El Parlament pot sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei 61.c

S'han de determinar per llei orgànica els termes en què el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets estatutaris 95.1

El projecte de llei de determinació i revisió de la demarcació i la planta judicials que el Govern de l'Estat trameti a les Corts Generals ha

- d'anar acompanyat de la proposta preceptiva del Govern de la Generalitat 107.1
- Es poden fixar per llei, com a principis o mínim comú normatiu, les bases en què s'ha d'emmarcar l'exercici per la Generalitat de la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva en les matèries en què té competències compartides amb l'Estat 111
- La Generalitat ha de respectar la legislació bàsica de l'Estat i la reserva de llei orgànica en l'exercici de la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions 118.1
- La Generalitat ha de respectar la legislació bàsica de l'Estat en l'exercici de la competència compartida sobre l'activitat financera de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya 120.2
- La Generalitat les ha de respectar en l'exercici de la competència executiva en matèria de salvament marítim 132.3
- Es pot establir per llei que la Generalitat participi en la gestió d'infraestructures de transport d'interès general, o que l'assumeixi 140.3
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat participa en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general 140.4
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat participa en la gestió de la xarxa viària de titularitat estatal 140.5
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat participa en la planificació i la programació de les infraestructures de la xarxa ferroviària de titularitat estatal 140.6
- S'han de determinar per llei els termes en què correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de comunicacions electròniques 140.7
- La Generalitat ha de respectar la legislació bàsica de l'Estat en la regulació del règim jurídic de la propietat del sòl 149.5.b
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat ha de participar en la gestió del registre estatal d'entitats religioses 161.2.a
- S'han d'establir per llei els termes en què la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra exerceix les funcions en l'àmbit de la policia judicial i de la investigació criminal 164.5.c
- La Generalitat les ha de respectar en la participació en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya 171.c
- S'ha de regular per llei la participació de la Generalitat en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències 174.3

Es poden establir per llei els termes en què la Generalitat ha de participar en els processos de designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial **180**

La Comissió Bilateral Generalitat - Estat delibera, fa propostes i, si escau, adopta acords amb relació als projectes de llei que incideixen en la distribució de competències entre l'Estat i la Generalitat **183.2.a**

Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat s'han de regular per llei orgànica (art. 157.3 CE), que s'ha d'interpretar harmònicament amb les normes de l'Estatut **201.1; DA 12**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de proposar mesures de cooperació per a garantir l'equilibri del sistema de finançament quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea **210.3**

La reforma de l'Estatut s'ha de fer per llei orgànica **222.1.b; 223.1.b; 223.1.d; 223.1.i**

El Govern de l'Estat ha de tramitar com a projecte de llei els acords a què arribi amb el Govern de la Generalitat per a la modificació de la relació de tributs estatals cedits **DA 7**

El Govern de l'Estat ha de tramitar com a projecte de llei l'acord de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat que determini l'abast i les condicions de la cessió de tributs estatals **DA 7**

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir de percentatge de cessió determinat respecte a diversos impostos **DA 8; DA 9; DA 10**

Vegeu també *Llei orgànica del poder judicial*

llengua

Totes les persones tenen dret a no ésser discriminades per raons lingüístiques **32**

Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial **35.4**

Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori **44.2**

— de signes catalana

Els poders públics n'han de garantir l'ús **50.6**

Ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte **50.6**

— oficial

Ho és el català, que és la llengua pròpia de Catalunya, i també ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol **6.1; 6.2**

- Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les 6.2
- Els poders públics han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici del dret d'utilitzar les dues llengües oficials i el compliment del deure de conèixer-les 6.2
- No hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües oficials 6.2
- Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes 32
- Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la que elegeixin 33.2
- Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada 33.2
- Cap persona, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, no pot patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, i no es pot exigir a ningú cap mena de traducció 33.2
- Els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia han d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3
- L'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 33.4
- Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis 34
- Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34
- El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la que elegeixin 35.5
- Les proves dels concursos i les oposicions de magistrats, jutges i fiscals, si tenen lloc a Catalunya, es poden fer en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat o candidata 101.3
- El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 102.4
- Vegeu també *aranès; castellà; català*

— pròpia

La de Catalunya és el català 6.1

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament 6.1

La de l'Aran és l'occità, amb la denominació d'*aranès* 6.5

El coneixement suficient de la llengua i del dret propis de Catalunya ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat de magistrats, jutges i fiscals 102.3

La Generalitat té competència exclusiva per a determinar-ne l'abast, els usos i els efectes jurídics de l'oficialitat 143.1

La Generalitat té competència exclusiva en la normalització lingüística del català 143.1

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran tenen competència sobre la normalització lingüística de l'occità 143.2

Vegeu també *aranès; català*

lleure

Els poders públics han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure 44.3

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.k

La Generalitat hi té competència exclusiva 134.3

La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte desenvolupar-lo 134.4

Vegeu també *activitats marítimes; activitats recreatives*

llibertat

La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles **preàmbul**

El poble català proclama la llibertat com un dels valors superiors de la seva vida col·lectiva **preàmbul**

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats que reconeixen l'Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya 4.1; 15.1; 37.4

Els poders públics han de promoure les condicions perquè tant la dels individus com la dels grups siguin reals i efectives 4.2

Els poders públics l'han de promoure 4.3

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat 44.1

Vegeu també *memòria històrica; Síndic de Greuges*

— d'ensenyament

La Generalitat ha de respectar el dret a la llibertat d'ensenyament en l'exercici de la competència compartida en matèria d'ensenyament no universitari 131.3

— religiosa

Els poders públics han de vetllar per la convivència religiosa i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques, i han de fomentar les relacions interculturals 42.7

La Generalitat hi té competència executiva 161.2

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la participació en la gestió del registre estatal; l'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses que hi estiguin inscrites, i la promoció, el desenvolupament i l'execució dels acords i dels convenis signats entre l'Estat i les dites esglésies, confessions i comunitats 161.2

Vegeu també *entitats religioses; igualtat; pluralisme en els mitjans de comunicació*

llibres

La Generalitat té competència exclusiva per a establir les mesures relatives a la producció i la distribució de llibres, i per a gestionar-ne el dipòsit legal i atorgar-ne els codis d'identificació 127.1.a

Vegeu també *béns documentals, bibliogràfics i culturals; biblioteques; patrimoni documental i bibliogràfic*

— de comptadoria d'hipoteques

Vegeu *notaris arxivers de protocols de districte*

llicències de doblatge

La Generalitat té competència exclusiva sobre el control i la concessió d'aquestes a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya 127.1.a.segon

Vegeu també *cinema; cultura*

lliure competència

La Generalitat, respecte a les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya, té competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats 154.1

La Generalitat, respecte a les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no ultrapassi el territori de Catalunya, té competència executiva en matèria de defensa de la competència **154.2**

lloges de contractació

La Generalitat hi té competència compartida **119.4**

Vegeu també *pesca*

LOPJ

Vegeu *Llei orgànica del poder judicial*

M

magistrats

Per a prestar llurs serveis a Catalunya han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

Els nomenaments i els cessaments dels que s'incorporen a la carrera judicial temporalment en òrgans jurisdiccionals situats a Catalunya són proposats al Consell General del Poder Judicial i expedits pel Consell de Justícia de Catalunya **98.2.b**

La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir-ne les places vacants **101.1**

El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir-ne les places vacants **101.2**

Els que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català **102.1**

La Generalitat participa en la designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial **180**

Vegeu també *jutges*

malalties professionals

Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

maltractaments

Vegeu *dones; drets; persones grans; violència de gènere*

mancomunitats

Vegeu *cooperació local*

mandat

Vegeu *diputats; legislatura*

mar

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca marítima en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca recreativa en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes, que inclou el marisqueig, l'aqüicultura, el busseig professional i la formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo **119.3**

La Generalitat té competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer **119.4**

La Generalitat té competència executiva en matèria de salvament marítim **132.3**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat i del medi ambient marí i aquàtic, si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítics **144.1.c**

La Generalitat té competència compartida en la regulació i la gestió dels abocaments efectuats en les aigües interiors **144.1.g**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, inclòs l'atorgament de concessions d'obres fixes a la mar, i sobre la regulació i la gestió del règim econòmic financer **149.3.b; 149.3.c**

La Generalitat té competència exclusiva en el transport marítim **169.6**

Vegeu també *espais naturals; litoral; medi ambient*

marina mercant

La Generalitat, en l'exercici de la competència exclusiva sobre el transport marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya, ha de respectar les competències de l'Estat en marina mercant i ports **169.6**

marisqueig

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo i gestionar-lo i per a establir les condicions per a practicar-lo, i també per a regular-ne i gestionar-ne els recursos **119.3.a**

mecanismes d'anivellament i de solidaritat

El finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes (art. 138.2 CE) **201.4; DA 4**

Els recursos de la Generalitat són, entre altres, els que deriven dels seus ingressos tributaris, ajustats a l'alça o a la baixa en funció de la seva participació en aquests mecanismes **206.1**

Els recursos financers de què disposi la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat entre les comunitats autònomes **206.3**

La Generalitat, si escau, en rep recursos **206.3**

S'han de determinar d'acord amb el principi de transparència, i se n'ha d'avaluar el resultat quinquennalment **206.4**

L'Estat ha de garantir que llur aplicació no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes *per capita* entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament **206.5**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat n'acorda la contribució **210.2.b**

medi ambient

Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació **27.2**

Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient **46.1**

Es regulen els objectius de les polítiques mediambientals **46.2**

Els governs locals tenen competències pròpies en la protecció del medi ambient **84.2.j**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos i dels ecosistemes pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.b**

La Generalitat té competència executiva sobre l'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos i dels ecosistemes aquàtics pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides **117.3.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors **119.2**

La Generalitat hi té competència compartida, i és competent per a l'establiment de normes addicionals de protecció **144.1**

La Generalitat té competència compartida sobre els instruments de planificació ambiental **144.1.a**

- La Generalitat té competència compartida sobre les mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals 144.1.b
- La Generalitat té competència compartida sobre els recursos naturals, la flora i la fauna, la biodiversitat i el medi ambient marí i aquàtic 144.1.c
- La Generalitat té competència compartida sobre la producció d'envasos i embalatges 144.1.d
- La Generalitat té competència compartida sobre la generació, la gestió, el trasllat i la disposició final de residus 144.1.e
- La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació de sòl i subsòl 144.1.f
- La Generalitat té competència compartida sobre els abocaments efectuats en aigües interiors i en aigües superficials i subterrànies internes 144.1.g
- La Generalitat té competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en aigües superficials i subterrànies 144.1.g
- La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació atmosfèrica 144.1.h
- La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle 144.1.i
- La Generalitat té competència compartida sobre la promoció de les qualificacions d'actuacions respectuoses amb el medi 144.1.j
- La Generalitat té competència compartida sobre la prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, i sobre el règim sancionador 144.1.k
- La Generalitat té competència compartida sobre les mesures de protecció de les espècies i sobre el règim sancionador 144.1.l
- La Generalitat exerceix determinades competències en aquesta matèria per mitjà del Cos d'Agents Rurals 144.6
- La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre ha de respectar les excepcions que es puguin establir per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors i de transició 149.3.b
- La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat ambiental 162.3.b
- La Generalitat té facultats d'execució de la legislació estatal sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics 164.3.b
- Vegeu també *Cos d'Agents Rurals; desenvolupament sostenible; deures en l'àmbit del medi ambient; drets en l'àmbit del medi ambient; espais naturals; recursos naturals*

mediació**— en l'àmbit cooperatiu**

La Generalitat hi té competència exclusiva 124.2.h

— en l'àmbit judicial

La Generalitat pot establir instruments i procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes judicials en les matèries de la seva competència 106.2

— en matèria d'esport

La Generalitat té competència exclusiva en l'ordenació dels òrgans competents 134.1.b

— en matèria de consum

Els poders públics han de garantir-ne els instruments 49.2

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-ne òrgans i procediments 123.c

— en matèria de transports terrestres

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-la 169.1.e

— laboral

La Generalitat l'ha de promoure per a resoldre conflictes d'interessos entre els diversos agents socials 45.6

La Generalitat té competència executiva en els instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals 170.1.k

Vegeu també *relacions laborals*

— social

Els poders públics han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació 42.7

medicina

Vegeu també *drets en l'àmbit de la salut; metges; personal sanitari*

— forense

Correspon a la Generalitat la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia (en el marc de la LOPJ) 105

memòria històrica

La Generalitat i els altres poders públics han de vetllar perquè es conegui i perquè es converteixi en símbol permanent dels valors democràtics 54

mentions de qualitat

La Generalitat té competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat (en el marc de l'art. 149.1.13 CE) 128.1; 128.2

La Generalitat participa en els òrgans de les denominacions que ultrapassen el territori de Catalunya, i exerceix facultats de gestió i control sobre llurs actuacions a Catalunya **128.3**

La Generalitat exerceix les obligacions de protecció de les denominacions d'origen i de les indicacions geogràfiques protegides **128.4**

Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat fora del territori de Catalunya **128.4**

menors

Tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per a desenvolupar llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social **17**

La Generalitat té competència exclusiva per a qualificar les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals **127.1.a.tercer**

Llur protecció és competència exclusiva de la Generalitat **166.3.a**

La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que hi incideixi **166.3.b**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular de manera específica el transport escolar o de menors **169.1.d**

Vegeu també *infants*

mercaderies

Vegeu *transport*

mercat

Vegeu també *lliure competència*

— assegurador

La Generalitat hi té competència compartida **126.2; 126.3; 126.4**

— de les telecomunicacions

Vegeu *Comissió del Mercat de les Telecomunicacions*

— de treball

Les persones que en són excloses tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu **25.2**

mercats de valors

La Generalitat té competència compartida en els mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya **145**

Vegeu també *Comissió Nacional del Mercat de Valors*

Mesa

— del Congrés dels Diputats

El Parlament pot presentar-li proposicions de llei **61.b**

— del Parlament

El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions 59.1

meteorologia

Correspon a la Generalitat l'establiment d'un servei meteorològic propi 144.5

Correspon a la Generalitat el subministrament d'informació meteorològica i climàtica 144.5

Correspon a la Generalitat la recerca meteorològica i climàtica i l'elaboració de la cartografia climàtica 144.5

metges

Han de respectar les instruccions anticipades dels pacients sobre intervencions i tractaments mèdics 20.2

Els usuaris de la sanitat pública tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa 23.2

La Generalitat té competència compartida sobre el règim estatutari i la formació del personal al servei del sistema sanitari públic 162.3.e

mines

Vegeu *règim miner*

Ministeri**— d'Economia i Hisenda**

La Generalitat col·labora en les activitats d'inspecció i sanció que aquest exerceix sobre les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya 120.4

— Fiscal

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin a l'hora de relacionar-s'hi 33.2

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya el representa a Catalunya, i exerceix les funcions que estableix el seu estatut orgànic 96.1; 96.4

La Generalitat pot subscriure-hi convenis 96.4

Vegeu també *Fiscalia*

mitjans de comunicació social

El català és la llengua d'ús normal i preferent en els públics 6.1

Els poders públics han de procurar que els electors en rebin una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals 43.3

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el dret a rebre'n una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós 52.1

La informació dels de titularitat pública ha d'ésser neutral 52.1

La Generalitat hi té competència compartida 146.2

La Generalitat hi ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya 146.3

Vegeu també *serveis de comunicació*

mobilitat

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació que en fomentin la millora 48.1

— internacional

La Generalitat té competència exclusiva en la promoció de la mobilitat internacional en matèria de joventut 142.1.b

— reduïda

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació que garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda 48.1

moció de censura

L'aprovació d'una moció de censura és causa de cessament del president o presidenta de la Generalitat 67.7

mort

Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat el procés de llur mort 20.1

Vegeu també *drets en l'àmbit de la salut*

Mossos d'Esquadra

Vegeu *Polícia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra*

moviment cooperatiu

Vegeu *cooperatives*

multes

Constitueixen part dels recursos de les finances de la Generalitat 202.3.j

multilateralitat

És un dels principis pels quals es regeixen les relacions de la Generalitat amb l'Estat 3.1

La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen 176.1

municipi de Barcelona

Disposa d'un règim especial 89

Vegeu també *Ajuntament de Barcelona; ciutat de Barcelona*

municipis

Integren el sistema institucional de la Generalitat 2.3

Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries 83.1

L'Estatut els garanteix un nucli de competències pròpies i plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i legalitat 84.1; 86.3

Són els ens locals bàsics de l'organització territorial i el mitjà de participació de la comunitat local en els afers públics 86.1

El govern i l'administració de cada un corresponen a l'ajuntament 86.2

Els actes i els acords que adopten no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració 86.4

Disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipals 87.1

Tenen dret a associar-se amb altres i cooperar entre ells i amb altres ens públics per a exercir llurs competències i tenen capacitat per a establir convenis i crear mancomunitats, consorcis i associacions 87.2

Tenen potestat normativa en l'àmbit de llurs competències 87.3

Les lleis que afecten llur règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer han de tenir en compte les diferents característiques que tenen 88

Llur voluntat de col·laboració i associació fonamenta la creació d'ens locals supramunicipals altres que la comarca 93

La Generalitat hi té competència exclusiva amb relació a la creació, la supressió i l'alteració dels termes, a la denominació, la capitalitat i els símbols, als topònims i a la determinació dels règims especials 151.b

La Generalitat té competència exclusiva sobre la determinació de llurs competències i potestats pròpies, en els àmbits especificats per l'article 84 160.1.b

L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir, per delegació, llurs funcions de gestió tributària 204.5

Vegeu també *cooperació local; ens locals; entitats municipals descentralitzades; municipi de Barcelona*

muntanya

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà de polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya 46.4

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme **84.2.n**

El Conselh Generau d'Aran té les facultats que la llei li atribueix en les actuacions de muntanya **94.4**

La Generalitat té competència compartida en la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de les vies pecuàries **116.2.b**

Vegeu també *forest; medi ambient*

museus

La Generalitat té competència exclusiva sobre els que no són de titularitat estatal **127.1.c; 127.1.d.segon**

La Generalitat té competència executiva sobre els que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió **127.2**

música

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció musicals portades a terme a Catalunya **127.1.d.primer**

mutualitats

— d'accidents de treball i malalties professionals

La Generalitat té competència compartida en la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que a compleixen a Catalunya **165.1.d**

— de previsió social

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les no integrades en el sistema de seguretat social **126.1**

La Generalitat té competència compartida sobre llur activitat **126.3**

N

nació

Vegeu *Catalunya*

nacionalitat

Vegeu també *Catalunya; igualtat*

— espanyola

Els estrangers que l'adquireixen, si tenen veïnatge administratiu a Catalunya i no manifesten llur voluntat en contra, resten sotmesos al dret civil català **14.2**

natura

Els poders públics han de fer efectives les condicions per a preservar-la **46.3**

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics **164.3.b**

Vegeu també *medi ambient; paisatge; recursos naturals*

negociació col·lectiva

Vegeu *relacions laborals*

no-discriminació

Vegeu *igualtat*

nomenaments

Vegeu *Consell de Justícia de Catalunya; Consell General del Poder Judicial; conseller primer o consellera primera; concursos; Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya; diputats; funcionaris; jutges; Llei orgànica del poder judicial; magistrats; notaris; notaris arxivers de protocols de districte; president o presidenta de la Generalitat; publicació dels nomenaments; registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles*

normalització lingüística

Vegeu *aranès; català; política lingüística*

normativa

Vegeu també *potestat normativa*

— **de l'Estat**

Correspon a la Generalitat la potestat reglamentària per a executar-la **112**

— **de la Unió Europea**

Correspon a la Generalitat desplegar-la, aplicar-la i executar-la quan afecti l'àmbit de les seves competències **113**

Si una normativa europea substitueix la legislació bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees **189.3**

Vegeu també *Unió Europea*

— **penitenciària**

La Generalitat té competència executiva per a dictar disposicions que l'adaptin a la realitat social de Catalunya **168.1.a**

— **sobre habitatges**

La Generalitat hi té competència exclusiva **137.1**

Vegeu també *habitatge*

— **tributària**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions i les fundacions que estableixi la normativa tributària i que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.1.b; 118.2.b**

Vegeu també *sistema tributari*

normes

— **de la Generalitat**

Tenen eficàcia territorial **14.1**

Llur publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* és suficient perquè entrin en vigor **68.5**

Les que tenen rang de llei vigents en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys **DT 1.1**

Els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les que tenen rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest **DT 1.2**

— **de procediment administratiu**

La Generalitat té competència exclusiva en les que deriven de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la mateixa Generalitat **159.1.c**

— **processals**

Correspon a la Generalitat dictar les que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya **130**

notaries

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin a l'hora de relacionar-s'hi **33.2**

La Generalitat hi té competència executiva **147.1**

La Generalitat té competència executiva per a establir les demarcacions notariales **147.1.c**

Vegeu també *notaris; registres de la propietat, mercantils i de béns mobles*

notaris

Per a prestar llurs serveis a Catalunya han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

La Generalitat té competència executiva per a nomenar-ne i per a administrar i resoldre les oposicions i els concursos corresponents **147.1.a**

Els candidats a proveir les notaries han d'ésser admesos en igualtat de drets i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans **147.1.a**

La Generalitat participa en l'elaboració dels programes d'accés al Cos de Notaris als efectes de l'acreditació del coneixement del dret català **147.1.b**

— **arxivers de protocols de districte**

La Generalitat té competència executiva per a nomenar-ne **147.1.d**

O

obra social

Vegeu caixes d'estalvis

obres

— **de regatge**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació i l'execució de les actuacions que hi estan relacionades pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.e**

— **hidràuliques**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de les que són en aigües que pertanyen a conques hidrogràfiques internes i que no són qualificades d'interès general **117.1.a**

Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de les que són d'interès general, sobre les quals té competència executiva **117.2**

Correspon a la Generalitat l'execució i l'explotació de les de titularitat estatal, si s'estableix per mitjà de conveni, pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides **117.3.b**

— **públiques**

Són competència exclusiva de la Generalitat les que s'executen al territori de Catalunya i que no han estat qualificades d'interès general ni afecten una altra comunitat autònoma **148.1**

La qualificació d'interès general d'aquestes obres requereix l'informe previ de la Generalitat **148.2**

La Generalitat participa en la planificació i la programació de les qualificades d'interès general **148.2**

La Generalitat pot subscriure convenis de col·laboració per a la gestió dels serveis públics als quals quedin afectades o adscrites obres públiques qualificades d'interès general o que afectin una altra comunitat autònoma **148.3**

Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin afectades o adscrites obres públiques que no siguin d'interès general **148.3**

Correspon a la Generalitat l'execució i la gestió de les d'interès general situades al litoral català **149.4**

occità

És oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen l'Estatut i les lleis de normalització lingüística **6.5**

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran tenen la competència sobre la normalització lingüística de l'occità **143.2**

Vegeu també *aranès*

oci

Vegeu *lleure*

ocupació

Els treballadors tenen dret a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació **25.1**

Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació **41.1**

Els poders públics han d'impulsar les polítiques d'ocupació plena **45.3**

Els governs locals tenen competències pròpies sobre el foment de l'ocupació **84.2.i**

La Generalitat té competència executiva en les polítiques actives d'ocupació **170.1.b**

La Generalitat té competència executiva en la intermediació laboral **170.1.d**

Correspon a la Generalitat la competència executiva en els procediments de regulació d'ocupació **170.1.f**

Vegeu també *treball*

— pública

La Generalitat té competència executiva per a aprovar-ne l'oferta pel que fa al personal no judicial al servei de l'Administració de justícia **103.2.a**

La Generalitat té competència compartida per a desenvolupar-ne els principis ordenadors **136.b**

oficines

— a l'exterior

La Generalitat té competència exclusiva per a crear oficines a l'estranger per a la promoció del turisme **171.b**

La Generalitat en pot establir per a promoure els interessos de Catalunya **194**

Vegeu també *acció exterior; turisme*

— judicials

Correspon a la Generalitat determinar-ne la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió **105**

Onze de Setembre

És un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1**

És la Diada de Catalunya **8.3**

opció lingüística

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya **33.1**

Aquest dret obliga els organismes públics i les entitats privades que en depenen **33.1**

Per a garantir aquest dret, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

Per a garantir aquest dret, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **33.4**

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics*

operacions de crèdit

Llur producte constitueix part dels recursos de les finances de la Generalitat **202.3.i**

oposicions

— a l'Administració de justícia

La Generalitat en proposa la convocatòria al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Ca-

talunya per a proveir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

Les proves dels concursos i les oposicions de magistrats, jutges i fiscals, si tenen lloc a Catalunya, es poden fer en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat o candidata **101.3**

— **al Cos de Notaris**

Vegeu *notaris*

ordenació

— **del litoral**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149.3**

Vegeu també *litoral*

— **del paisatge**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149.1**

Vegeu també *paisatge*

— **del sector pesquer**

La Generalitat hi té competència compartida **119.4**

Vegeu també *pesca*

— **del territori**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.a**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149**

— **farmacèutica**

Correspon a la Generalitat (en el marc de l'art. 149.1.16 CE) **162.2**

ordre

— **protocol·lari**

El Parlament ha de fixar l'ordre protocol·lari de les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya **8.5**

Vegeu també *protocol; símbols nacionals*

— **públic**

El dret d'accés a la informació mediambiental de què disposen els poders públics només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats **27.3**

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra exerceix totes les funcions en aquest àmbit **164.5.a**

— **social**

La Generalitat té competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou la potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social **170.1.h**

Vegeu també *relacions laborals*

organismes**— comuns**

La Generalitat i l'Estat poden subscriure convenis i tractats que incloguin la creació d'organismes comuns amb comunitats i territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya **12**

— estatals econòmics i socials

La Generalitat designa membres dels òrgans de direcció de determinats organismes estatals o participa en els processos per a designar-ne, i pot sol·licitar a l'Estat que creï delegacions territorials d'alguns d'aquests organismes **182; 183.2.f; DF 4**

— internacionals

La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè el català hi sigui present i s'utilitzi **6.3**

La Generalitat ha de participar en els competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya **198**

organismes genèticament modificats

La Generalitat té competència exclusiva en les llavors i els planters, especialment pel que fa als organismes genèticament modificats **116.1.e**

organització**— de l'Administració de la Generalitat**

Les lleis l'han de regular **71.6**

Vegeu també *Administració de la Generalitat*

— de l'Aran

Es regula **94**

Vegeu també *Aran*

— judicial

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina **95.1**

— territorial

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

La Generalitat hi té competència exclusiva **151**

Vegeu també *comarques; ens locals; municipis; vegueries*

organitzacions**— agràries i ramaderes**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-ne la participació en organismes públics **116.1.c**

— **culturals**

La Generalitat n'ha de promoure la projecció internacional i l'afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional 200

— **de consumidors i usuaris**

Els poders públics hi han de donar suport 49.2

— **del tercer sector social**

Tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials 24.4

Vegeu també *entitats associatives*

— **empresarials**

Tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social 25.5

Han d'estar representades en l'espai català de relacions laborals 45.4

Han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.6

Vegeu també *relacions laborals*

— **esportives**

La Generalitat n'ha de promoure la projecció internacional i, si escau, l'afiliació a les entitats internacionals afins 200

— **professionals**

Han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.7

— **sindicals**

Vegeu *sindicats*

— **socials**

La Generalitat n'ha de promoure la projecció internacional i, si escau, l'afiliació a les entitats internacionals afins 200

òrgans— **consultius de la Unió Europea**

La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant els òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió de la Unió Europea si tracten afers que són de la seva competència 187.1

— **consultius del Govern**

La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu 72.1

El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya ho és en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals 72.2

— **de participació en matèria d'ensenyament no universitari**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a regular-los 131.2.a

— **economicoadministratiu**

La Generalitat assumeix, per mitjà d'aquests, la revisió per la via administrativa de les reclamacions contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya **205**

— **jurisdiccionals**

Es regulen les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte a aquests òrgans **98.2**

Correspon a la Generalitat determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals **105**

orientació jurídica gratuïta

Vegeu *justícia gratuïta*

orientació sexual

Els poders públics han de promoure la igualtat de les unions estables de parella, amb independència de l'orientació sexual de llurs membres **40.7**

Els poders públics han de promoure l'eradicació de l'homofòbia **40.8**

Vegeu també *igualtat*

P

paisatge

Totes les persones tenen dret a gaudir-ne en condicions d'igualtat **27.1**

Totes les persones tenen el deure de fer-ne un ús responsable **27.1**

Els poders públics han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic **46.3**

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà de la protecció del paisatge i la defensa del litoral **46.4**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir les directrius d'ordenació i gestió del paisatge i de les actuacions que hi incideixen **149.1.a**

paradors de turisme

La Generalitat participa en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya **171.c**

paritat entre dones i homes

Els poders públics l'han de garantir **41.2**

La llei electoral n'ha d'establir els criteris per a l'elaboració de les llistes electorals **56.3**

Vegeu també *dones*

Parlament de Catalunya

Ha definit Catalunya com a nació **preàmbul**

Integra la Generalitat, juntament amb la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II **2.2**

Ha de regular les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya i n'ha de fixar l'ordre protocol·lari **8.5**

La seva seu permanent és la ciutat de Barcelona, sens perjudici que es pugui reunir en altres llocs, d'acord amb el que estableix el Reglament del Parlament **10**

Designa una autoritat independent que vetlla per protegir els drets de les persones relatius a les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat **31; 156.d**

Representa el poble de Catalunya **55.1**

Exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern **55.2**

És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític **55.2**

Se'n regulen les funcions **55.2; 61**

És inviolable **55.3**

Es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys **56**

Els que en són membres són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec **57**

Gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària **58**

Té un president o presidenta i una mesa elegits pel Ple **59**

Se'n regula el règim de reunions i sessions **60**

Es regula la iniciativa legislativa **62**

Elegeix el president o presidenta de la Generalitat d'entre els seus membres **67.2**

Resta dissolt automàticament si cap candidat o candidata no és elegit un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura **67.3**

No pot ésser dissolt pel conseller o consellera que supleix o substitueix el president o presidenta de la Generalitat **67.8**

El president o presidenta de la Generalitat li dona compte del nomenament i la separació del conseller primer o consellera primera **69.1**

Els membres del Govern tenen drets i obligacions envers el Parlament **73**

- El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant seu de forma solidària 74.1
- Pot ésser dissolt pel president o presidenta de la Generalitat 75
- Proposa al president o presidenta de la Generalitat dues terceres parts dels membres del Consell de Garanties Estatutàries 77.1
- Elegeix el síndic o síndica de greuges 79.1
- La Sindicatura de Comptes en depèn orgànicament 80.2
- Designa els síndics de la Sindicatura de Comptes 81.1
- El fiscal o la fiscal superior de Catalunya li ha de trametre i presentar la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 96.3
- Designa els membres del Consell de Justícia de Catalunya que determini la llei orgànica del poder judicial 99.1
- Designa l'autoritat competent encarregada de vetllar per garantir el dret a la protecció de dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat 156.d
- Estableix per llei el règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat 177.1
- Els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat hi poden comparèixer 179
- La Comissió Bilateral Generalitat - Estat li trasllada una memòria anual 183.3
- Ha de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions pertinents sobre les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents 185.1
- Ha de formular observacions amb relació a les iniciatives presentades per l'Estat davant la Unió Europea 186.4
- Pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú 187.4
- La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat li ret comptes 210.4
- Li correspon, juntament amb el Govern de la Generalitat, la iniciativa de la reforma de l'Estatut 222; 223
- Vegeu també *diputats; eleccions al Parlament; grups parlamentaris; lleis de Catalunya; règim electoral del Parlament; procediment legislatiu; Reglament del Parlament*

Parlament Europeu

- El Parlament de Catalunya hi pot establir relacions en àmbits d'interès comú 187.4

participació

- Els poders públics han de facilitar la de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social 4.2
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics 29.1
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats 29.2
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament 29.3; 62.1
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament 29.4
- Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals 29.5
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments 29.6
- Els poders públics l'han de fomentar en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític 43.1
- Els poders públics l'han de facilitar, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori 43.2
- Les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals l'han de promoure 43.3
- El sistema electoral ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori 56.2
- La Generalitat té competència exclusiva en la promoció de les iniciatives de participació de la gent jove 142.1.b
- Vegeu també *cooperatives; dones; ensenyament; Generalitat; organitzacions del tercer sector social; organitzacions empresarials; sindicats; treballadors; Unió Europea*

patrimoni

- Vegeu també *impost sobre el patrimoni; impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats*

— arqueològic

- Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés 44.5
- La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració 127.1.b.segon
- Vegeu també *patrimoni cultural*

— **arquitectònic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **artístic**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés **44.5**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l i difondre'l **127.1.d.segon**

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **bibliogràfic**

Vegeu *patrimoni documental i bibliogràfic*

— **científic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **cultural**

Totes les persones tenen el deure de respectar-lo i preservar-lo **22.2**

Els poders públics n'han de fomentar la conservació i la difusió **44.4**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés **44.5**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i executar mesures destinades a garantir-ne l'enriquiment i la difusió i a facilitar-hi l'accés **127.1.b.primera**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre els béns mobles i immobles que l'integren **127.1.b.tercera**

La Generalitat té competència exclusiva per a protegir-lo **127.1.b.quarta**

La Generalitat té competència exclusiva per a conservar i recuperar els béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic **127.1.c.tercera**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l i difondre'l **127.1.d.segon**

Vegeu també *cultura*

— **de la Generalitat**

Els seus rendiments integren els recursos de les finances de la Generalitat [202.3.g](#)

És integrat pels béns i els drets dels quals és titular i pels que adquireixi per qualsevol títol jurídic [215.1](#)

Una llei del Parlament n'ha de regular l'administració, la defensa i la conservació [215.2](#)

— **documental i bibliogràfic**

La Generalitat té competència exclusiva per a conservar i recuperar els béns que l'integren [127.1.c.tercer](#)

Vegeu també *béns documentals, bibliogràfics i culturals; patrimoni cultural*

— **etnològic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració [127.1.b.segon](#)

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **històric**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés [44.5](#)

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració [127.1.b.segon](#)

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **industrial**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés [44.5](#)

— **monumental**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l i difondre'l [127.1.d.segon](#)

— **natural**

Totes les persones tenen el deure de col·laborar per a conservar-lo [27.2](#)

Els poders públics han d'establir les condicions que en permetin el gaudi a tothom [46.3](#)

— **tècnic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració [127.1.b.segon](#)

Vegeu també *patrimoni cultural*

Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Vegeu *Arxiu de la Corona d'Aragó*

patronats

La Generalitat té competència exclusiva per a regular els de les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.2.a**

pau

Catalunya afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món **51.1**

Vegeu també *justícia de pau*

peatges

Les inversions de l'Estat a Catalunya es poden emprar per a alliberar peatges **DA 3.1**

pel·lícules

Vegeu *cinema*

pensions

Vegeu també *entitats gestores de plans i fons de pensions*

— no contributives

La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou el reconeixement i la gestió de les pensions no contributives **165.1.e**

personal**— al servei de l'Administració de justícia**

Ha d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3; 102.4**

La Generalitat té competència normativa i competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial (en els termes de la LOPJ) **103.1; 103.2**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de personal laboral **103.4**

— al servei de l'Administració de l'Estat a Catalunya

Ha d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **33.4**

— al servei de l'Administració de la Generalitat

Una llei n'ha de regular l'estatut jurídic **71.7**

— al servei de la Fiscalia a Catalunya

Ha d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **102.4**

- **al servei de les administracions públiques**
 - Té l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament 59.5
 - La Generalitat té competència exclusiva sobre el seu règim estatutari 136.a
 - La Generalitat té competència compartida per al desenvolupament dels principis ordenadors de l'ocupació pública, sobre l'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari, les situacions administratives i els drets, els deures i les incompatibilitats d'aquest personal 136.b
 - La Generalitat té competència exclusiva, en matèria de personal laboral, per a adaptar la relació de llocs de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la seva formació 136.c
- **de seguretat privada**
 - La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria d'autorització de centres de formació d'aquest personal 163.c
- **dependent del Parlament**
 - El Parlament en fixa l'estatut 58.2
- **docent**
 - La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ensenyament no universitari, la qual inclou la formació permanent i el perfeccionament del personal docent 131.2.f
 - La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al règim retributiu en l'ensenyament universitari 172.1.h
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència d'aquest personal 172.2.f
- **investigador**
 - La competència exclusiva de la Generalitat sobre els seus centres i estructures de recerca inclou la regulació i la formació professional d'aquest personal 158.1.d
 - La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou el règim retributiu d'aquest personal 172.1.h
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació del règim d'aquest personal 172.2.e
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència d'aquest personal 172.2.f
- **sanitari**
 - Ha de respectar les instruccions anticipades dels pacients sobre intervencions i tractaments mèdics 20.2

La Generalitat té competència compartida sobre el règim estatutari i la formació del personal al servei del sistema sanitari públic **162.3.e**

persones

Els poders públics han de tenir com a objectiu la millora de llur qualitat de vida **40.1**

Vegeu també *deures; drets; igualtat*

— amb discapacitats

Els poders públics n'han de garantir la protecció jurídica i n'han de promoure la integració social, econòmica i laboral **40.5**

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació que garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda **48.1**

Els poders públics han de garantir les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones sordes que optin per l'ús de la llengua de signes catalana **50.6**

— grans

Tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, i no poden ésser discriminades a causa de l'edat **18**

Els poders públics n'han de garantir la protecció perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural **40.6**

Els poders públics n'han de procurar la plena integració en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional **40.6**

perspectiva de gènere

Els poders públics n'han de garantir la incorporació transversal en totes les polítiques públiques **41.2**

Vegeu també *dones*

pesca

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges, als rius i als llacs **84.2.n**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de pesca fluvial **119.1**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors **119.2**

- La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors 119.2
- La Generalitat té competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer 119.4
- La Generalitat té competència compartida sobre la regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat i del medi ambient marí i aquàtic, si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims 144.1.c
- Vegeu també *activitats marítimes*

peticions

- Totes les persones tenen dret a dirigir-ne a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals, en matèries de les competències respectives 29.5
- El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les individuals i col·lectives dirigides al Parlament 59.7

planificació

- **ambiental**
 - La Generalitat hi té competència compartida 144.1.a
- **d'aeroports**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als que no tenen la qualificació legal d'interès general 140.1.a
 - La Generalitat hi participa pel que fa als d'interès general 140.4
- **d'emergències i seguretat civil**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva 132.1
- **d'equipaments comercials**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva 121.1.d
- **d'equipaments culturals**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva 127.1.a.quart
 - Vegeu també *cultura*
- **d'espais naturals**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva (en el marc de l'art. 149.1.23 CE) 144.2
- **d'habitatge públic**
 - Els governs locals hi tenen competències 84.2.b
 - Vegeu també *habitatge*
- **d'heliports**
 - La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als que no tenen la qualificació legal d'interès general 140.1.a

- **d'infraestructures de transport**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a les que no tenen la qualificació legal d'interès general 140.1.a
- **d'institucions penitenciàries**
La Generalitat hi té competència executiva de la legislació de l'Estat 168.1.b; 168.1.c
Vegeu també *sistema penitenciari*
- **d'obres públiques**
La Generalitat té competència exclusiva sobre les que s'executen al territori de Catalunya que no han estat qualificades d'interès general ni afecten una altra comunitat autònoma 148.1
La Generalitat hi participa pel que fa a les qualificades d'interès general 148.2
- **de l'activitat econòmica**
La Generalitat en pot establir una en el marc de les directrius que estableixi la planificació general de l'Estat 152.3
Correspon a la Generalitat desenvolupar-la i gestionar-la 152.4
La Generalitat participa en l'estatal per mitjà dels mecanismes que estableix el títol V 152.4.b
- **de l'agricultura i la ramaderia**
La Generalitat hi té competència compartida 116.2.a
- **de l'educació infantil**
Els governs locals hi tenen competències 84.2.g
Vegeu també *educació infantil; ensenyament*
- **de l'esport**
La Generalitat hi té competència exclusiva 134.1.a; 134.1.h
Vegeu també *esport*
- **de la caça**
La Generalitat hi té competència exclusiva 119.1.a
Vegeu també *caça*
- **de la indústria**
La Generalitat hi té competència compartida 139.2
- **de la inspecció de jutjats i tribunals**
Vegeu *Consell de Justícia de Catalunya*
- **de la pesca fluvial**
La Generalitat hi té competència exclusiva 119.1.a
Vegeu també *pesca*
- **de la seguretat pública**
Correspon a la Generalitat 164.1.a

- **de la xarxa viària**
La Generalitat hi té competència exclusiva 140.5.a
- **de polítiques per a la dona**
La Generalitat hi té competència exclusiva 153.a
Vegeu també *dones*
- **de ports**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als que no tenen la qualificació legal d'interès general 140.1.a
La Generalitat hi participa pel que fa als d'interès general 140.4
Vegeu també *ports*
- **del sector agroalimentari**
La Generalitat hi té competència compartida 116.2.a
- **del sector turístic**
La Generalitat hi té competència exclusiva 171.a
Vegeu també *turisme*
- **del transport fluvial de passatgers**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al que transcorre íntegrament per Catalunya 169.6.a
Vegeu també *transport*
- **del transport marítim de passatgers**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al que transcorre íntegrament per Catalunya 169.6.a
Vegeu també *transport*
- **del transport terrestre**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorre íntegrament per Catalunya 169.1.a
Vegeu també *transport*
- **estadística**
La Generalitat hi té competència exclusiva 135.1.a
- **hidrològica**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a les conques hidrogràfiques internes 117.1
La Generalitat hi participa pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides 117.3
La Generalitat hi participa pel que fa als recursos hídrics i els aprofitaments hidràulics que passen per Catalunya o que hi fi-neixen provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol 117.5

— **sanitària**

La Generalitat hi té competència compartida 162.3

plans

— **d'estudis**

L'ensenyament del català i el castellà hi ha de tenir una presència adequada 35.2

La Generalitat, pel que fa als ensenyaments no universitaris, hi té competència compartida 131.3.c

— **de pensions**

Vegeu *entitats gestores de plans i fons de pensions*

— **territorials**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir i regular les figures de planejament territorial i el procediment per a tramitar-les i aprovar-les 149.1.b

La Generalitat té competència exclusiva per a establir i regular els d'ordenació i ús del litoral i de les platges 149.3.a

Vegeu també *planificació*

planta judicial

El Govern de la Generalitat n'ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió 107.1

Les modificacions d'aquesta que no comportin reforma legislativa poden correspondre al Govern de la Generalitat, que pot crear seccions i jutjats 107.2

planters

La Generalitat hi té competència exclusiva 116.1.e

platges

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme 84.2.n

La Generalitat hi té competència exclusiva, respectant el règim general del domini públic, pel que fa a establir i regular plans territorials d'ordenació i ús 149.3.a

Vegeu també *litoral*

Ple

— **del Parlament**

Vegeu *Parlament de Catalunya*

— **dels Consellers i Conselleres Generals**

Vegeu *Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus*

Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus

Integra el Conselh Generau d'Aran 94.2

pluralisme

És un principi rector de l'actuació dels poders públics 4.3

Els poders públics l'han de respectar en promoure la participació social en l'elaboració de les polítiques públiques 43.1

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat 44.1

El Parlament és la seu on s'expressa preferentment 55.2

— en els mitjans de comunicació

Els poders públics han de procurar que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals 43.3

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el pluralisme polític, social, cultural i religiós en els mitjans de comunicació 52.1

La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya 146.3

població

S'ha de tenir en compte com una de les variables per a determinar les necessitats de despesa de la Generalitat 206.6

poble

Vegeu també *Defensor del Poble*

— aranès

Vegeu *Aran*

— de Catalunya

Ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern preàmbul

Vol fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa i respectuosa dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de les persones i dels pobles preàmbul

Proclama com a valors superiors la llibertat, la justícia i la igualtat preàmbul

Manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya preàmbul

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els seus drets històrics **preàmbul; 5**

El Parlament n'ha recollit el sentiment i la voluntat en definir Catalunya com a nació **preàmbul**

N'emanen els poders de la Generalitat **2.4**

El Parlament el representa **55.1**

Vegeu també *Catalunya*

— gitano

Els poders públics han de garantir el reconeixement de la seva cultura com a salvaguarda de la seva realitat històrica **42.7**

Vegeu també *igualtat*

pobles

Les institucions de la Generalitat són el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles **preàmbul**

Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya **preàmbul**

Catalunya aferma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

Els poders públics han de reconèixer llur dret a conservar i desenvolupar la identitat **4.2**

La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació a llur desenvolupament **51.2**

pobresa

Les persones o famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania **24.3**

Els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes **40.3**

Els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius en situació de pobresa i de risc d'exclusió social **42.2**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i aprovar plans i programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social **166.1.c**

Vegeu també *benestar social*

poder judicial

Es regula el poder judicial a Catalunya **títol III**

Vegeu també *Administració de justícia; Consell de Justícia de Catalunya; Fiscalia; jutges; Llei orgànica del poder judicial; magistrats; Tribunal Superior de Justícia de Catalunya*

polícia

Vegeu també *Cos d'Agents Rurals; Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra; policies locals*

— administrativa

Corresponen a la Generalitat, pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides, les facultats de policia del domini públic hidràulic que li atribueixi la legislació estatal **117.3.c**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'adopció de mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat **121.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la relativa a activitats i instal·lacions destinades a la joventut **142.1.c**

El Cos d'Agents Rurals exerceix funcions de policia administrativa especial **144.6**

És una de les funcions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.5.b**

— judicial

És una de les funcions del Cos d'Agents Rurals **144.6**

És una de les funcions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.5.c**

Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb les policies **163.d**

Correspon a la Generalitat de crear-la i organitzar-la **164.1.b**

La Generalitat en té el comandament suprem **164.2**

La Generalitat participa en la coordinació de les polítiques de seguretat i l'activitat dels cossos policíacs de l'Estat i de Catalunya i en les relacions de col·laboració i auxili amb les policies d'altres països **164.4**

Té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia en seguretat ciutadana i ordre públic, com a policia administrativa i com a policia judicial i d'investigació criminal **164.5**

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i del control de so i enregistraments en l'àmbit públic efectuats per la policia de Catalunya **173**

policies locals

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb les policies **163.d**

Correspon a la Generalitat de fer-ne l'ordenació i de coordinar-ne l'actuació **164.1.a; 164.2**

política lingüística

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Vegeu també *aranès, castellà; català*

ports

La Generalitat, en l'exercici de la competència exclusiva sobre el transport marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya, ha de respectar les competències de l'Estat en marina mercant i ports **169.6**

Vegeu també *infraestructures de transport*

potestat

— disciplinària

Vegeu *règim disciplinari*

— legislativa

El Parlament l'exerceix **55.2**

El Parlament la pot delegar en el Govern **63**

Correspon a la Generalitat, de manera íntegra, en l'àmbit de les seves competències exclusives **110.1**

Correspon a la Generalitat, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències compartides **111**

Correspon a la Generalitat desplegar la normativa de la Unió Europea que afecti l'àmbit de les seves competències **113**

Vegeu també *lleis*

— normativa

Els municipis en tenen en l'àmbit de llurs competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia **87.3**

Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia **103.1**

La Generalitat té capacitat normativa sobre els tributs estatals cedits totalment, sobre els tributs estatals cedits parcialment, si s'escau, i sobre els tributs propis que creï per llei **203.2; 203.3; 203.5; 203.6; DA 7**

S'ha de proposar d'augmentar la capacitat normativa de la Generalitat amb relació a l'impost sobre la renda de les persones físiques **DA 8**
L'Administració general de l'Estat ha de cedir competències normatives sobre determinades operacions amb relació a l'impost sobre el valor afegit i als impostos especials de fabricació **DA 11**

— **reglamentària**

El Govern l'exerceix **68.1**

Correspon a la Generalitat, de manera íntegra, en l'àmbit de les seves competències exclusives **110.1**

Correspon a la Generalitat, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències compartides **111**

Correspon a la Generalitat en l'àmbit de les seves competències executives **112**

Comprèn l'aprovació de disposicions per a l'execució de la normativa de l'Estat **112**

Presidència de la Generalitat

Integra la Generalitat, juntament amb el Parlament, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II **2.2**

La seva seu permanent és la ciutat de Barcelona **10**

Vegeu també *president o presidenta de la Generalitat*

president o presidenta

— **d'audiència provincial**

El Consell de Justícia de Catalunya participa en la seva designació **98.2.a**

— **de la Generalitat**

El Parlament es reuneix en sessió extraordinària a petició seva **60.1**

La regulació del seu estatut personal és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Promulga, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius, i n'ordena la publicació **65; 67.6.a**

Té la més alta representació de la Generalitat **67.1**

Dirigeix l'acció de Govern **67.1**

Té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya **67.1**

És elegit pel Parlament **67.2**

És nomenat pel rei **67.4**

Una llei del Parlament en regula l'estatut personal **67.5**

Ordena la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya **67.6.b**

- Demana la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya **67.6.c**
- Cessa per renovació del Parlament com a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, i per condemna penal ferma **67.7; 67.8**
- Pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera **67.9**
- És membre del Govern **68.2**
- Pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament **69**
- Té el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula **73.1**
- Respon políticament, juntament amb els consellers, davant el Parlament de forma solidària **74.1**
- La delegació de funcions no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament **74.2**
- Pot dissoldre el Parlament **75**
- Ordena la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* del nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.5**
- Presideix una junta de seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat **164.4**
- **de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya**
 - És nomenat a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya **95.6; 98.2.a**
 - **de vegueria**
 - Forma el consell de vegueria juntament amb els consellers **91.1**
 - És escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres **91.2**
 - **del Parlament**
 - El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions **59.1**
 - Presideix la Diputació Permanent **59.4**
 - Convoca les sessions extraordinàries del Parlament **60.1**
 - **del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya**
 - És el representant del poder judicial a Catalunya **95.5**
 - És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya **95.5; 98.2.a**
 - El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **95.5**

presons

Vegeu *sistema penitenciari*

pressupostos**— de la Generalitat**

Són aprovats pel Parlament 55.2; 212

El Ple del Parlament no en pot delegar la tramitació i l'aprovació en una comissió 62.3

No poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei 63.1; 64.1

Tenen caràcter anual, són únics i inclouen totes les despeses i els ingressos de la Generalitat i dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen 212

El Govern els elabora i els executa 212

Correspon al Parlament d'examinar-los, esmenar-los, aprovar-los i controlar-los 212

La llei de pressupostos no pot crear tributs, però en pot modificar si ho estableix una llei tributària substantiva 212

La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic 213

Correspon a la Generalitat establir límits i condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària 214

Vegeu també *finances de la Generalitat*

— del Parlament

El Parlament els elabora i els aprova 58.2

— generals de l'Estat

Constitueixen recursos de les finances de la Generalitat transferències i assignacions amb càrrec a aquests 202.3.e

prestacions

Totes les persones tenen dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars 16

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania 24.3

Les persones excloses del mercat de treball que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2

Vegeu també *ajuts públics*

— professionals

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de les de caràcter obligatori 125.4.b

preu just

Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva per a crear i regular un òrgan propi que el determini **159.4.c**

preus

Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser-ne informats d'una manera veraç i entenedora **28.1**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre les infraestructures de transport que no siguin d'interès general inclou el règim econòmic dels serveis portuaris i aeroportuaris, especialment les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens **140.1.c**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de transport terrestre inclou la potestat tarifària **169.1.f**

Els ingressos per la percepció dels públics constitueixen recursos de les finances de la Generalitat **202.3.f**

Vegeu també *preu just; sistema tributari*

prevenció**— d'incendis**

Vegeu *incendis*

— de riscos laborals

Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

principis rectors de les polítiques públiques

Els poders públics han de promoure els que estableixen l'Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals **4**

Els poders públics han d'orientar llurs polítiques d'acord amb els que estableixen la Constitució i l'Estatut, i els han de promoure i garantir **39.1**

El reconeixement, el respecte i la protecció d'aquests principis informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics **39.2**

Són exigibles davant la jurisdicció **39.3**

S'estableixen els de caràcter estatutari **capítol V del títol I**

procediment**— administratiu**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment i l'aplicació del relatiu a la queixa i la reclamació en matèria de consum **123.a**

La Generalitat té competència exclusiva en les normes de procediment administratiu que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la Generalitat **159.1.c**

— de reforma de l'Estatut

Vegeu *Estatut d'autonomia de Catalunya*

— legislatiu

Els ciutadans tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis **29.4**

L'aprovació de la llei electoral requereix una majoria especial **56.2**

L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament requereixen la majoria absoluta **58.3**

Perquè els acords adoptats pel Parlament siguin vàlids, cal la presència de la majoria absoluta dels diputats i l'aprovació de la majoria simple dels presents, sens perjudici de les majories especials que s'estableixin **60.3**

La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern, i també als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial **62.1**

Les lleis de desenvolupament bàsic tenen requisits específics d'aprovació, modificació i derogació **62.2**

La tramitació i l'aprovació de les lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut, del pressupost de la Generalitat i de les lleis de delegació legislativa al Govern no poden ésser delegades en una comissió pel Ple del Parlament **62.3**

El Parlament pot autoritzar el Govern, amb restriccions, per a dictar decrets legislatius **63.1**

La reforma de l'Estatut no pot ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**

Les matèries que han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic no poden ésser objecte de delegació legislativa, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, ni de decret llei **63.1; 64.1**

La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets estatutaris no poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**

- El pressupost de la Generalitat no pot ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei 63.1; 64.1
- La delegació legislativa al Govern ha d'ésser expressa i s'ha de fer per llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini, i s'exhaureix quan el Govern publica el decret legislatiu, i també si el Govern es troba en funcions 63.2
- Les lleis de delegació legislativa que autoritzin el Govern a formular un nou text articulat han de fixar les bases del text 63.3
- Les lleis de delegació legislativa que autoritzin el Govern a refondre textos legals han de determinar l'abast i el criteri de la refosa 63.3
- El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament i, eventualment, per les lleis de delegació 63.4
- El Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei en cas d'una necessitat extraordinària i urgent 64.1
- No poden ésser objecte de decret llei ni la reforma de l'Estatut, ni les matèries que són objecte de lleis de desenvolupament bàsic, ni la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya, ni el pressupost de la Generalitat 64.1
- Resten derogats els decrets llei que no siguin validats expressament pel Parlament 64.2
- El Parlament pot tramitar els decret llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència 64.3
- Es regula la promulgació, la publicació i l'entrada en vigor de les lleis, i també l'elaboració de la versió oficial en castellà 65; 67.6.a
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut 76.2.a
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei, dels decrets llei sotmesos a convalidació i dels projectes de decret legislatiu 76.2.b; 76.2.c
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'autonomia local dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu 76.2.d
- Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets estatutaris 76.4

- El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes de llei i les proposicions de llei que regulen drets estatutaris 78.3
- El Consell de Governs Locals ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals 85
- L'Ajuntament de Barcelona ha de participar o ésser consultat en la tramitació de les iniciatives legislatives que afecten el règim especial del municipi de Barcelona 89
- L'Aran ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial 94.4
- L'aprovació de la llei de finances locals requereix una majoria de tres cinquenes parts 219.2
- L'aprovació de la llei que regula la designació dels senadors que han de representar la Generalitat al Senat requereix una majoria absoluta DA 1.1; DA 1.2
- Vegeu també *decrets legislatius; decrets llei; Estatut d'autonomia de Catalunya; legislació; Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya; Llei orgànica del poder judicial; lleis de Catalunya; lleis de l'Estat; règim electoral del Parlament; Unió Europea*

produccions audiovisuals

- La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció audiovisuals portades a terme a Catalunya 127.1.d.primier

productes

Vegeu també *preus*

— agrícoles i ramaders

- La Generalitat té la competència exclusiva en la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions d'aquests productes 116.1.b

— farmacèutics

- La Generalitat té la competència executiva de la legislació estatal en aquesta matèria 162.5

— intermedis

Vegeu *impost sobre els productes intermedis*

professions

- La Generalitat té competència executiva en matèria de qualificacions professionals 170.1.c

— titulades

La Generalitat hi té competència exclusiva (en el marc dels art. 36 i 139 CE) **125.4**

progrés

El poble de Catalunya manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya **preàmbul**

Les dones i els homes de Catalunya volen prosseguir la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure l'econòmic i el social **45.1**

Perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials, la Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques **53.2**

La Generalitat ha de promoure l'econòmic en la seva actuació tributària **203.6**

projecció internacional

El Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues per a la projecció internacional de la cultura **127.3**

La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i n'ha de promoure els interessos en aquest àmbit **193**

La Generalitat ha de promoure la de les organitzacions socials, culturals i esportives **200**

Vegeu també *acció exterior*

projectes de llei

Vegeu lleis de Catalunya; lleis de l'Estat; procediment legislatiu

 propietat**— industrial**

La Generalitat ha de respectar la legislació de propietat industrial en l'exercici de la seva competència sobre el règim de titularitat de les denominacions d'origen **128.1.b**

La Generalitat hi té competència executiva **155.2**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou l'establiment i la regulació d'un registre de drets, coordinat amb el de l'Estat **155.2.a**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria 155.2.b

— **intel·lectual**

La Generalitat té competència executiva en aquesta matèria 155.1

proporcionalitat

Totes les persones tenen dret que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen 30.2

El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori 56.2

El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees 188

proposicions de llei

Vegeu *lleis de Catalunya*; *lleis de l'Estat*; *procediment legislatiu*

protecció

— **civil**

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.f

La Generalitat té competència exclusiva en aquesta matèria, sens perjudici de les facultats dels governs locals i respectant les competències de l'Estat en matèria de seguretat pública 132.1

La Generalitat ha de promoure mecanismes de col·laboració en aquest àmbit amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat en actuacions d'abast superior a Catalunya 132.2

— **de dades personals**

Vegeu *dades personals*

— **de les persones**

Vegeu *persones*

— **de menors**

La Generalitat hi té competència exclusiva, respectant la legislació penal 166.3.a

— **del medi ambient**

Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional 46.1

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció del medi ambient 46.2

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.j

Vegeu també *medi ambient*

— **dels animals**

La Generalitat hi té competència exclusiva 116.1.d

— **dels consumidors i els usuaris**

Els poders públics han de garantir-la 49.1

— **social**

La Generalitat té competència exclusiva en la intervenció i el control dels sistemes privats complementaris 166.1.d

Vegeu també *serveis socials*

protectorats

La Generalitat té competència exclusiva per a regular els de les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya 118.2.a

protocol

El dels símbols de Catalunya és fixat pel Parlament 8.5

El president o presidenta de la Generalitat té a Catalunya, als efectes protocol·laris, la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat 67.5

províncies

Les diputacions són substituïdes pels consells de vegueria 91.3

L'alteració dels límits provincials s'ha de portar a terme d'acord amb el que estableix l'article 141.1 CE 91.4

Resta vigent la disposició transitòria quarta de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya DT 2

Resta vigent la disposició transitòria sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya DT 2

proximitat

Vegeu *justícia de proximitat*

publicació

— **de les lleis**

El president o presidenta de la Generalitat l'ordena en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en el termini de quinze dies des de l'aprovació, i en el *Boletín Oficial del Estado* 65; 67.6.a

A l'efecte de l'entrada en vigor de les lleis, regeix la data de publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 65

— **dels actes del Govern o de l'Administració de la Generalitat**

Es fa en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 68.5

És suficient per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les normes 68.5

— **dels nomenaments**

El president o presidenta de la Generalitat ordena la dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya **67.6.b**

El president o presidenta de la Generalitat ordena la del fiscal o la fiscal superior de Catalunya **96.2**

publicacions periòdiques

La Generalitat té competència exclusiva per a establir les mesures relatives a la producció i la distribució, i per a gestionar-ne el dipòsit legal i atorgar-ne els codis d'identificació **127.1.a**

publicitat

La Generalitat hi té competència exclusiva, sens perjudici de la legislació mercantil de l'Estat **157**

Q

qualificació

— **d'interès general**

La d'un port, un aeroport o una altra infraestructura de transport situats a Catalunya requereix l'informe previ de la Generalitat **140.3**

La d'una obra pública que s'executa al territori de Catalunya requereix l'informe previ de la Generalitat **148.2**

— **de pel·lícules**

Vegeu *cinema*

— **de títols**

Vegeu *registres de la propietat, mercantils i de béns mobles*

qualificacions professionals

La Generalitat té competència executiva per a fer-ne la regulació, l'autorització i el control **170.1.c**

qualitat

— **d'activitats i productes**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació i l'execució de la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders **116.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial **121.1.e**

Correspon a la Generalitat el desplegament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia **133.1.c**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció **137.1.e**

Vegeu també *mencions de qualitat*

— de vida

El poble català manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurí una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya **preàmbul**

Els poders públics han de tenir com a objectiu millorar la de totes les persones **40.1**

— dels serveis d'interès general

Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat **21.1**

Per a garantir el dret a la qualitat de l'ensenyament, els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics **21.3**

Les administracions públiques han de fixar els estàndards de qualitat dels serveis públics, amb independència del règim de prestació **30.1**

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública **42.4**

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat dels serveis socials bàsics **42.5**

Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament **44.1**

Els poders públics han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat **44.4**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou el garantiment de la qualitat del sistema educatiu **131.2.d**

La Generalitat té competència compartida sobre l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari **172.2.f**

queixes

Totes les persones tenen dret a plantejar-les a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals, en matèries de les competències respectives **29.5**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir i aplicar els procediments administratius de queixa i reclamació en matèria de consum **123.a**

qüestió de confiança

La denegació d'una qüestió de confiança és causa de cessament del president o presidenta de la Generalitat **67.7**

No pot plantejar-la el conseller o consellera que supleix o substitueix el president o presidenta de la Generalitat **67.8**

R**racisme**

Els poders públics han de promoure'n l'eradicació **40.8**

Vegeu també *igualtat; mediació social*

ràdio

Vegeu *radiodifusió*

radiodifusió

La Generalitat hi té competència executiva per a resoldre conflictes entre els operadors que comparteixin múltiples la cobertura dels quals no ultrapassi el territori de Catalunya **140.7.c**

La Generalitat té competències exclusives i compartides en aquest àmbit **146**

Vegeu també *Consell de Ràdio i Televisió; mitjans de comunicació social; telecomunicacions*

ramaderia

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà del foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles **46.4**

La Generalitat hi té competència exclusiva (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1**

Correspon a la Generalitat la regulació i el desenvolupament de la ramaderia **116.1.a**

Correspon a la Generalitat la regulació de la participació en organismes públics de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries **116.1.c**

Correspon a la Generalitat la regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic **116.1.f**

Correspon a la Generalitat el desenvolupament integral i la protecció del món rural **116.1.g**

La Generalitat té competència compartida en la planificació de la ramaderia **116.2.a**

La Generalitat té competència compartida en la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de les vies pecuàries **116.2.b**

Vegeu també *fires; protecció dels animals; sanitat animal; sector alimentari*

recaptació

— de taxes judicials

Correspon a la Generalitat en l'àmbit de les seves competències sobre l'Administració de justícia **104.f**

— de tributs

La recaptació de tributs relacionats amb la utilització de la infraestructura i els serveis portuaris correspon a la Generalitat **140.1.c**

Correspon a la Generalitat la recaptació dels tributs propis i la dels tributs estatals cedits totalment, i també, si en rep la delegació, la dels altres tributs estatals **203.4; 204.1; 204.2**

Correspon a l'Administració tributària de l'Estat la recaptació dels tributs estatals no cedits totalment **203.4; 204.2; 204.3**

recerca científica

Els poders públics l'han de fomentar **44.4**

El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en aquest àmbit **50.2**

La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques **53.2**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.h**

La Generalitat té competència exclusiva per a desenvolupar-la en l'àmbit esportiu **134.1.l**

La Generalitat té competència compartida per a establir-la i regular-la en l'àmbit del medi ambient **144.1.b**

Correspon a la Generalitat la relativa a la meteorologia i al clima **144.5**

La Generalitat té competència exclusiva amb relació als seus centres i estructures de recerca i als projectes de recerca que finança **158.1**

La Generalitat té competència compartida sobre la coordinació dels centres i les estructures de recerca **158.2**

Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en aquest àmbit s'han de fixar d'acord amb el que estableix el títol V 158.3

S'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquesta matèria en l'àmbit de la Unió Europea i en altres institucions internacionals 158.3

La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim retributiu del personal investigador contractat per les universitats 172.1.h

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació del règim del personal investigador contractat i funcionari 172.2.e

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència del personal investigador 172.2.f

reciclatge

El reciclatge i la reutilització dels béns i els productes són uns dels principis que han de respectar les polítiques mediambientals 46.2

Vegeu també *residus*

recurs

— d'alçada

El Consell de Justícia de Catalunya ha d'informar dels interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i els jutjats de Catalunya 98.2.e

— d'inconstitucionalitat

El Parlament pot interposar-ne 61.e

El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que el Parlament o el Govern n'interposin 76.3

— davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

En són objecte els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III del títol I i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 38.2

— de qualificació de títols o clàusules en matèria de dret català

La Generalitat té competència exclusiva sobre el seu règim 147.2

— extraordinari de revisió

Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de resoldre'ls 95.4

recursos

— financers

Vegeu *finances de la Generalitat*

— hídrics

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a llur conservació 164.3.b

Vegeu també *aigües*

— miners

Vegeu *règim miner*

— naturals

Totes les persones tenen dret a gaudir-ne en condicions d'igualtat 27.1

Totes les persones tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament 27.1

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a fer-ne una utilització racional i a conservar-los 46.2

La Generalitat té competència compartida sobre llur regulació 144.1.c

Vegeu també *medi ambient; natura*

— pesquers

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la regulació i la gestió 119.2

referèndum

Les reformes de l'Estatut s'hi han de sotmetre 222.1.b; 222.1.d; 223.1.b; 223.1.i

reforma**— de l'Estatut**

Vegeu *Estatut d'autonomia de Catalunya*

— del Reglament del Parlament

Vegeu *Reglament del Parlament*

— de la legislació penal i processal

La Generalitat participa en la que incideixi en les competències de menors 166.3.b

regatge

Vegeu *obres de regatge*

regidors

Formen l'ajuntament, juntament amb l'alcalde o alcaldessa 86.2

Són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret 86.6

règim**— disciplinari**

El Consell de Justícia de Catalunya instrueix expedients i exerceix funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats (en els termes de la LOPJ) 98.2.c

La Generalitat té competència normativa i també executiva i de gestió en matèria del personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, que inclou la regulació del règim disciplinari **103.1.k; 103.2.j**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la qual inclou el règim disciplinari (en el marc de l'art. 36 i 139 CE) **125.1.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades, la qual inclou el règim disciplinari (en el marc dels art. 36 i 139 CE) **125.4.c**

La Generalitat té competència executiva en matèria de Registre Civil, la qual inclou l'exercici de la funció disciplinària **147.3**

Vegeu també *règim sancionador*

— **electoral del Parlament**

És regulat per una llei del Parlament **56.1; 56.2; 56.3**

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Resta vigent la disposició transitòria quarta de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *eleccions al Parlament; informació electoral*

— **electoral dels ens locals**

Els regidors són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret **86.6**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als ens locals que crea **160.3**

Vegeu també *informació electoral*

— **estatutari del personal al servei de les administracions públiques catalanes**

La Generalitat hi té competència exclusiva **136.a**

— **estatutari del personal en el sistema sanitari públic**

La Generalitat hi té competència compartida **162.3.e**

— **local**

La Generalitat hi té competència exclusiva **160**

— **miner**

La Generalitat hi té competència compartida **133.4**

— **sancionador**

S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment de l'obligació de comparèixer en les comissions d'investigació del Parlament **59.6**

S'han de regular per llei els mecanismes destinats a garantir el compliment de l'obligació de les administracions públiques i d'altres entitats i persones a cooperar amb el Síndic de Greuges, i les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació **78.5**

- La Generalitat té competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, que inclou exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaiguin **103.2.j**
- La Generalitat té competència compartida en disciplina, inspecció i sanció de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya **120.3; 120.4**
- Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvis **126.4**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim sancionador aplicable en la regulació dels productes amb denominació d'origen (en el marc de l'art. 149.1.13 CE) **128.1.c; 128.2**
- La Generalitat té competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya, que inclou l'aplicació del règim d'inspecció i sanció **138.2**
- La Generalitat té competència executiva en la inspecció de les infraestructures comunes de telecomunicacions i l'exercici de la potestat sancionadora corresponent **140.7.b**
- La Generalitat té competència compartida en la prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, i també el règim sancionador corresponent **144.1.k**
- La Generalitat té competència compartida sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors **145.b**
- La Generalitat té competència executiva en la inspecció i l'execució del procediment sancionador en matèria de defensa de la competència **154.2.b**
- La Generalitat té competència exclusiva en control, inspecció i sanció en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes (en el marc de l'art. 149.1.18 CE) **159.1.b**
- La Generalitat executa la legislació de l'Estat pel que fa a la inspecció i la sanció de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya **163.b**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou la potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social **170.1.h**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació administrativa del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit **137.1.d**
- Els ingressos per multes i sancions són part dels recursos de les finances de la Generalitat **202.3.j**
- Vegeu també *règim disciplinari*

registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles

Han d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

La Generalitat té competència executiva en llurs nomenaments **147.1.a**

La Generalitat té competència executiva per a participar en l'elaboració dels programes d'accés a llur cos als efectes de l'acreditació del coneixement del dret català **147.1.b**

Registre Civil

Els encarregats han d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

Els encarregats han d'acreditar el coneixement del dret català **147.3**

La Generalitat hi té competència executiva, en el marc de la regulació general **147.3**

registre**— d'associacions**

La Generalitat hi té competència exclusiva **118.1.c**

— d'entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva

La Generalitat hi té competència exclusiva **134.1.g**

— d'instal·ladors d'infraestructures comunes de telecomunicacions

La Generalitat té competència executiva per a gestionar-lo si l'àmbit d'aquests instal·ladors no ultrapassa el territori de Catalunya **140.7.d**

Vegeu també *telecomunicacions*

— de drets de propietat industrial

La Generalitat té competència executiva per a establir-ne i regular-ne un, en coordinació amb el de l'Estat **155.2.a**

— de drets de propietat intel·lectual

La Generalitat té competència executiva per a establir-ne i regular-ne un, en coordinació amb el de l'Estat, per als drets generats a Catalunya o dels quals siguin titulars persones amb residència habitual a Catalunya **155.1.a**

— de fundacions

La Generalitat hi té competència exclusiva **118.2.c**

— de gestors de múltiples

La Generalitat té competència executiva per a gestionar-ne un si l'àmbit d'aquests gestors no ultrapassa el territori de Catalunya **140.7.d**

Vegeu també *telecomunicacions*

— **estatut d'entitats religioses**

La Generalitat té competència executiva per a participar en la gestió d'aquest registre **161.2.a**

— **oficial de vaixells**

La Generalitat hi té competència compartida pel que fa al sector pesquer **119.4**

registres de la propietat, mercantils i de béns mobles

La Generalitat hi té competència executiva per a establir les demarcacions registrals **147.1.c**

La Generalitat hi té competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hi hagin d'inscriure **147.2**

Vegeu també registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles

Reglament del Parlament

Pot establir que el Parlament es reuneixi en altres llocs de Catalunya diferents de la ciutat de Barcelona, seu permanent del Parlament **10**

Estableix els procediments en què els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis **29.4**

En correspon l'aprovació i la reforma al Ple del Parlament **58.3**

La reforma requereix el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats **58.3**

Regula l'elecció, les funcions i la composició del president i la Mesa del Parlament i de la Diputació Permanent **59.1; 59.4**

Regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus **59.2**

Estableix el procediment i les garanties de les persones que han de comparèixer en les comissions d'investigació **59.6**

Ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament **60.1**

Ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries **59.7**

Fixa els dos períodes ordinaris de sessions en què es reuneix anualment el Parlament **59.7**

Estableix en quins supòsits les sessions del Ple no són públiques **60.2**

Pot fixar majories especials per a l'adopció vàlida d'acords **60.3**

Regula el control de la legislació delegada **63.4**

Estableix els termes en què el Parlament pot requerir la presència dels membres del Govern al Ple i a les comissions 73.2

Ha d'establir com l'Ajuntament de Barcelona ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en el règim especial del municipi de Barcelona 89

Estableix els termes en què els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat poden comparèixer davant el Parlament a petició pròpia 179

regulació d'ocupació

La Generalitat té competència executiva en matèria de procediments de regulació d'ocupació i de trasllats col·lectius 170.1.f

rei

El president o presidenta de la Generalitat promulga en nom seu les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius 65; 67.6.a

Nomena el president o presidenta de la Generalitat 67.4

Nomena el president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5

reinserció

Les persones que no han pogut reinserir-se al mercat de treball i que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2

La Generalitat té competència executiva en l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció 168.1.e

Vegeu també *sistema penitenciari*

relacions

— institucionals

Les de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat 3.1

Es regulen les de la Generalitat amb l'Estat, amb altres comunitats autònomes i amb la Unió Europea **títol V**

Vegeu també *acció exterior; col·laboració entre la Generalitat i altres comunitats autònomes; col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

— interculturals

Els poders públics les han de fomentar per mitjà del coneixement recíproc, el diàleg i la mediació 42.7

— laborals

Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social **25.5**

La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals **45.4**

Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afecten **45.6**

L'execució de la legislació de l'Estat en aquesta matèria correspon a la Generalitat **170.1**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la negociació col·lectiva, el registre i el control de legalitat dels convenis col·lectius i els instruments de conciliació, mediació i arbitratge **170.1.e; 170.1.j; 170.1.k**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la determinació dels serveis mínims en cas de vaga **170.1.i**

Vegeu també *Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya; treball*

religions

Vegeu *drets en l'àmbit de l'educació; entitats religioses; igualtat; llibertat religiosa; mediació social; mitjans de comunicació social*

renda

Vegeu també *impost sobre la renda de les persones físiques*

— garantida de ciutadania

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir-hi **24.3**

Vegeu també *ajuts públics*

— per capita

L'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes *per capita* **206.5**

— personal i territorial

Els poders públics n'han de promoure una distribució més equitativa, en el marc d'un sistema català de benestar **45.2**

rendició de comptes

El president de la Generalitat ha de donar compte al Parlament del nomenament o la separació del càrrec d'un conseller primer o consellera primera **69**

- El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions **73.2**
- El Consell de Justícia de Catalunya ha de donar compte al Govern de les ordres d'inspecció de jutjats i tribunals **98.2.d**
- La competència executiva de la Generalitat sobre les fires internacionals que se celebren a Catalunya inclou la rendició de comptes **121.2**
- La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament **210.4**

representació

— de la Generalitat

- La més alta correspon al president o presidenta de la Generalitat **67.1**
- A l'Aran la més alta i l'ordinària corresponen al síndic o síndica d'Aran **94.2**

— ordinària de l'Estat

- A Catalunya, correspon al president o presidenta de la Generalitat **67.1; 67.5; 67.6**

residus

- La Generalitat té competència compartida per a regular la prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot llur cicle de vida **144.1.d**
- La Generalitat hi té competència compartida **144.1.e**
- Vegeu també *medi ambient*

resolució de conflictes

- Vegeu *mediació*

responsabilitat

— cívica

- És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat **44.1**

— fiscal

- És un principi rector de les finances dels governs locals, pel compliment del qual vetlla la Generalitat **217**

— patrimonial

- La Generalitat té competència compartida per a establir les causes que la poden originar amb relació a les reclamacions que li dirigeixen **159.5**

— penal

- En les causes contra diputats fora del territori de Catalunya, és exigible davant la Sala Penal del Tribunal Suprem **57.2; 70.2**

— política

El president o presidenta de la Generalitat i els consellers en responen davant el Parlament de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells **74.1**

La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix **74.2**

retorn de catalans emigrats

La Generalitat ha d'impulsar polítiques i mesures per a facilitar-lo i ha d'afavorir la promoció i la integració de les persones retornades a Catalunya **138.1.e**

reversió

Vegeu *urbanisme*

risks laborals

Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

rius

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme **84.2.n**

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca fluvial **119.1**

La Generalitat té competència exclusiva en el transport fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya **169.6**

Vegeu també *aigües; conques hidrogràfiques; medi ambient*

S**salut**

Vegeu *sanitat*

salvament marítim

La Generalitat té competència executiva en aquesta matèria **132.3**

sancions

Vegeu *règim sancionador*

sanitat

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública **42.4**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'organització, el funcionament intern, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, serveis i establiments sanitaris **162.1**

La Generalitat té competència compartida en prestacions i serveis sanitaris, sociosanitaris i de salut mental de caràcter públic **162.3.a**

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la salut pública **162.3.b**

La Generalitat té competència compartida en la planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i en la coordinació de la sanitat privada amb la pública **162.3.c**

La Generalitat té competència compartida en formació sanitària especialitzada **162.3.d**

La Generalitat té competència compartida en el règim estatutari i la formació del personal del sistema sanitari públic **162.3.e**

La Generalitat participa en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública **162.4**

La Generalitat exerceix la tutela de les institucions, les entitats i les fundacions en aquesta matèria, llevat de l'alta inspecció, que resta reservada a l'Estat **165.2**

Vegeu també drets en l'àmbit de la salut; ordenació farmacèutica; productes farmacèutics

— alimentària

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat alimentària **162.3.b**

— ambiental

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat ambiental **162.3.b**

— animal

La Generalitat hi té competència exclusiva en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana **116.1.d**

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana **162.3.b**

— vegetal

La Generalitat hi té competència exclusiva en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana **116.1.d**

sector

— alimentari

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la regulació i el desenvolupament del sector agroalimentari (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.a**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.b**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la lluita contra els frauds en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva en les llavors i els planters, especialment pel que fa als organismes genèticament modificats (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.e**

La Generalitat té competència exclusiva en la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.h**

La Generalitat té competència compartida sobre la planificació del sector agroalimentari **116.2.a**

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat alimentària **162.3.b**

Vegeu mencions de qualitat

— de l'economia social

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar-lo i ordenar-lo **124.4**

— pesquer

La Generalitat hi té competència compartida pel que fa a l'ordenació **119.4**

Vegeu també pesca

— turístic

La Generalitat hi té competència exclusiva **171**

Vegeu també turisme

seguretat

— civil

Vegeu protecció civil

— ciutadana

Vegeu seguretat pública

— de les persones

Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i tota mena de discriminació **15.2; 19.1**

Les persones, en llur condició de consumidores i usuàries de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat **28.1**

- Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables 42.3
- Els poders públics han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris 49.1
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o la salut de les persones 139.1
- **i higiene en el treball**
 - Els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat 25.3
 - Els poders públics han d'impulsar i promoure polítiques que la garanteixin 45.3
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que compleixen les mútues d'accidents de treball i malalties professionals 165.1.d
 - La Generalitat té competència exclusiva sobre la prevenció de riscos laborals i sobre la seguretat i la salut en el treball 170.1.g
- **industrial**
 - La Generalitat té competència exclusiva sobre la seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials 139.1
- **marítima**
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ordenació del sector pesquer inclou l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a la seguretat dels vaixells 119.4
- **nuclear**
 - La Generalitat participa en l'execució de la legislació en aquesta matèria 132.4
- **privada**
 - Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en matèria d'autorització d'empreses, en matèria d'inspecció i sanció d'activitats, en matèria d'autorització de centres de formació del personal i en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i amb les policies locals 163

— pública

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en locals de concurrència pública **84.2.e**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou la regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius **134.1.j**

Corresponen a la Generalitat la planificació i la regulació del sistema de seguretat pública **164.1.a**

Correspon a la Generalitat l'ordenació de les policies locals **164.1.a**

Corresponen a la Generalitat la creació i l'organització de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.1.b**

Corresponen a la Generalitat el control i la vigilància del trànsit **164.1.c**

La Generalitat té les facultats executives que li atribueixi l'Estat i, en tot cas, les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació **164.3.a**

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics **164.3.b**

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra exerceix totes les funcions en l'àmbit de la seguretat ciutadana i l'ordre públic **164.5.a**

Vegeu també *forces de seguretat; Junta de Seguretat; protecció civil*

— social

La Generalitat hi té competència compartida **165.1**

La Generalitat en pot organitzar i administrar els serveis que hi estan relacionats i exerceix la tutela de les institucions, les entitats i les fundacions en aquesta matèria, llevat de l'alta inspecció, que resta reservada a l'Estat **165.2**

Vegeu també *assegurances; sanitat*

— viària

Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a incrementar-la **48.2**

senadors

Correspon al Parlament designar els que representen la Generalitat **61.a; DA 1**

Poden comparèixer davant el Parlament a petició pròpia per a informar sobre llur activitat en el Senat **179**

Senat

Vegeu *Corts Generals; senadors*

servei meteorològic

Correspon a la Generalitat d'establir-ne un de propi 144.5

serveis

Vegeu també *traspàs de serveis*

— aeroportuaris

La Generalitat hi té competència exclusiva sobre llur règim econòmic respecte a les infraestructures que no tinguin la qualificació d'interès general 140.1.c

— d'interès general

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general 30.1

Les administracions públiques han de fixar els estàndards de qualitat dels serveis públics i les condicions per a accedir-hi 30.1

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà d'una distribució equilibrada dels sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació 46.4

Els governs locals tenen competències pròpies pel que fa a l'ordenació i la prestació dels serveis bàsics 84.2.c

Vegeu també *drets*

— d'ocupació

Els treballadors tenen dret a accedir als serveis públics d'ocupació de manera gratuïta 25.1

— de comunicació

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya 52.2

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.l

La Generalitat té competència executiva per a promoure un conjunt mínim de serveis de comunicació electrònica 140.7.a

La Generalitat hi té competència exclusiva sobre l'organització de la prestació dels serveis de contingut audiovisual de la Generalitat i d'àmbit local 146.1.a

La Generalitat té competència compartida per a fer la regulació i el control dels serveis i de les ofertes de comunicació audiovisual en l'àmbit de Catalunya 146.1.b

Vegeu també *mitjans de comunicació social; telecomunicacions*

— de protecció civil

Vegeu *protecció civil*

— **de ràdio i televisió**

Vegeu *serveis de comunicació*

— **de seguretat i investigació privades**

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria de coordinació amb la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i amb les policies locals **163.d**

— **ferroviaris**

La Generalitat té competència exclusiva amb relació a les infraestructures de la xarxa ferroviària de les quals és titular i participa en la planificació i la gestió de les de titularitat estatal **140.6**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament per Catalunya **169.1**

La Generalitat participa en l'establiment dels que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional **169.3**

— **forestals**

Vegeu *forest*

— **portuaris**

La Generalitat hi té competència exclusiva sobre el seu règim econòmic respecte a les infraestructures que no tinguin la qualificació d'interès general **140.1.c**

— **sanitaris**

Vegeu *sanitat*

— **socials**

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que garanteixin un sistema adequat de serveis socials públics i concertats **42.1**

Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries en l'àmbit dels serveis socials **42.5**

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat dels serveis socials bàsics **42.5**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.m**

La Generalitat hi té competència exclusiva **166.1**

Vegeu també *benestar social; pobresa; seguretat social*

sexisme

Vegeu *igualtat; orientació sexual; perspectiva de gènere*

silvicultura

Vegeu *forest*

símbols**— dels municipis**

La Generalitat hi té competència exclusiva 151.b

— nacionals

Són la bandera tradicional de quatre barres vermelles en fons groc, la

Diada de l'Onze de Setembre i l'himne de *Els segadors* 8.1

Correspon al Parlament de regular-ne les expressions 8.5

Llur protecció jurídica és la que correspon als altres símbols de l'Estat 8.6

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-los, ordenar-los, configurar-los i preservar-los 167

Síndic de Greuges

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

Té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i l'Estatut 78.1

Supervisa l'activitat de l'Administració local i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen 78.1

El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de llurs funcions 78.2

Pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes de llei, les proposicions de llei i els decrets llei que regulen drets reconeguts per l'Estatut 78.3

Pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania 78.4

S'han de regular per llei els mecanismes destinats a garantir l'obligació de les administracions públiques i d'altres entitats i persones de cooperar amb el Síndic de Greuges, i les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació 78.5

La persona que n'ocupa el càrrec és elegida pel Parlament per majoria de tres cinques parts 79.1

La persona que n'ocupa el càrrec exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència 79.2

La persona que n'ocupa el càrrec és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions 79.2

La persona que n'ocupa el càrrec és inamovible i només pot ésser destituïda i suspesa per les causes que estableixi la llei 79.2

Una llei ha de regular l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament de la persona que n'ocupa el càrrec i l'organització i les atribucions de la institució 79.3

Gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària 79.3

Pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor de l'Estatut DT 1.2

síndic o síndica

— de l'Aran

Integra el Conselh Generau d'Aran 94.2

És la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran 94.2

Vegeu també *Aran*

— de la Sindicatura de Comptes

Formen la Sindicatura de Comptes 81.1

Són designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts 81.1

Una llei n'ha de regular l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament, i també l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes 81.2

— major

És elegit pels síndics de la Sindicatura de Comptes 81.1

sindicats

Tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses 25.4

Tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social 25.5

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors 45.3

Han d'estar representats en l'espai català de relacions laborals 45.4

Han de participar en la definició de les polítiques públiques que els afecten 45.6

Vegeu també *relacions laborals*

Sindicatura de Comptes

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

És l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya 80.1

Depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació d'aquest i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària 80.2

Ha d'establir les relacions de cooperació amb el Tribunal de Comptes per mitjà d'un conveni **80.3**

És formada per síndics designats pel Parlament **81.1**

Una llei n'ha de regular l'organització i el funcionament, i també l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament dels síndics de comptes **81.2**

sinistralitat laboral

Vegeu seguretat i higiene en el treball

sistema

— **bibliotecari**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els centres que l'integren **127.1.c.primèr**

— **d'arxius**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els centres que l'integren **127.1.c.primèr**

S'hi integren els fons propis de Catalunya situats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a l'Arxiu Reial de Barcelona **DA 13**

— **de benestar**

Els poders públics han de promoure una distribució equitativa de la renda en el marc d'un sistema català de benestar **45.2**

— **de finançament**

Vegeu finançament de la Generalitat

— **de fonts**

Vegeu dret civil de Catalunya

— **electoral**

Vegeu règim electoral del Parlament

— **estadístic**

La Generalitat té competència exclusiva per a crear-ne un de propi **135.1.c**

— **institucional de la Generalitat**

La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya **2.1**

La Generalitat és integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II, i també pels municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin **2.2; 2.3**

Deriva de la Constitució (art. 2, DT 2 i altres preceptes CE), a l'empara de la qual l'Estatut incorpora i actualitza els drets històrics del poble català, les seves institucions seculares i la tradició jurídica catalana **5**

Es regulen les institucions d'autogovern **títol II**

Els criteris que fixi la legislació de l'Estat en matèria de subvencions incondicionades han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos amb l'objectiu d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya **219.2**

— **penitenciari**

La Generalitat té competència executiva de la legislació de l'Estat en aquesta matèria **168.1**

La Generalitat té capacitat per a dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya **168.1.a**

La Generalitat té competència executiva en la gestió de l'activitat penitenciària **168.1.b**

La Generalitat té competència executiva en la planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris **168.1.c**

La Generalitat té competència executiva en l'administració i la gestió patrimonial dels immobles i dels equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats **168.1.d**

La Generalitat té competència executiva en la planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa **168.1.e**

La Generalitat té competència executiva en l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció **168.1.e**

La Generalitat pot emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults **168.2**

— **sanitari**

Vegeu *sanitat*

— **tributari**

La fiscalitat ecològica és un dels principis que han de respectar les polítiques mediambientals **46.2**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre el règim jurídic de les associacions i les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya inclou la determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals **118.1.b; 118.2.b**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cultura inclou l'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals **127.1.a.cinquè**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre les infraestructures de transport que no siguin d'interès general inclou les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens **140.1.c**

- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de les activitats de joc, apostes i casinos que s'acompleixen a Catalunya inclou la determinació del règim fiscal sobre l'activitat de joc [141.1.c](#)
- La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou l'establiment i la regulació de mesures de fiscalitat [144.1.b](#)
- Les relacions fiscals entre l'Administració de la Generalitat i l'Administració de l'Estat són regulades per la Constitució, per l'Estatut i per una llei orgànica (art. 157.3 CE) i es regeixen pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional [201.1](#); [201.2](#)
- Els recursos de les finances de la Generalitat són constituïts, entre altres fonts, pels rendiments dels tributs propis, els rendiments dels tributs estatals cedits i els recàrrecs sobre els tributs estatals [202.3.a](#); [202.3.b](#); [202.3.c](#)
- La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits [203.2](#); [206.2](#)
- Corresponen a la Generalitat la totalitat dels rendiments i la capacitat normativa dels tributs estatals cedits totalment [203.2.a](#); [203.3](#)
- Corresponen a la Generalitat una part dels rendiments i, si s'escau, la capacitat normativa dels tributs estatals cedits parcialment [203.2.b](#); [203.3](#)
- Corresponen a la Generalitat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs propis i dels tributs estatals cedits totalment, i també, si en rep la delegació, dels altres tributs estatals [203.4](#); [204.1](#); [204.2](#)
- La Generalitat té competència per a establir per llei els seus tributs propis, sobre els quals té capacitat normativa [203.5](#)
- La Generalitat ha de basar la normativa tributària en els principis d'equitat i d'eficiència i ha de promoure la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental [203.6](#)
- Correspon a l'Administració tributària de l'Estat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals no cedits totalment, sens perjudici de la possibilitat de delegació o de col·laboració [204.2](#); [204.3](#)
- L'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Agència Tributària de Catalunya han d'establir mecanismes de col·laboració i han de constituir un consorci, que pot esdevenir l'Administració tributària a Catalunya [204.2](#); [204.3](#); [210.2.c](#)

- Es regula la participació de la Generalitat en els rendiments dels tributs estatals i en els mecanismes d'anivellament i de solidaritat entre les comunitats autònomes **206**
- La Generalitat gaudeix del tractament fiscal que les lleis estableixen per a l'Estat en els tributs estatals **207**
- S'ha de valorar la variació de la capacitat fiscal produïda per l'impacte financer de les disposicions generals de l'Estat sobre la Generalitat o de les de la Generalitat sobre l'Estat, a fi d'establir els mecanismes d'ajustament necessaris **209**
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat canalitza el conjunt de relacions fiscals i financeres entre la Generalitat i l'Estat **210**
- La llei de pressupostos de la Generalitat no pot crear tributs, però en pot modificar, si ho estableix una llei substantiva **212**
- La competència de la Generalitat en matèria de finançament local pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals **218.2**
- Correspon als governs locals la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs i per a fixar la quota, el tipus i les exempcions i bonificacions dels tributs locals **218.3; 218.4**
- El fons de cooperació local s'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat **219.1**
- Els ingressos dels governs locals consistents en la participació en tributs estatals són percebuts per mitjà de la Generalitat, que els distribueix d'acord amb la llei de finances locals **219.2**
- Els recursos procedents de participacions genèriques en impostos s'han de distribuir tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint-ne en tot cas la suficiència **219.4**
- S'estableix quins són els tributs estatals que tenen la consideració de cedits totalment o parcialment a Catalunya en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut **DA 7**
- La relació de tributs estatals cedits a Catalunya es pot modificar per acord entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat per mitjà de llei, sense necessitat de reformar l'Estatut **DA 7**
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de determinar l'abast i les condicions de la cessió de tributs estatals a Catalunya, per mitjà d'un acord que el Govern de l'Estat ha de tramitar com a projecte de llei **DA 7**

Les normes de la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 de la Constitució s'han d'interpretar harmònicament amb les normes de l'Estatut **DA 12**

Vegeu també *Administració tributària a Catalunya; Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat; mecanismes d'anivellament i de solidaritat*

societat del coneixement i de la informació

Vegeu *tecnologies de la informació i de la comunicació*

societats rectores de mercats de valors

La Generalitat té competència compartida per a regular-les i adoptar les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador **145.b**

sòl

Els poders públics han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl **47**

Els governs locals tenen competències pròpies en la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial **84.2.b**

La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació de sòl i subsòl **144.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del règim urbanístic del sòl **149.5.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del règim jurídic de la propietat del sòl **149.5.b**

La Generalitat té competència exclusiva en la política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl **149.5.d**

solidaritat

Les dones i els homes de Catalunya volen prosseguir la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3; 45.1**

Els poders públics han de procurar la plena integració de les persones grans per mitjà de polítiques públiques basades en la solidaritat intergeneracional **40.6**

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat **44.1**

Les polítiques públiques que vetllen per la protecció del medi ambient s'han de basar en la col·lectiva i en la intergeneracional 46.1

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i promoure les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària 166.2

— financera

La Generalitat té competència compartida en seguretat social, respectant els principis d'unitat econòmica patrimonial i de solidaritat financera de la seguretat social 165.1

És un dels principis pels quals es regeix el finançament de la Generalitat en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques 201.2

Vegeu també *mecanismes d'anivellament i de solidaritat*

sordesa

Els poders públics han de garantir les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones sordes que optin per l'ús de la llengua de signes catalana 50.6

La llengua de signes catalana ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte 50.6

sostenibilitat

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància del desenvolupament sostenible preàmbul

Els poders públics han de promoure els valors del desenvolupament sostenible 4.3

Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut 27.1

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats 45.1

Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible 46.1

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació basades en criteris de sostenibilitat 48.1

Els governs locals tenen competències en la formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible 84.2.j

La Generalitat té competència exclusiva en la sostenibilitat aplicable als habitatges 137.1.g

La Generalitat té competència compartida sobre les mesures de sostenibilitat ambiental **144.1.b**

La Generalitat promou la mediambiental en la seva actuació tributària **203.6**

subministrament

— d'aigua

La Generalitat té competència exclusiva per a garantir-lo en cas de necessitat pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.c**

— d'energia

La Generalitat té competència compartida per a desplegar les normes complementàries de qualitat d'aquests serveis **133.1.c**

subrogació de funcions

La Generalitat exerceix totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya **109**

subsidiarietat

Els poders públics estan al servei de l'interès general i dels drets de la ciutadania, amb respecte pel principi de subsidiarietat **preàmbul**

És un dels principis que regeixen la distribució de les responsabilitats entre les administracions locals **84.3**

El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees **188**

subsòl

La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació de sòl i subsòl **144.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva en el règim de la intervenció administrativa en l'ús del sòl i el subsòl **149.5.d**

subvencions

Vegeu també *ajuts públics*

— de la Generalitat

Se'n poden atorgar amb càrrec a fons propis per a dur a terme l'exercici de l'activitat de foment **114.1**

— estatals i europees

Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència exclusiva, especificar els objectius als quals es destinen les territorialitzables, regular-ne les condicions d'atorgament i gestionar-les **114.2**

Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius als quals es destinen les territorialitzables, completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió 114.3

Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, de gestionar les territorialitzables 114.4

La Generalitat participa en la determinació de les que han de tenir caràcter no territorialitzable 114.5

La Generalitat participa en la gestió i la tramitació de les no territorialitzables 114.5

— **estats incondicionades**

Com a ingressos dels governs locals són percebudes per mitjà de la Generalitat, que les ha de distribuir d'acord amb el que disposa la llei de finances locals 219.2

Els criteris que fixi la legislació de l'Estat en aquesta matèria han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos amb l'objectiu d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya 219.2

La distribució dels recursos que generen s'ha de portar a terme tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i ha de garantir-ne en tot cas la suficiència 219.4

successions

Vegeu impost sobre successions i donacions

suficiència de recursos

És un dels principis pels quals es regeix el finançament de la Generalitat 201.2

És un principi rector de les finances dels governs locals, pel compliment del qual vetlla la Generalitat 217; 219

sufragi universal

Vegeu Aran; règim electoral del Parlament; règim electoral dels ens locals

T

tabac

Vegeu impost sobre les labors del tabac

taxes

Correspon a la Generalitat la gestió, la liquidació i la recaptació de les judicials que estableixi en l'àmbit de les seves competències sobre l'Administració de justícia 104.f

Llurs rendiments constitueixen els recursos de les finances de la Generalitat **202.3.a**

Vegeu també *sistema tributari*

teatre

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció teatrals portades a terme a Catalunya **127.1.d.primer**

tecnologia

Vegeu *innovació tecnològica; tecnologies de la informació i de la comunicació; transferència tecnològica*

tecnologies de la informació i de la comunicació

Els poders públics han d'impulsar que s'hi pugui accedir en condicions d'igualtat en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral **53.1**

Els poders públics han de fomentar que es posin al servei de les persones **53.1**

Els poders públics han de garantir que la prestació de serveis que les utilitzin es faci d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització **53.1**

telecomunicacions

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.l**

La Generalitat té competència sobre les condicions que han de complir els edificis per a instal·lar-hi infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable **137.2**

La competència executiva de la Generalitat en matèria de comunicacions electròniques inclou la promoció de l'existència d'un conjunt mínim de serveis d'accés universal, la potestat inspectora i la potestat sancionadora respecte a les infraestructures comunes de telecomunicacions, la resolució de conflictes entre operadors de radiodifusió i la gestió dels registres d'instal·ladors d'infraestructures i de gestors de multiplex **140.7**

La Generalitat designa o participa en els processos per a designar membres dels òrgans de direcció de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions **182.1**

Vegeu també *serveis de comunicació; tecnologies de la informació i de la comunicació*

telesquí

Vegeu *serveis ferroviaris; telecomunicacions*

telefèric

Vegeu *serveis ferroviaris; telecomunicacions*

telefonía

Vegeu *telecomunicacions*

televisió

Vegeu *mitjans de comunicació social; serveis de comunicació; telecomunicacions*

tercer sector

Vegeu *organitzacions del tercer sector social*

termes dels ens locals

La Generalitat té competència exclusiva per a crear-ne, suprimir-ne i alterar-los **151.b**

territori de Catalunya

És el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut **9**

El sistema electoral ha d'assegurar la representació adequada de totes les seves zones **56.2**

L'àmbit material de les competències de la Generalitat s'hi refereix **115.1**

terrorisme

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra hi és competent **164.5**

testament vital

Vegeu *drets en l'àmbit de la salut*

titulacions acadèmiques

La Generalitat hi té competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes d'esbarjo **119.3.d**

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició i l'homologació de títols acadèmics i professionals estatals en matèria d'ensenyament no universitari **131.4**

La Generalitat té competència exclusiva sobre el marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària **172.1.e**

La Generalitat té competència compartida sobre l'adscripció i la desadscripció de centres docents per a impartir títols universitaris oficials **172.2.c**

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials **172.3**

Vegeu també *ensenyament; professions titulades*

topònims

La Generalitat hi té competència exclusiva **151.b**

La Generalitat té competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou la defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria **155.2.b**

toxicologia

Correspon a la Generalitat la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia (en el marc de la LOPJ) **105**

traçabilitat

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders **116.1.b**

tractament

— de dades personals

La Generalitat té competència executiva en aquesta matèria **156**

— fiscal

La Generalitat gaudeix del que estableixen les lleis per a l'Estat en els impostos estatals **207**

— mèdic

Vegeu *drets en l'àmbit de la salut*

tractats

— entre la Generalitat i l'Estat

Vegeu *col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

— internacionals

Els poders públics han de promoure el ple exercici dels drets i les llibertats fonamentals que reconeixen **4.1; 15.1**

La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè el català hi sigui present i s'utilitzi en els de contingut cultural o lingüístic **6.3**

Les disposicions referents als drets estatutaris no poden ésser desplegades, aplicades o interpretades de manera que redueixin o limitin els drets fonamentals que reconeixen **37.4**

El Govern de l'Estat ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels que afectin d'una manera directa i singular les competències de Catalunya, amb relació als quals la Generalitat i el Parlament poden formular les observacions que considerin pertinents 196

La Generalitat pot sol·licitar al Govern que integri representants de la Generalitat en les delegacions negociadores dels que afecten Catalunya d'una manera directa i singular 196.2

La Generalitat pot sol·licitar al Govern que en subscrigui en matèries de la seva competència 196.3

La Generalitat ha d'executar les obligacions que en derivin 196.4

Vegeu també *acció exterior; acords internacionals; Unió Europea*

tradició

— cívica i associativa

La de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes, dels drets i els deures, del saber, de la formació, de la cohesió social, del desenvolupament sostenible i de la igualtat de drets, i subratlla avui, especialment, la importància de la igualtat entre dones i homes **preàmbul**

— humanista

És des d'aquesta seva tradició que Catalunya aferma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

— jurídica catalana

És un dels fonaments de l'autogovern 5

transferència

— de competències

El Parlament pot sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats (en el marc de l'art. 150 CE) 61.d

La que es faci a favor dels governs locals ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos necessaris 219.3

Vegeu també *delegació de competències; traspàs de serveis*

— tecnològica

En matèria d'agricultura i ramaderia, la Generalitat hi té competència exclusiva 116.1.h

transgènics

Vegeu *organismes genèticament modificats*

trànsit

Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit **48.2**

En correspon a la Generalitat el control i la vigilància **164.1.c**

Vegeu també *xarxa viària*

— internacional

La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que hi garanteixin la comunicació **169.3**

transparència

L'Administració electoral la garanteix **56.2**

L'Administració de la Generalitat, d'acord amb aquest principi, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió **71.4**

El finançament de la Generalitat es regeix per aquest principi en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques **201.2**

La determinació dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat s'ha de fer d'acord amb aquest principi **206.4**

L'Estat i la Generalitat s'han de facilitar mútuament l'accés a la informació estadística i de gestió que sigui necessària per a exercir millor les competències respectives, en un marc de cooperació i transparència **209.2**

En compliment d'aquest principi, l'Estat ha de publicar la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya **DA 15**

transport

La Generalitat té competència exclusiva en el transport terrestre per carretera, ferrocarril i cable que transcorre íntegrament per Catalunya **169.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de transports terrestres inclou la regulació d'un sistema de mediació **169.1.e**

La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament per Catalunya en els d'àmbit superior requereix l'informe previ de la Generalitat **169.2**

La Generalitat, en l'exercici de la competència exclusiva sobre el transport marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya, ha de respectar les competències de l'Estat en marina mercant i ports **169.6**

Vegeu també *impost sobre determinats mitjans de transport; infraestructures de transport; xarxes de comunicació*

— d'energia

La Generalitat té competència compartida en la regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia **133.1.a**

La Generalitat participa, per mitjà de l'emissió d'un informe previ, en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que ultrapassin el territori de Catalunya **133.2**

L'impost sobre determinats mitjans de transport té la consideració de tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

— de mercaderies

La Generalitat té competència exclusiva en el transport terrestre que transcorre íntegrament per Catalunya **169.1**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular de manera específica el de les perilloses o peribles **169.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els centres de transport, logística i distribució, i sobre els operadors de les activitats que hi són vinculades **169.4; 169.5**

La Generalitat té competència exclusiva en el marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya **169.6**

— de viatgers

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda **48.1**

Els governs locals tenen competències en la gestió del transport de viatgers municipal **84.2.h**

La Generalitat té competència exclusiva en el transport terrestre que transcorre íntegrament per Catalunya **169.1**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme que transcorren íntegrament per Catalunya **169.1.c**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de transport terrestre inclou la potestat tarifària **169.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva en el marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya **169.6**

— escolar

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

— **funerari**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

— **sanitari**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

— **turístic**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

transvasaments

Vegeu *aigües*

traspàs de serveis

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat n'acorda la valoració **210.2.f**

Resten vigents les disposicions transitòries tercera i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *transferència de competències*

treball

El poble català manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurí una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya **preàmbul**

Les persones excloses del mercat de treball tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu **25.2**

Els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat **25.3**

Els poders públics han de facilitar l'accés dels joves al món laboral **40.4**

Els poders públics han de garantir-hi el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes **41.1**

Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials **41.4**

Els poders públics han de promoure polítiques d'ocupació plena i de foment de l'estabilitat laboral **45.3**

Els poders públics han de promoure polítiques de formació de les persones treballadores **45.3**

Els poders públics han de promoure polítiques de prevenció de riscos laborals i de seguretat i higiene en el treball **45.3**

- Els poders públics han de promoure polítiques de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes **45.3**
- Els poders públics han de garantir la no-discriminació per raó de gènere en l'àmbit laboral **45.3**
- La Generalitat té competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya **138.2**
- La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que compleixen les mútues d'accidents de treball i malalties professionals **165.1.d**
- La Generalitat té competència executiva en la planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa **168.1.e**
- L'execució de la legislació de l'Estat en aquesta matèria correspon a la Generalitat **170.1**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de condicions de treball **170.1.a**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de qualificacions professionals **170.1.c**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de procediments de regulació d'ocupació i de trasllats col·lectius **170.1.f**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de prevenció de riscos laborals i de seguretat i salut en el treball **170.1.g**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social **170.1.h**
- La Generalitat té competència executiva en matèria d'elaboració del calendari de dies festius **170.1.l**
- Vegeu també *Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya; ocupació; relacions laborals; seguretat de les persones; treballadors*

treballadors

- Tenen dret a formar-se i promoure's professionalment **25.1**
- Tenen dret a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació **25.1**
- Tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones **25.3**
- Tenen dret, i també llurs representants, a la informació, la consulta i la participació en les empreses **25.4**

- Els poders públics han de garantir llurs drets laborals i sindicals, i han d'impulsar i promoure llur participació en les empreses **45.3**
- La competència exclusiva en matèria de cooperatives inclou l'accés dels treballadors als mitjans de producció **124.3**
- Correspon a la Generalitat la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers per mitjà dels mecanismes que estableix el títol V **138.3**

Tribunal

— Català de Defensa de la Competència

- La Generalitat té competència exclusiva per a establir-lo i regular-lo, amb jurisdicció a tot el territori de Catalunya **154.3**

— Constitucional

- El Parlament pot personar-s'hi **61.e**
- El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant d'aquest **76.3**
- La Generalitat participa en els processos de designació dels seus magistrats **180**

— de Comptes

- Ha d'establir les relacions de cooperació amb la Sindicatura de Comptes per mitjà d'un conveni **80.3**
- La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— de Justícia de la Unió Europea

- La Generalitat hi té accés
- El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat a iniciar-hi accions **191.2; 119.3**
- La Generalitat col·labora en la defensa jurídica dels seus interessos i competències davant aquest Tribunal **191.2**

— Superior de Justícia de Catalunya

- Coneix els recursos contra els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III del títol I i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya **38.2**
- És competent en les causes contra els diputats **57.2**
- Li correspon decidir sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers **70.2**
- És l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial a Catalunya **95.1**

És competent per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts per l'Estatut 95.1

És competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contenciós administratiu i social i en els altres que es puguin crear 95.1

És l'última instància jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya 95.2

Li correspon la unificació de la interpretació del dret de Catalunya 95.3

Li correspon la resolució dels recursos extraordinaris de revisió 95.4

El seu president o presidenta és el representant del poder judicial a Catalunya 95.5

Es regula el nomenament del seu president o presidenta 95.5

Es regula el nomenament dels presidents de sala 95.6

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya n'és el fiscal o la fiscal en cap 96.1

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest 96.3

Vegeu també *poder judicial*

— Suprem

La Sala Penal del Tribunal Suprem decideix sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers fora del territori de Catalunya 57.2; 70.2

tributs

Vegeu *sistema tributari*

— sobre jocs d'atzar

Són tributs estatals cedits totalment DA 7.a

turisme

Els governs locals tenen competències pròpies en la regulació de l'establiment d'autoritacions i promocions d'activitats econòmiques de caràcter turístic 84.2.i

La Generalitat té competència exclusiva per a fer una regulació específica del transport turístic 169.1.d

La Generalitat hi té competència exclusiva 171

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar i planificar el sector turístic 171.a

La Generalitat té competència exclusiva en promoció del turisme, que inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines a l'estranger **171.b**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat de la Generalitat **171.c**

La Generalitat participa en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya **171.c**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació dels drets i els deures específics dels usuaris i els prestadors de serveis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes **171.d**

La Generalitat té competència exclusiva en els ensenyaments i la formació sobre turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial **171.e**

La Generalitat té competència exclusiva en la fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajut i de promoció del turisme **171.f**

— **juvenil**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l **142.1.b**

tutela

— **administrativa**

Correspon a la Generalitat en matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, indústria i navegació i altres corporacions de dret públic (en el marc dels art. 36 i 139 CE) **125.1.c**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat inclou les facultats que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació **128.2**

La Generalitat l'exerceix respecte a les institucions, les entitats i les fundacions en matèria de sanitat i seguretat social, llevat de l'alta inspecció, que queda reservada a l'Estat **165.2**

— **de drets**

Vegeu *Consell de Garanties Estatutàries*

— **de menors**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors **166.3.a**

— **financera**

Correspon a la Generalitat la dels ens locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució **218.5**

U**UNESCO**

La Generalitat ha de participar-hi **198**

Unió Europea

Catalunya participa, per mitjà de l'Estat, en la construcció del seu projecte polític i en comparteix els valors i els objectius **preàmbul**

Catalunya hi té el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part **3.2**

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix **4.1; 15.1; 37.4**

La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè s'hi reconegui l'oficialitat del català **6.3**

Les polítiques de foment del català s'hi han d'estendre **50.3**

El desplegament, l'aplicació i l'execució de la seva normativa corresponen a la Generalitat si afecta l'àmbit de les seves competències **113**

La Generalitat té competències sobre les subvencions europees territorialitzables **114.2; 114.3; 114.4; 114.5**

S'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques en l'àmbit de la Unió Europea en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació **158.3**

La Comissió Bilateral Generalitat - Estat intervé en el garantiment de l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea **183.2.g**

Es regulen les relacions de la Generalitat amb la Unió Europea **capítol I del títol V**

La Generalitat participa en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya **184**

El Govern de l'Estat ha d'informar la Generalitat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació **185.1**

El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats **185.2**

- La Generalitat pot participar en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea 186.1; 186.2; 186.3
- L'Estat ha d'informar la Generalitat sobre les iniciatives i les propostes presentades davant la Unió Europea, amb relació a les quals el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de formular observacions i propostes 186.4
- La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la competència legislativa de la mateixa Generalitat 187.1; 187.2; 187.3
- El Parlament de Catalunya pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú 187.4
- El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees 188
- La Generalitat, en l'àmbit de les seves competències, aplica i executa el dret europeu 189.1
- Si l'execució del seu dret requereix l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no poden adoptar per mitjà de mecanismes de col·laboració o coordinació, l'Estat ha de consultar la Generalitat sobre aquestes circumstàncies 189.2
- En el cas que estableixi una legislació que substitueixi la normativa bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees 189.3
- Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seva competència, d'acord amb els articles 114 i 210 190
- La Generalitat té accés al Tribunal de Justícia de la Unió Europea 191
- La Generalitat pot establir-hi una delegació per a defensar millor els seus interessos 192
- Els recursos que en procedeixen constitueixen recursos de les finances de la Generalitat 202.3.k
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de proposar mesures de cooperació per a garantir l'equilibri del sistema de finançament quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea 210.3
- Vegeu també *acció exterior*

unions estables de parella

- Els poders públics n'han de promoure la igualtat 40.7
- Es regulen per llei 40.7

universitats

- El professorat i l'alumnat de llurs centres tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin **35.5**
- Han d'adoptar mesures per a garantir l'ús del català en l'àmbit de llurs activitats docents, no docents i de recerca **50.2**
- La Generalitat té competència executiva sobre la inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les que integren el sistema universitari català **156.a**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en la programació i la coordinació del sistema universitari català, en el marc de la coordinació general **172.1.a**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en les decisions de creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades **172.1.b**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en l'aprovació dels estatuts de les públiques i de les normes d'organització i funcionament de les privades **172.1.c**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en la coordinació dels procediments per a accedir-hi **172.1.d**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en el marc jurídic de llurs títols propis **172.1.e**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en llur finançament i, si escau, la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari **172.1.f**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en la regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajuts a la formació universitària i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en aquesta matèria **172.1.g**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en el règim retributiu de llur personal docent i investigador contractat i l'establiment de les retribucions addicionals de llur personal docent funcionari **172.1.h**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en la regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats **172.2.a**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en el règim jurídic de l'organització i el funciona-

ment de les públiques, incloent-hi llurs òrgans de govern i de representació **172.2.b**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en l'adscripció, la creació i el reconeixement de centres docents públics o privats i en la implantació i la supressió d'ensenyaments **172.2.c**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en la regulació del règim per a accedir-hi **172.2.d**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en la regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari **172.2.e**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament i del personal docent i investigador **172.2.f**

La Generalitat té competència executiva en l'expedició de llurs títols oficials **172.3**

Vegeu també *ensenyament universitari; personal docent*

urbanisme

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.a**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149.5**

La Generalitat té competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques **149.6**

usos hidràulics

Vegeu *aigües*

usuaris

Tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari **23.2**

Les lleis han de determinar els casos en què les administracions públiques han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics **30.3**

La Generalitat té competència exclusiva sobre llur participació en l'organització de l'administració hidràulica pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació dels drets i deures dels usuaris i els prestadors de serveis turístics **117.1.d**

Vegeu també *consumidors i usuaris*

V

vacances

Els poders públics han de promoure polítiques de garantia de les vacances retribuïdes **45.3**

Vegeu també *treball*

vagues

La Generalitat té competència executiva pel que fa a la determinació dels serveis mínims **170.1.i**

Vegeu també *relacions laborals*

vaixells

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ordenació del sector pesquer inclou la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells **119.4**

Vall d'Aran (Val d'Aran)

Vegeu *Aran*

valors**— socials**

El poble català proclama avui com a valors superiors de la seva vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat **preàmbul**

L'aportació de tots els ciutadans i ciutadanes ha configurat una societat integradora, amb l'esforç com a valor i amb capacitat innovadora i emprenedora, uns valors que continuen impulsant-ne el progrés **preàmbul**
Catalunya comparteix i incorpora els de la Unió Europea **preàmbul; 3.2**

Els poders públics han de promoure els de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible **4.3**

Els poders públics han d'impulsar en el sistema d'ensenyament una formació basada en els que fonamenten la convivència democràtica **44.1**

Els poders públics han de fomentar l'educació en els de la preservació i la millora del medi ambient **46.5**

La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de la dignitat dels valors democràtics **54.2**

vegetals

Vegeu *agricultura; flora*

vegueries

Integren el sistema institucional de la Generalitat 2.3; 83.1

La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local 90.1

La vegueria té personalitat jurídica pròpia 90.1

La vegueria és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus serveis 90.1

La vegueria té naturalesa territorial 90.2

Gaudeixen d'autonomia per a la gestió de llurs interessos 90.2

La creació, la modificació i la supressió i també el desplegament de llur règim jurídic són regulats per llei del Parlament 91.4

Vegeu també *ens locals*

vehicles

Vegeu *transport*

veïnatge administratiu

Els ciutadans espanyols que el tenen a Catalunya gaudeixen de la condició política de catalans 7.1

Els residents a l'estranger que l'han tingut a Catalunya gaudeixen de la condició política de catalans si ho sol·liciten 7.2

Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre el mantinguin a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra 14.2

vi

Vegeu *impost sobre el vi i begudes fermentades*

viatgers

Vegeu *transport*

vídeos

Vegeu *produccions audiovisuals*

videovigilància

Vegeu *vigilància en l'àmbit públic*

vies pecuàries

La Generalitat hi té competència compartida sobre la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos 116.2.b

vigència

La vigència dels convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes comença seixanta dies després

de la comunicació a les Corts Generals (en el marc de l'art. 145.2 CE) **178.4**

Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys **DT 1.1**

Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, mantenen la vigència **DT 2**

vigilància

— del patrimoni cultural

La Generalitat té competència exclusiva en el règim de vigilància del patrimoni cultural **127.1.b.quart**

— del trànsit

Correspon a la Generalitat **164.1.c**

— dels òrgans jurisdiccionals

El Consell de Justícia de Catalunya pot ordenar la vigilància de jutjats i tribunals **98.2.d**

— en l'àmbit de la salut

La Generalitat té competència compartida en la vigilància epidemiològica **162.3.b**

— en l'àmbit del medi ambient

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges, als rius, als llacs i a la muntanya **84.2.n**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de la vigilància en matèria de caça i pesca **119.1.b**

Correspon al Cos d'Agents Rurals **144.6**

— en l'àmbit públic

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments en l'àmbit públic **173**

vincles històrics, lingüístics i culturals

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris que en tenen amb Catalunya, amb els quals la Generalitat i l'Estat poden subscriure instruments de col·laboració i crear organismes comuns **12**

Vegeu també *comunitats catalanes a l'exterior*

violència— **de gènere**

Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori **41.3**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre aquesta violència i per a detectar-la i prevenir-la **153.c**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que l'han patida o la pateixen **153.c**

— **en l'esport**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de la prevenció i el control d'aquesta en els espectacles públics esportius **134.1.j**

voluntariat

La Generalitat hi té competència exclusiva **166.2**

voluntats anticipades

Vegeu drets en l'àmbit de la salut

X**xarxa**— **d'equipaments esportius**

La Generalitat té competència exclusiva per a planificar-la **134.1.h**

— **d'establiments turístics**

La Generalitat gestiona la xarxa d'establiments de la seva titularitat i participa en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya **171.c**

— **de serveis socials**

Totes les persones tenen dret a accedir-hi en condicions d'igualtat **24.1**

— **ferroviària**

Vegeu serveis ferroviaris

— **viària**

La Generalitat té competència exclusiva en la de la seva titularitat i participa en la gestió de la de l'Estat **140.5**

Les inversions de l'Estat a Catalunya es poden emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3.1**

Vegeu també infraestructures; trànsit; transport; vies pecuàries

xarxes de comunicació

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà d'una distribució equilibrada dels sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació **46.4**

Vegeu també *serveis ferroviaris; xarxa viària*

xenofòbia

Els poders públics han de promoure'n l'eradicació **40.8**

Vegeu també *igualtat*

Z**zones****— d'atmosfera contaminada**

La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou la declaració de zones d'atmosfera contaminada **144.1.h**

Vegeu també *ambient atmosfèric*

— de muntanya

Vegeu *muntanya*

